حامید گەوهەری

کۆماری دیموکراتی

ئایدیۆلۆژی ، ستروکتور ، ستراتیژی ، تاکتیک و کردەوەکانی
پارتی کرێکارانی کوردستان
PKK

سوید
١٩٩٩ – ستۆکهۆڵم

ناوی کتێب : کۆماری دیموکراتی
نوسینی : حامید گەوهەری
تایپ : حامید گەوهەری
چاپی یەکەم : ١٩٩٩ ستۆکهۆڵم سوید
چاپخانە : نینا لە ئوپسالا، سوید
تیراژ : 1000 بەرگ

PKK ailesine giriş dönemi. Yıllarca uğraş veriyoruz.

Dönüp duruyoruz, ama çok az bir gelişme kaydediyoruz. Önemli olan burada yine devlettir. Devletin Ankara'dan çıkışımıza tavrıdır.

Ben devlete 1966'dan itibaren maddi olarak dayanmışım ve ancak 1977-1980'lerde kopuşa geçeceğiz. Tam 12 yıl, devletin maddi olanaklarıyla, yarattığı ortamla belli bir mesafe almışım. Ve çıkış yapmaya çalışırken çevremize dolanlar var. Yenilmiş veya kemalist sol etkilemeye çalışıyor. Ankara'da Kürtçülük yapmak isteyen KDP temsilcileri var. Onlar da dolaylı olarak kontrol altına almak istiyor-

93

PKK ailesine giris dönemi. Yillarca ugras veriyoruz. Dönup duruyoruz, ama cok az bir gelicme kaydediyoruz. Önemli olan burada yine devlettir. Devltin Anka,dan Cikisimiza tavridir. Ben devlete 1966,dan itibaren maddi olarak dayanmicim ve ancak 1977- 1980 terde kopusa gececegiz, tam 12 yil, devletin maddi olanaklanyla, yarattigi ortamla belli bir mesafe almisim. Ve cikis yapmaya calisirken cevremize dolanlar var. Yenilmis vwya kwmalist sol etkilemeye. Ankarada kurtculuk yapmak isteyan KDP temsilcileri var. Onlar da dolayli olarak control altina almak istiyor.

من لە ساڵی ١٩٦٦وە پشتم بە دەوڵەتەوە بەست و لە ساڵی ١٩٧٧-١٩٧٨ پرۆسەی دوورکەوتنەوەم لە دەوڵەت دەستی پێکرد. بە تەواوی دوازدە ساڵ بە ئیمکاناتی مادی و دەرەتانێک کە دەوڵەت بۆی جێبەجێ کردم چوومە پێشەوە.

عەبدوڵا ئۆجەلان

ناوەڕک

پێشەكی

بۆ ئەوە خامەم هەڵنەگرتووە كە بە نوسینی "كۆماری دیموكراتی" ئاوی پاك بەسەر دەستی دەسەڵاتدارانی دەوڵەت و حكومەتی توركیادا بكەم و تاوان و جنایەتەكانیان لە بەرامبەر نەتەوەی كورددا، لەژێر تەپ و مژی سیاسەتدا بێ ڕەنگ و بچووك پێشان بدەم و خەبات و گیانبەختكردنی ڕۆڵە پاڵەوان و فیداكارەكانی كورد بۆ بەدەستخستنی مافی ڕەوای چارەنوسی نەتەوەیی لەژێر پێ بنێم.

مرۆڤ ئەگەر سەیری لاپەڕەكانی مێژووی نەتەوەی كورد بكات، دەبینێ دەوڵەت و حكومەتە یەك لە دوای یەكەكانی توركیا لە مستەفا كەمالەوە بگرە تا دەگاتە سلێمان دەمیرێل و بلێند ئەجەوید، دەزانێ ئەوان چۆن لە ماوەی ٧٦ ساڵی ڕابردوودا، نەتەوەی ئێمەیان چەوساندۆتەوە و بۆ بەچۆكدانی كورد لە هیچ تاوانێك دەرحەق بە كورد دریغیان نەكردوە و نایكەن!

دەوڵەتی توركیا، كوردی بە توركی كێوی ناساند، زمان و كەلتوری لێ یاساخ كرد، گوندەكانی لێ سوتاند و لە ماڵ و شوینی ژیانی باو و باپیرانی دووری خستنەوە، نەیهێشت كورد وڵاتەكەی ببوژێنێتەوە و تەنانەت بۆ ئەوەی ڕەگەزی نەتەوایەتیی لێ بسڕێتەوە، هەوڵی تواندنەوەی دا، بەڵام كوردی كۆڵنەدەر هەم لە بەرامبەر توركانی عوسمانیدا خۆی ڕاگرت و هەم پیلانەكانی توركە كامالییەكانی پووچەڵ كردەوە و بە خۆڕاگری خۆی چەندین بەرگی زێڕینی خستە سەر لاپەڕەكانی مێژووی پڕلە كارەساتی نەتەوەكەمان كە بەشێكی ئەمانەن:

١- یەکەم بزوتنەوەی ڕزگاریخوازانەی نەتەوەیی کورد بە مەبەستی پێکهێنانی دەوڵەتی سەربەخۆی کوردستان، بە سەرۆکایەتی شێخ عوبەیدوڵا نەهری لە ساڵی ١٨٨٠ لە کوردستانی ژێردەستی عوسمانیدا سەری هەڵدا.

٢- یەکەم ڕۆژنامەی کوردی بە ناوی کوردستان، ساڵی ١٨٩٨ بە دەستپێشخەری میقداد مەدحەت بەدرخان کوردی دانیشتووی ئەو بەشەی کوردستان لە قاهیرە چاپ و بڵاوکرایەوە.

٣- ئاڵای کوردستان بەو زەمینەیەی ئێستای دوو جار لە لایەن کۆمەڵەی ژیانەوەی کوردستان بەرز کرایەوە، لە کۆماری کوردستاندا بە ئاڵای کوردستان ناسرا و دوا جاریش کابینەی سێیەمی حکومەتی هەرێمی کوردستانی عێراق بە کوردستانی ناساند ئەو ئاڵایەی سەلماندە و ئەمرۆ لە هەموو جیهاندا نوێنەرایەتی نەتەوەی کورد دەکات، یەکەم جار ساڵی ١٩٢٠ لەلایەن خەباتکارێکی کوردی باکوری کوردستان بەناوی "زەینەلعابدین" نوسەری "جمعیەتی تەعالی کوردستان" دروست کرا و بۆ یەکەم جاریش لە ساڵی ١٩٢٧دا، لە لایەن ئیحسان نوری پاشاوە لەسەر چیای ئاگری هەڵکرا.

٤- یەکەم داخوازی چاکسازیی لە کوردستاندا کە بە نوسراوە درا بە عوسمانییەکان، لە ساڵی ١٩٠٧دا لە لایەن شێخ عەبدولسەلام بارزانییەوە بوو کە لە "بریڤکان" و لە ماڵی شێخ نورمحەمەد بریڤکانی پێشەوای تەکیەی قادری ئامادە کرا و شێخ عەبدولسەلام ڕۆژی ١٩١٤/١٢/١٤ لەگەڵ سێ لە هاوڕێیانی لە موسڵ لە سێدارە درا.

ئەوانە چەند نمونەیەکن لە خزمەتەکانی گەلی ئێمە لە باکوری کوردستاندا کە گرنگایەتییەکی تایبەتیان لە مێژووی نەتەوە و نیشتمانەکەماندا هەید.

بزوتنەوەکانی کورد لە بەشە جیاوازەکانی کوردستاندا، ئەمڕۆ شێوازێکی گرنگ و تایبەتییان بوخۆوە گرتووە و سەدان هەزار سیاسەتزان، نوسەر، شاعیر، خوێندکار، جوتیار، بازرگان و ڕۆشنبیریان لە دەوری خۆیان کۆ کردۆتەوە. لە بەرامبەر ئەو ڕەوتەدا، هەموو چین و توێژەکانی گەلی کورد شۆڕش و ئەزموونەکانی کورستان بە هی خۆیان دەزانن و لە بەرامبەر سەرکەوتنەکاندا شاد دەبن و لە شکانەکانیشدا خۆیان بە بەرپرس دەزانن و هەست بە ئازار دەکەن.

ئەگەر سیاسەتزان و نوسەرانی ئێمە پێشتر دەرەتانی ئەوەیان نەبووە، وەک پێویستە بزوتنەوەکانی کورد هەڵسەنگێنن و لایەنی ئەرێنی و نەرێنییان ڕوون بکەنەوە، ئەمڕۆ سەدان کوردی خامە بەدەست، بۆ کەم کردنەوەی هەڵەکان، بە فکر و شێوازی جیاواز خەریکی توێژینەوە و هەڵسەنگاندنی بزوتنەوەکانن، چ بە کتێب و نامیلکە دەرکردن، یان بە نوسین و بڵاوکردنەوە وتاری هەمەجۆرە.

هەموو ڕێکخراوێک مافی خۆیەتی ستراتیژ و تاکتیک بۆخۆی داڕێژێ و بۆ جێبەجێ کردنیشیان خەبات بکات و ئێمەش ئەرکی سەرشانمانە بەپێی توانا یارمەتیان بدەین و لە بەرامبەر دوژمندا بیانپارێزین. ئەوە تا ئەو جێیەی شەرعیەتی ئەرکێکی نەتەوەیی و نیشتمانیی هەیە کە ئەو ڕێکخراوانە لە خزمەت بەرژەوەندەکانی گەلی کورددا بن، بەڵام ئەگەر پێچەوانەی ئەوەمان لێ بینین، دەبێ چاو لە بەرژەوەندییە کەسییەکان بپۆشین و هەڵەکانیان دەستنیشان بکەین و نەهێڵین گەلەکەمان بەلاریدا بەرن.

کورد بۆ ئەوەی ئاکامی ئەرێنی لە بزوتنەوەکانی وەرگرێ و لە گێژاوی سیاسەتی جیهاندا نوقم نەبێ، پێویستە پرۆسەی ژیانی نوێی جیهان لەبەرچاو بگرێ و تاکتیکەکانی بەشیوەیەک داڕێژێت کە لەو

دەریا بەرینەدا بتوانێ پاپۆڕی نەجات بە ڕوخ بگەیەنێت. تیرۆر و تەقاندنەوەی شوێنە گشتییەکان و تۆقاندنی خەڵک، بێحورمەتی کردن بە مافی مرۆڤ، خۆبواردن لە دیپلۆماسی جیهانی بە پشتبەستن بە تیۆریی دڵخۆشکەرانەی نەگونجاو لەگەڵ کێشەی کورد و سەرئەنجام پشتبەستن بە سیاسەتی دەوڵەتە داگیرکەر و کۆنەپەرستەکانی کوردستان، جگەلە زیان گەیاندن بە بزوتنەوەکانی کورد، سودێکی تری نییە.

کورد بۆ ئەوەی سەرکەوێت، دەبێ بە چنگ و ددان ئەزموونی باشوری کوردستان بپارێزی و بە هەموو شێوەیەکی بەرگریی لێبکات. هەوڵبدات لەنێوان هێزە سیاسییەکانی ئەو هەرێمەدا ئاشتی جێگیر بێت و بە ئاشتی و دیموکراسی ئەرکەکانیان بەجێ بگەیەنن.

حامید گەوهەری
١٩٩٩/٨/٢٥

سەرەتا

لەو ولاتانەدا کە سیستەمی پلورالیزمی سیاسیان تێدا جێگیر نەبووە و دانیشتوانی وەلاتەکەیان لە چارەنوسی خۆیاندا بەشدار نەکردوە، گەلێک گروپی خاوەن ئایدیۆلۆژیی جۆراوجۆریان تێدا دروست دەبێت. ژمارەیەک لەوانە لایەنگر یاخود سەربە رێکخراوە سیاسییەکانن و بەنهێنی لەلایەن ئەوانەوە رێنوێنی دەکرێن و ژمارەیەکیشیان گروپی نوێن و بە رواڵەت سەربەخۆن و بەدوور لە چاوی پۆلیس و دەزگاکانی هەواڵگریی و دەزگاکانی ئاسایشی زانکۆکان خەبات دەکەن و جارجارەش بۆ مەبەستێکی تایبەت بە ئایدیۆلۆژیی خۆیان کۆدەبنەوە، سیمینار پێکدێنن و خۆپێشاندان رێکدەخەن. ئەو گروپە نوێیانە بەهۆی کەمئەزموونی لە خەباتی سیاسیدا، خێراتر ئاڵوگۆریان بەسەردا دێت و زەبریان لێ دەکەوێ. ئەو رەوتە شتێکی تازە نییە و لە کۆنەوە لە زانکۆکانی تورکیادا باوە و هەموو ساڵی بەدەیان خوێندکار بە تاوانی خەباتی سیاسی دەکەونە ژێر لێپێچنەوەی پۆلیس، دەگیرێن و ئەشکەنجە دەدرێن.

تورکیا یەکێک لەو ولاتانەیە کە بە بەردەوامی لەگەڵ کێشەی خوێندکارانیدا دەستەویەخەیە. هۆی ئەمەش دەگەرێتەوە بۆ چۆنیەتی هەڵکەوتەی جوغرافیای ولاتەکەی کە بەشێکی لە بازنەی جۆغرافیای ئەوروپادا جێی گرتووە و زیاتر لە دراوسێکانی لە رۆژهەلاتی ناوەراست، فەرهەنگ و پێشکەوتنەکانی ئەوروپا کاری لەسەر دانیشتوانی کردوە.

دواکەوتوویی فەرهەنگی تورک لە لایەک و دامەزراندنی ژێرخانی دەوڵەتەکەیان لەسەر سیستەمی کەمالیزم و گوێ نەدانیان بە مافی دیموکراتیی دانیشتوان لە لایەکی ترەوە، بە شێوەیەکی بەردەوام خویندکارانی تورکیای تووشی بەربەرەکانییەکی دوور لە چاوەروانی کردوە. لە تورکیا و تەنانەت لە کۆماری ئیسلامیی ئێرانیشدا دەزگای پاراستنی حکومەتە دیکتاتۆرەکان بۆ ناسینی گروپە خوێندکارەکان، لە

شـــیوازی جۆراوجـــۆر کەڵکـــوەردەگرن. لەوانە دروســـتکردنی گروپـــی دەستکردی بە ڕواڵەت سیاسی و ناردنی سیخوڕ بۆ ناو گروپەکانی تر بە مەبەستی ناسین و شێوەی بیرکردنەوەی ئەندامانی گروپەکان و ناساندنیان بە دەزگاکانی هەواڵگری.

ئەوە دیاردەیەکی تازە نیە کە لە خەڵکو بەتایبەتی لە خوێندکاران و کەسانی بە ئەزموونی سیاسی شاراوە بێت، بەڵکوو دیاردەیەکی کۆنە و دوای کۆتاییهاتنی جنگـی دووەمـی جیهانی و دابەشـبوونی جیهان بەسەر دوو سیستەمی بۆرژوازیی و بە ڕواڵەت سۆسیالیستیدا و دەستپێکردنی شەڕی سارد لەنێوان ئەو دوو سیستەمەدا سەری هەڵداوە و لە شەستەکانەوە -شەستەکانی سەدەی پێشوو- بە بەرزترین لوتکەی خۆی گەیشتووە.

ئەندامانی ئەو گروپانە بەگشتی لە خوێندکارانی زانکۆکان پێکدێن، هەروەکوو گوتم بەشێکیان سەربەخۆن، یان لە ڕێکخراوە سیاسییەکان لایەنگریـی دەکەن و ژمارەیەکی کەمیشـیان فەرمـان و ڕاسـپاردەی دەزگاکانی ئاسایشی حکومەت لەنێو زانکۆکاندا بەڕێوە دەبەن. ئەو بەشـەی دوایـی، بە گشـتی لە بنەمـاڵە دەوڵەمەنـدەکانی لایەنگـری حکـومەتن. هەرچەنـدە کەسـانی هەژار و دەسـت کـورتیش هەن کە لە ڕووی نەزانی و بە مەبەستی خزمەتکردن، یان بۆ بەرژەوەندیی خۆیان دوای ئەو گروپانە دەکەون و هاوکارییان دەکەن.

ئەو گروپە ئایدیۆلۆژییانە بەگشتی لە چەند کەس تێناپەڕن. ئەوان بۆ چەسپاندنی ئایدیۆلۆژیای خۆیان هەمیشە بە یەکەوە مشتومڕیانە و هەندێک جاریش دژکردەوەکانیان حاڵەتی فیزیکی بەخۆوە دەگرێ و هەر گـــروپەی دەیەوێ بە زۆر ئایـــدیۆلۆژی خـــۆی بەســـەر لایەنـــی ڕووبەرودا بسەپێنێت. دەبێ لەبیر نەکەین کە مۆتۆڕی بزواندنی ئەو کێشـە فیزیکییـانە، ئەگەر بەشێکی لە هەستی لاوێتـیەوە سـەرچاوە بگرێ، بەشـە مەزنەکەی تری لەلایەن گروپەکانی سەربە دەوڵەتەوە ئاگریـان بۆ خـۆش دەکرێت. ئەوان بەو کارەیان لەلایەک ئەندامانی

گروپەکان ئاشکرا دەکەن و لەلایەکی ترەوە بە قازانجی دەوڵەت ناهێڵن گروپەکان لێک نزیک ببنەوە و یەک بگرن. لەوانە گرنگتر هەوڵدەدەن گروپە نەیارەکانی دوڵەت بەرەو چەوتی پاڵپێوەنێن و تێدەکۆشن ئەو گروپانە دوژمنایەتی یەکتر بکەن و سەریان بە کێشەی ناوخۆییەوە قاڵ بکەن و بەگشتی گوشاریان بۆ دێنن کە لە هێڵی شۆڕشگێڕیی و خەبات بۆ ئایدیۆلۆژییەکەیان دووریان بکەنەوە. تاقیکردنەوەکان پێشانیان داوە کە حکومەتەکانی تورک و ئێرانی لەو ڕێیەدا سەرکەوتوو بوون و گەلێک دەستکەوتی بەنرخیان بەدەست هێناوە و کێشە و ئاژاوەیەکی زۆریشیان خستۆتە ڕیزی بزوتنەوەکانی کوردەوە.

سەرکەوتنی ئەو حکومەتانە لەوەدایە کە بەشێوەی ناڕاستەوخۆ، بە بڵاوکردنەوەی تیۆریی ناڕاست و پێچەوانە، گروپە خوێندکارەکان توند و تیژ باردێنن و لە بواری ئایدیۆلۆژی و کردەوەدا، مارکسیستەکان توشی لادان و چەپڕەوی دەکەن، بەشێوەیەک کە نەتوانن بەپێی هەلومەرجی خەبات لە هێز و توانای خۆیان بە قازانجی کۆمەڵگا کەڵکوەرگرن. دروشمی مەزن و بەڕواڵەت شۆڕشگێڕانەیان پێ بەرز دەکەنەوە و لە ڕێی ڕاست لایان دەدەن و لەژێر گوشاری خواستەکانیاندا دەیانچەمێننەوە، چونکە ئایدیۆلۆژییەکەیان بە کردەوە جێ ناگرێ و سەرکەوتن بەدەست ناهێنێت، پارچە پارچە دەبن و لە دنیای سەرگەردانیدا دەسوڕێنەوە.

ئەندامانی سەر بەو گروپانە بەگشتی پتر لە بیری ستالین و ماوتسی تۆنگ پەیڕەوەی دەکەن و ئەگەر مرۆڤ بیرو بۆچوونەکانیان لەبەرچاو نەگرێ، تێدەگات کە زۆربەیان کەسانی سادە، دڵسۆز و خۆبەختکەری کۆمەڵگان. ئەوان بۆ ئەوەی سەرکەوتن بەدەست بێنن، لە ڕادەبەدەر خۆیان ماندوو دەکەن و دەبنە هۆی ماندوو کردنی هەڤالانیشیان و زیانێکی زۆریش بە بزوتنەوەکانی ڕزگارییخوازیی نەتەوە ژێردەستەکان دەگەیەنن. بەهۆی دروشمە بریقەدارەکانیانەوە کەسانی کەم ئەزموون و خۆبەختکەریان لێ کۆ دەبێتەوە، بەپەلە گەشە دەکەن

و بەپەلەش توشی قەیران دەبن و هەلومەجی خەبات دەیانهاڕێ. جیاوازیی ئەندامانی ئەو گروپانە لەنێوان تیۆریی و کردەوەدا هێز و توانایان نامێنێت. ئەوانەی دەکەونە دەست پۆلیسی حکومەتەکان و دەگیرێن، چونکە نەسروتون باردێن، زوو شەکەت دەبن و وزەیان لێ دەبڕێ و زۆربەیان لە زیندانەکاندا دەشکێن و ئەوانەش کە لە گۆڕەپانی خەباتدان ئەگەر واز ڕابردووی خۆیان نەهێنن، لە کردەوەدا توشی گرفت دەبن و هەر ڕۆژەی کوتێکیان لێ دەبێتەوە و سەرئەنجام زەحمەتەکانیان بەفیڕۆ دەچێت. نمونەی ئەو ڕێکخراوانە لە ئێران، تورکیا و تەنانەت عێراقدا بە ڕادەیەکن کە هەر لێکۆڵەرێک دەتوانێ چەند نمونەی مێژووییان بۆ بێنێتەوە.

پارتی کرێکارانی کوردستان پ.ک.ک یەکێکە لەو ڕێکخراوانەی کە بەو تیۆرییە هاتۆتە ڕیزی بزوتنەوەی کورد لە باکوری کوردستاندا و لە ساڵی ١٩٨٤وە پرۆسەی شەڕی چەکدارانەی هەڵبژاردوە و لەو ڕێیەدا زۆرجار توشی کەندوکۆسپ و قەیرانی ناوخۆیی بووە و قەیرانەکانی بە کوشتنی ئەندامانی و وازهێنانی لە بڕیارەکانی پوشبەسەر کردوە. زۆرن لەو مامۆستایانەی کە هەستیان بەو ڕەوتە ناسروشتییە کردوە، بەڵام بۆ زانیاریی پتری نەوەکانمان، پێویستە ئاوڕێکی کورت لە جۆنیەتی سەرهەڵدانی ئایدیۆلۆژی. ستروکتور، ستراتیژی، تاکتیک و کردەوەکانی ئەو پارتە بدەینەوە و بزانین ئەو جۆرە ڕێکخراوانە لە چۆن جەوێکدا کە هەست و بیری لاوییەتی تێیدا سەردەستە، لە چوارچێوەیەکی بەستراوی دوور لە ئازادییە دیموکراتییەکاندا سەرهەڵدەدەن و بەجێمانی ناویان بۆیان دەبێت مێژوو.

لێرە مەبەست لە دەرخستنی چاکە و خراپە، یان قازانج و زیانەکانی پ.ک.ک نییە و بۆ ئەوەش خامەم هەڵنەگرتووە کە کەسێک برینداربکەم، یان بەشێک لە خزمەتەکانی پ.ک.ک بە زمان و کلتوری نەتەوەکەمان لە باکوری کوردستاندا بخەمە ژێر نیشانەی پرسیارەوە و بە کەمیی ببینم، بەڵکوو مەبەست ئەوەیە کە زەحمەت و گیان

بەختکەریی نەوەکانی داهاتوومان لە بزوتنەوەکانی ڕزگاریخوازی نەتەوەیی بەفیڕۆ نەچێت و ئەوان لە گۆڕەپانی خەباتی کوردایەتیدا فریو دروشمی نەگونجاو و ناتەبا لەگەڵ هەولومەرجی خەبات لە کوردستاندا نەخۆن و لە جیاتی خزمەتکردن بە ئامانجە نەتەوەییەکان، زەبر لە خۆیان و لە بەرژەوەندە نەتەوە و نیشتمانەکەیان نەدەن.

بۆ دەرخستنی ڕاستییەکان، نوسینەکەم بە بەڵگەنامانەی پ.ک.ک و وانەکانی فێرگەی پەروەردەیی ئەو ڕێکخراوەیە دەبەستمەوە کە هەڤاڵ جومعە "جەمیل بایک" لە کتێبەکەیدا بەنای "مێژووی پارتی کرێکارانی کوردستان" بە زاراوەی سۆرانی بڵاویکردۆتەوە.

لە کۆتاییدا بە ئەرکی دەزانم کە سوپاس و ڕێزی خۆم ئاراستەی ئەو دۆستە بەڕێزانەم بکەم کە لە وەرگێڕانی بەڵگەنامە تورکیی و عەرەبییەکان و پێداچوونەوەی کتێبەکەمدا هاوکاریان کردوم. ئەوانە بریتین لە: لوتفی باکسی، محمەدئەمین سیراجی، ڤیلدان تانریکلو، عاسی ڕەباتی، نەوزاد وەلی و کەمال گرویسی. هەروەها سوپاس و ڕێزی خۆم ئاراستەی ئەو دۆستە ئازیزانە دەکەم کە ئەرکی چاپکردنی کتێبەکەیان خستە ئەستۆی خۆیان و پێیانخۆش نەبوو کە ناویان بنوسم.

ئایدیۆلۆژی پارتی کریکارانی کوردستان

هەڤاڵ جومعە لە لاپەڕەی ٣٦- ٣٧ی کتێبی مێژووی پارتی کرێکارنی کوردستاندا دەڵێت:

- (تا بەرلە سالانی ٧٠ هێشتا سەرمایەداری نەکەوتبووە ناو کوردستان و خەباتی نوێی چینایەتی پەیدا نەبوو.... سەرمایەداری لە کاتێکدا کەوتە کوردستان کە سەرمایەداری تورک پێویستی بە کەرەستەی خاو هەبوو. کاتێک سەرمایەداری خستە کوردستان- مەبەست لە باکوری کوردستانە نوسەر- لە دەرەوەی ئیرادەی چینێکی تر دروست بوو، کە چینی پرۆلتاریایە. هەڵبەت کاتێک ئەو چینە دروست دەبێ بیر و ئایدیۆلۆژییەکەشی لەگەڵیا دەردەکەوێت، کە پاشان لەسەر ئەم بناغەیە هەڵدەستێ بە خەبات و تێکۆشان لە پێناوی ناسینی خۆی و دەستەبەرکردنی قازانج و بەرژەوەندییەکانی.)

عەبدولا ئوجەلان دوای ساڵی ١٩٧٠ و ڕەگازۆیی کردنی سەرمایەداری بۆ کوردستانی ژێردەستی تورکیا، بە بەرزکردنەوەی ئەو تیۆرییە پێی نایە گۆڕەپانی خەباتی ئایدیۆلۆژییەوە. ئەو لە سەرەتادا شیکاریی لەسەر سۆسیالیزم کرد و بەخوێندنەوەی دوو کتێبی لێنین بە ناوەکانی **"مەسەلەی چارەی خۆنوسین"** و **"خەباتی نەتەوایەتی"** و کتێبی **"مانیفێستی کومۆنیزم"**ی مارکس و ئەنگلس[١] بەو ئاکامە گەیشتووە کە بیری سۆسیالیزم تەنیا وەلامە بۆ کوردستان و ئیتر هیچ بیرو باوەڕێکی تر ناتوانێت وەلامی پرسی کورد و کوردستان بداتەوە. لەبەر ئەوە بیری سۆسیالیزمی زانستی وەک تەنیا ڕێگەچارە بۆ چارەسەر کردنی کێشەی کوردی هەڵبژاردوە[٢]، بەلام لە هەمان کاتیشدا سۆسیالیزمی بنیادنراوی سۆڤیەت، چین، ئەلبانیا ڕەد دەکاتەوە و ڕاستی و نادروست بوونی ئەوانی بۆ دەرناکەوێ، بەلام دەڵێت:

- (.... ئەو سۆسیالیزمەی لە ئارادا بوو دانی بە پرسی کوردستان نەدەنا، یاخود کێشەی کوردستان لە لای ئەوان گرنگیەکی نەبوو.

سۆسیالیزمی بنیادنراو بەهۆی خەریک بوونی بە شەڕ و ململانێ لەگەڵ ئیمپریالیزم، پرسی گەلانی بندەست و چینی بندەستی لەبیر کردبوو و دەیانگوت: ئێمە بۆ سۆسیالیزمی یەکێتی سۆڤیەت شەڕ دەکەین، بەڵام ئێوە شەڕ مەکەن تاکو خۆتان بۆ سۆسیالیزم دەسەلمێنن.(٣))

ئوجەلان ڕای وابوو کە کتێبە کۆنەکانی سۆسیالیستی وەکوو کتێبەکانی مارکس، ئەنگلس، لێنین و ماو.... لەلایەک بە ژمارە کەمبوون و دەست نەدەکەوتن و لەلایەکی تردا دەزگای هەواڵگریی تورکیا "میت" بە ئامانجی شێواندنی ڕاستییەکان و تێکدانی بیری شۆڕشگێڕیی، بەو ناوانەوە پەرتووکی بەدەڵ و ئاوەژوو کراوی بڵاوکردۆتەوە کە خەڵک بەهەڵە و چەوتی لە سۆسیالیزم تێبگەن. هەروەها بەهۆی کەمیی پەرتوکی ڕاست، هێڵی ئوپۆرتۆنیزم Oportonism و ڕیڤیزیۆنیزم Revisionism زاڵ بوون و کار و ئەرکی شۆڕشگێڕیان گرانتر و زەحمەت تر دەکرد.(٤)

ئوجەلان دوای ئەو توێژینەوەیە، ئەزمونەکانی شۆڕشی ڤێتنام دەکاتە ڕێنوێنی ئایدیۆلۆییەکەی و لەو ڕوانگەیەوە کە ڤێتنام دوو پارچە کرابوو و لە پێناوی ئازادی و سەربەخۆییدا شەڕی ڕەوای بەڕێوە دەبرد، دۆزی کوردستان و ڤێتنام لە تەرازوو دەنێ و بە پێویستی دەزانێ کە کوردیش بەچەشنی ڤێتنامییەکان شەڕی ئەمریکا بکات.(٥)

ڕەنگە هەر ئەو بۆچوونەش وای لە ئوجەلان کردبێ کە بە لاسایی کردنەوە لە هۆشیمینە، نازناوی ئاپۆ "مامە"ی لەسەر خۆی دانابێت کە ئاپۆ و ئاپۆییزم بکات بە تیۆری و ستراتیژ و پ.ک.ک ی لەسەر دامەزرێنێ و بۆ بەدیهێنانی سۆسیالیزمی چەشنی ڤێتنام هەوڵبدات.

١- مێژووی پارتی کرێکارنی کوردستان لاپەڕەی ٤٩- ,٥٠

٢- هەمان سەرچاوە، لاپەرەی ,٤٠

٣- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٤١
٤- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٤٨
٥- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٣٩- ٤٠.

پێکهاتنی گروپی ئایدیۆلۆژی پ.ک.ک

عەبدوڵا ئوجەلان داهێنەری ئایدیۆلۆژی پ.ک.ک، ساڵی ١٩٧٢ لەگەڵ دوو کەس بە ناوەکانی حەقی قەرار "لاز" و کەمال پیر "تورک" ئاشنا دەبێ و بە هاوکاریی ئەو دوو کەسە گروپێکی ئایدیۆلۆژی مارکسی- لێنینی لە زانکۆی ئەنکارا دامەزراندوە. دوای ماوەیەک کەمال پیر نوسەری کتێبی مێژووی پارتی کرێکارانی کوردستان پ.ک.ک، واتە جەمیل بایەکی بە گروپەکەیان ناساندوە و بە هاتنی جەمیل بایک بۆ ڕیزی گروپەکەیان، ژمارەی ئەندامانی گروپ لە سێ کەسەوە بۆتە چوار کەس.

لە کودەتای ١٢ی ئاداری ١٩٧١دا، چەپی تورک گورزێکی کوشندەی لێ دکەوت و دوژمن بڵاوەی بە ڕێکخستنەکانیان کرد و سەرۆکی ئەو ڕێکخراوانەشی کوشت و ئەوانەش کە مابوون، کەوتنە دەست پۆلیس. کۆلیجی زانستە سیاسییەکانی زانکۆی ئەنکارا بە یادی شەهیدانی ئەو ڕووداوەوە ڕێپێوانێکی ماتەمینی و ناڕەزایی بەرامبەر ئەو ڕەشەکوژییە پێکهێنا. لەو ڕێوڕەسمەدا، ئوجەلان و خوێندکارێکی تر لەلایەن پۆلیسەوە گیران و دوای حەوت مانگ لە زیندان ئازاد کران. ئوجەلان سەبارەت بە زیندانی بوونی خۆی دەڵێت:

- (لەو گیرانەمدا تێکەیشتم زیندان چیە و چ نیە، هەرچەندە ئەشکەنجەیەکی وەهاشیان نەکردین، بەڵام تەنیا ئەو ئەشکەنجەیەی بینیم، بۆم بوو بە دەرسێک کە جارێکی تر بەهیچ شێوەیەک خۆم نەدەمە دەست. ئەوە وایکرد هەرگێز خۆم نەدەمە دەست و نەگیرێم.[1])

سالّی ١٩٧٣، سەرلەنوێ جموجولّی خوێندکاران دەستی پێکردەوە. دەولّەتی تورکیا بۆ کۆنترۆلّ کردنی خوێندکارە نارازییەکان، کۆمەلّەیەکی لەلایەن خوێندکارە لایەنگرەکانییەوە دامەزراند کە ناوی کۆمەلّەی خوێندنی بالاّی دیموکراسی ADYOD ئانکارا بوو. لە هەمانکاتیشدا سالّی ١٩٧٤، چەپەکانی کوردیش ڕێکخراوێکی نهێنیان بەناوی بیرۆی کلتوری شۆڕشگێڕی ڕۆژهەلاّت DDKD پێکهێنا. ئوجەلاّن و هەڤالاّنی چوون لەو کۆمەلّەیەدا بوون بە ئەندام کە بە وتەی هەڤالّ جومعە ئەو کۆمەلّەیە سەربە دەولّەت بوو(٢) و هاوکاریی ڕێکخراوە کوردەییەکانی نەدەکرد. جومعە دەربارەی چوونیان بۆ ڕیزی کۆمەلّەی کۆمەلّەی خوێندنی بالاّی دیموکراسی ئانکارا و هاکاریی نەکردنیان لەگەلّ بیرۆی کلتوری شۆڕشگێڕی ڕۆژهەلاّت دەلّێت:

- (ئەگەر چووباینە ناو ئەو ڕێکخراوە، بزووتنەوەی چەپ لاواز دەبوو. هۆی دووهەم بۆ ئەوە بوو کە پۆلیس گومانمان لێ نەکات و نەمانخاتە ژێر چاودێری خۆی، چونکە ئێمە هێشتا گروپێکی نوێ بووین و ئەگەر چووباینە نێو بزووتنەوەیەکی کوردی، ئاشکرا دەبووین و سەرنجی پۆلیسمان ڕادەکێشا سەرخۆمان.(٣))

سەرنج بدەن، چەپی تورک بە دوای کودەتای ١٢ی ئاداری ١٩٧١، گورزێکی کوشندەی لێ دەکەوێ و پۆلیس بلاّوە بە ڕێکخستنەکانیان دەکات و سەرۆکەکانیشیان دەکوژێ، یان دەستگیریان دەکات. کۆلیجی زانستە سیاسییەکانی زانکۆی ئەنکارا بە یادی شەهیدانی ئەو کارەساتە ڕێپێوانێکی ماتەمینی و نارەزایی پێکدێنێ. لەو پێوەندییەدا عەبدولاّ ئوجەلاّن و خوێندکارێکی تر لەلایەن پۆلیسەوە دەگیرێن و دوای حەوت مانگ لە زیندان ئازاد دەکرێن. هەڤالّ جومعە ناوی ئەو خوێندکارەی نەهێناوە، بەلاّم ئاماژە بۆ ئەو وتەیەی ئوجەلاّن دەکات کە سەبارەت بە زیندانی بوونی خۆی دەلّێت:

- (لەو گیرانەمدا تێکەیشتم زیندان چیە و چ نیە، هەرچەندە ئەشکەنجەیەکی وەهاشیان نەکردین، بەلاّم تەنیا ئەو ئەشکەنجەیەی

بینیم، بۆ بوو بە دەرسێک کە جارێکی تر بەهیچ شێوەیەک خۆم دەست. ئەوە وایکرد هەرگێز خۆم نەدەمە دەست و نەگیرێم.)

ئوجەلان زیندانی بوونەکەی بە وانەیەک بۆخۆی دەزانی کە ئیتر بەهیچ شێوەیەک نەگیرێتەوە و خۆی بەدەستەوە نەدات، بەلام بەپێچەوانەوەی ئەو گوتنەی، بە دوای ئازادبوونی لە زیندان، لە ساڵی ۱۹۷۲دا لەگەڵ حەقی قەرار و کەمال پیر لە زانکۆی ئەنکارا گروپی ئایدیۆلۆژی لەسەر بنەمای تیۆریی مارکس و لێنین دادەمەزرێنێ. لە هەمان کاتدا دەوڵەتی تورکیا بۆ کۆنترۆڵ کردنی خوێندکارە نارازییەکان، کۆمەڵەیەک لە خوێندکارەکانی لایەنگری خۆی بە ناوی کۆمەڵەی خوێندنی باڵای دیموکراسی ADYOD ئانکارا دادەمەزرێنێت.

هەروەها ساڵی ۱۹۷٤، کوردانی بیر چەپیش ڕێکخراوێکی نهێنی بەناوی بیرۆی کلتوری شۆڕشگێڕی ڕۆژهەلات DDKD پێکدێنن. هەڤاڵ جومعە باس لەوە ناکات کە داخوا گروپەکەی ئوجەلان ماوە یان نا، بەلام دەڵێت ئوجەلان و هەڤالانی لە جیاتی هاوکاریی کردنیان لەگەل بیرۆی کلتوری شۆڕشگێڕی ڕۆژهەلات کە هی کوردە بیر چەپەکان بوو، دەچن لە کۆمەڵەی خوێندنی باڵای دیموکراسی ئانکارادا دەبن بە ئەندام کە بە وتەی هەڤاڵ جومعە سەربە دەوڵەت بووە و دەڵێن:

(ئەگەر چووباینە ناو ئەو ڕێکخراوە، بزووتنەوەی چەپ لاواز دەبوو).

لێرەدا جومعە دوو خاڵی ڕوون نەکردۆتەوە: ئایا ئەندامانی بیرۆی کلتوری شۆڕشگێڕی ڕۆژهەلات چیان بەسەرهاتووە؟ ئایا چوونی ئوجەلان و سێ ئەندامەکەی تری گروپەکەیان بۆ ڕیزی کۆمەڵەی خوێندنی باڵای دیموکراسی ئانکارا، بۆ ئەوە نەگەڕاوەتەوە کە ئوجەلان لە ساڵی ۱۹٦٦وە تا ساڵانی ۱۹۷۷- ۱۹۷۸ لە خزمەت دەوڵەتی تورکیادا بووە؟ ئایا ئوجەلان بۆ بەرژەوەندیی دەوڵەت نەچۆتە ڕیزی ئەو کۆمەڵەیە کە بە وتەی جەمیل بایک سەربە دەوڵەت بووە؟ بەڕاستی ڕوونکردنەوەی ئەو ڕووداوانەی پێویست بوو کە مرۆڤ

بزانێ بۆچی بە چوونی ئوجەلان و هەڤالانی بۆ ڕیزی بیرۆی کلتوری شۆڕشگێڕی ڕۆژهەلات، چەپەکان لاواز دەبوون؟

بەهەر حاڵ، ئەوکاتە گروپی ئایدیۆلۆژی ئوجەلان لە بەرنامەیەدا نەبووە کە ڕێکخراوێکی جیاواز و تایبەت بۆ کوردستان دامەزرێنێت. ئەوان ویستویانە لەگەڵ گروپە چەپە هاوبیرەکانیان گفتوگۆیەکی هاوبەشیان هەبێ و بەیەکەوە بۆ دامەزراندنی سۆسیالیزم لە تورکیادا هەوڵ بدەن. لەو چوارچیوەیەدا عەبدوڵا ئوجەلان ساڵی ١٩٧٥ بە سەفەر دەچێت بۆ کوردستان و چاوی بە "سراج بیلگین"ی نوێنەری پارتی دیموکراتی کوردستانی تورکیا و "کەمال بورکای" سەرۆکی پارتی کرێکارانی سۆسیالیستی تورکیا TIP و سەرۆکی ئێستای پارتی سۆسیالیستی کوردستان دەکەوێ. ئەو پارتی دیموکراتی کوردستانی تورکیا بە ڕێکخراوێکی دژی سۆسیالیزم و پارتی کرێکارانی سۆسیالیستی کوردستان، بە پارتییەکی فاشیستی دەناسێنێت.(٤) جگەلەوە بە ڕێکخراوە مارکسیستیەکانی تورکیاش دەڵێ: **(ئەوانە لەسەر ڕێبازی لێنین نەبوون.(٥))**

لەو ڕوانگەیەوە ئوجەلان و گروپە چوار کەسییەکەی کە هاوکاری "کۆمەڵەی خوێندنی بالای دیموکراسی ئانکارا"ی سەربە دەوڵەتی تورکیا بوون، یەکێتیی و یەکگرتن لەگەڵ گروپە چەپ و کوردییەکان بە مردنی بزوتنەوەی سۆسیالیستی و پرۆلتاریا دەبینن و ئوجەلان لەگەڵ هیچ کامیان ڕێک ناکەوێت.

ئوجەلان و هەڤالانی بەهۆی چالاکی و خزمەتەکانیان لە کۆمەڵەی خوێندنی بالای دیموکراسی ئانکارادا، ئەو کۆمەڵەیە دەخەنە دەست خۆیان!!! و بە وتەی هەڤال جومعە، ئوجەلان لەژێر پەردەی خەبات لەو کۆمەڵەیەدا هەم خۆی و هەم بزوتنەوەکەی بەهێز کرد. بەلام دەزگای هەواڵگریی تورکیا "میت" هەست بە جموجوڵی گروپی ئوجەلان

دەکـات و دیسـانیش بە وتەی هەڤـاڵ جـومعە چەنـد بەکرێگیراوێـک دەنێرێتە ڕیزی گروپەکەیان. ئەوە بەتایبەت لەو دەمەوە دەستی پێکرد کە کۆمەڵەی خوێندنی باڵای دیموکراسی ADYOD ئانکارا دامەزرا و ئوجەلان ئەوەی خست دەست خۆی.[٦]

نوسەر دوو کەس بەناوەکانی عەبدولڕەحمان خەڵکی ئاگریو نەجاتی کەیا "پیلۆت" کە خوێندکاری کۆلێجی زانستە سیاسییەکانی زانکۆی ئانکارا بوون، بە خوێنەرانی کتێبەکەی دەناسێنێت و دەڵێ: **(ئەوانە هەردوو سیخوڕ بوون و میت تێکەڵی گروپەکەیانی کردوون.)** ئەو هەروەها ناوی دوو کچیش ڕادەگەیەنێ کە بەڕێگای کۆمەڵەی خوێندنی باڵای دیموکراسی ئانکاراوە تێکەڵی گروپەکەیان بوون. یەکێک لەوانە کچێکی خەڵکی یۆگۆسلاڤیا بووە بەناز ناوی "نادیرە" و ئەویتریان ناوی "کەسیرە- فادیمە" و خەڵکی دێرسیم بووە کە دواتر پەیمانی هاوسەریی لەگەڵ ئوجەلان پێکهێنا، بەڵام دواتر پێکەوە نە سازان و لەیەکتر جودا بوونەوە. جومعە لەم بارەیەوە دەڵێت:

- (لە مێژووی ئێمەدا عەبدولڕەحمان و فاتمە هەریەکەیان تەنیا کەسێکیان هێناوە و بە گروپیان ناساندووە کە هەردووکیانشیان سیخوڕ دەرکەوتن. ئێمە عەبدولڕەحمانمان کاتێ تەڤلی ئێمە بوو، نەدەناسی، لەبەر ئەمە پیلۆتیش کە لەگەڵ خۆی هێنا، نەدەناسی. هەرچی فاتمەیان کاتی پەیوەندی بە ئێمەوە کرد دەمانزانی کە لە بنەماڵەیەکی بەناوبانگ بوو لە دێرسیم، کە دەستیان بە خوێنی کورد سوور ببوو. ئەو بنەماڵەیە لەکاتی سەرکوت کردنی سەرهەڵدانی دێرسم و لە سێدارەدانی سەید ڕەزا و هەڤاڵەکانی و گەلێک وڵاتپارێزی تر، هاوکاری دەوڵەتیان کردبوو. ئێمە ئەو شتانەمان دەزانی، تا ئەو جێیە کە بوو بەهۆی دەرکەوتنی گفتوگۆیەکیش لە نێوانماندا. ئێمە کە نەماندەویست فاتمە لەنێو خۆماندا قەبووڵ بکەین، لەبەر ئەم هۆیە بوو. چونکە دەمانگوت: "ئەو کچە لە بنەماڵەیەکی خایینە و دەستیان کەوتۆتە خوێنی کوردان. ئەم ڕاستییەش هەرکەس دەیزانی، بۆیە

ناتوانین کەسێک لەو بنەماڵەیە قەبووڵ بکەین.. ئەمە تێڕوانینیو ڕای زۆربەی هەڤاڵانیش بوو. هەڵبەت تێڕوانینو بۆچوونی سەرۆکایەتی- مەبەست لە عەبدوڵا ئوجەلانە- وەکوو هی ئێمە نەبوو. بەڵکو سەرۆکایەتی زۆر زانستیانە و قوڵتر بیری لێ دەکردەوە و دەیگوی: "ڕاستە بنەماڵەی ئەم کچە بنەماڵەیەکی پیس و گلاوە و دوژمن دەستی خۆی خستۆتە ناوی و دژی کورد بەکاری هێناون، بەڵام نابێ ئێمە لێیان دووركەوینەوە، بەڵکوو پێویستە ئێمەش دەستی خۆمانی بخەینە ناو منداڵەکانیان ڕابکێشین و هەم لە دژی بنەماڵەی خۆی و هەم لە دژی دەوڵەتیش بەکاریان بێنین. هەروەها دەیگوت تەنیا بەم ڕێگەیەدا ڕەنگە دەتوانین تۆڵەی خۆمان و میللەتیان لێ بکەینەوە. مادام ئەو بنەماڵەیە هێندە خراپەی کردووە، ئەگەر ئێمە بتوانین منداڵەکانیان لێ دووركەینەوە و ڕایانکێشینە ناو بزووتنەوە، دەتوانین گورزێکی کوشندە لەم بنەماڵەیە بوەشێنین. پێویستە ئێمە مێژوو بە پێچەوانە هەڵگێڕینەوە".([٧])

نوسەر لە درێژەی ئەم باسەیدا دەڵێت: (لە هەمووشی گرنگتر ئەوە بوو کە سەرۆکایەتی هیچ کاتێ فاتمەی وەکوو کەسێک نەدەدیت و لێی نەدەڕوانی و دەیگوت: "ئەمە تاکە کەسێک نییە، بەڵکوو چینێکە و نوێنەرایەتی چینێک دەکا لە کوردستان کە بەکرێگیراوو خەیانەتکارە. ئەم چینە هەردەم ئامادەیە لەگەڵ دوژمن ڕێک بکەوێت و خزمەتی بکات. ئەگەر تۆ بتهەوێ کێشەی سەربەخۆیی و ئازادی لە کوردستان چارەسەر بکەی، پێویستە بەرلە هەموو شتێک مەسەلەی ئەو چینە چارەسەر کەی، ئەگەر ڕەوشی ئەو چینە چارەسەر نەکەی و لە دژایەتی کردنیدا سەرنەکەوی، هەرگیز ناتوانی کێشەی کوردستان چارەسەر بکەی.... دەبێ مرۆڤ لە شەخسی فاتمەدا چینێک ببینێ لە دژی ئەو چینە شەڕی خۆی لەگەڵ فاتمە بکات و سەرکەوێ، تاکوو بتوانێ بزووتنەوەکە بە سەرکەوتن بگەیەنێ، ئەگینا بزووتنەوەی سۆسیالیستی ناتوانێ لە کوردستان پێش بکەوێ." بەو جۆرە

سەرۆکایەتی بۆچوونی زانستیانەی هەبوو، بەڵام ئێمە لەسەر زانست نەبووین.(٨))

نوسەر لە کۆتایی باسەکەیدا بەم ئاکامە دەگات و دەڵێت: (ئەگەر یەکێک لێرەدا ورد بێتەوە و باش سەرنج بدات، بۆی دەردەکەوێ کە سەرۆک بەو ئامرازە هەم دەوڵەتی خاپاند و هەم دەوڵەتی خستە خزمەت بزووتنەوەکەمان و بە توانا و ئیمکاناتی دەوڵەت بزووتنەوەی ڕێکخستو بەرەوپێشی برد. کەواتە ئەم سەرۆکایەتیە، سەرۆکایەتێکی بەو ڕەنگەیە و یەکێک لە تایبەتمەندییەکانی ئەوەیە کە دژمن فریو دەدات. واتە هەم زەبری خۆی لە دژمن دەوەشێنێت و هەم دژمن دەخاتە خزمەتی گەل و بزووتنەوەکەی، ئەوە خاڵێکی گرنگە و تایبەتمەندێکی پ.ک.ک یە و بەڵکوو یەکێکە لە تایبەتمەندییە هەرە گرنگەکانی.(٩))

ئەو بەشەی هەڤاڵ جومعە کە دەڵێت: ئوجەلان بە توانا و ئیمکاناتی دەوڵەت بزوتنەوەی پ.ک.ک ی ڕێکخست بەتەواوی ڕاستە، بەڵام بەشەکەی تری چیرۆکێکی ساختەیە و ڕەنگە هەڤاڵ جومعە لە ڕووی دڵپاکی و دڵسۆزییەوە پەنای بۆ هەڵبەستنی بردبێ، ئەگەرنا لە ڕاستی بە دوورە و بە مەبەستی فریودانی خوێنەرانی کتێبەکەیە. جومعە ناڵێ ئوجەلانیش وەک عەبدولڕەحمان و نەجاتی کەیا "پیلۆت" مەئموری دەوڵەتی تورکیا بووە و بە فەرمانی دەزگای هەواڵگریی تورکیا "میت" ئەرکی دامەزراندنی گروپی ئایدیۆلۆژی پێ سپێردراوە کە لەلایەک بەربەرەکانی هێزە بەرهەڵستکارەکانی تورکیا بکات و لەلایەکی تردا خەباتکارانی کورد فریو بدات و بەشێوەی ناڕاستەخۆ بەرەو حکومەتیان ڕاکێشی و نەهێڵێ زیان بە دەوڵەتی تورکیا بگەیەنن.

کۆمەڵەی خوێندنی باڵای دیموکراسی ADYOD ئانکارا لە دەست ئوجەلان و سێ لە هەڤالانیدا بووە. "نادیرە"، "کەسیرە- فادیمە"، عەبدولڕەحمان و نەجاتی کەیا "پیلۆت"یش کە سیخوڕی میت بوون لەو

کۆمەڵەیەوە بوونەتە هاوکار و هاوخەباتی ئوجەلان. چونکە هەڤاڵ جومعە لە کتێبەکەیدا ئاماژەی بۆ ئەندامانی تری کۆمەڵەی خوێندنی باڵای دیموکراسی نەکردوە کە خوێنەر بزانێ چەند کەسی تر لەلایەن دەوڵەتەوە نێردراونەتە ڕیزی ئەو کۆمەڵەیە کە هەروەکوو هەڤاڵ جومعە دەڵێت: (**کۆنترۆڵی خوێندکارە نارازییەکان بکەن**.)

بەڵام هەمووو لایەکمان ئەوە دەزانین کە سەرکردایەتی شۆڕشی ئەیلول "سپتێمەر" لە ساڵی ١٩٧٠دا ڕژێمی بەعسی عێراقی ناچار کرد بە مۆر کردنی ڕێککەوتنامەی ١١ی ئادار "مارس". چونکە دەوڵەتی تورکیا ترسی لەوە هەبوو کە پڕیشکی شۆڕشی ئەیلول تەشەنە بکاتە باکوری کوردستان و گیروگرفتی بۆ بخوڵقێنێ، بۆ بەرگری کردن لێی، ئوجەلان و چەند سیخوڕێکی تری دایە پێشەوە، تا لەژێر ئاڵای شۆڕشگێڕیدا، خۆیان ڕێکبخەن و بە فەرمانی میت دژی بزوتنەوەکانی کورد بەکاریان بێنن. دیارە **هەروەکوو ... لە بیرەوەرییەکانیدا** ئاماژەی بۆ دەکات، کاربەدەستانی تورک بەرلە مۆر کردنی ڕێککەوتنامەی ١١ی ئادار چەند جارێک داوا لە ڕژێمی بەعس دەکەن کە لە لەگەڵ بارزانی ڕێکنەکەوێ و ئەوان ئامادەن لە شکاندنی شۆڕشدا هاوکاریان بکەن، بەڵام حکومەتی بەعس بەهۆی تێکشکانەکانی لە بەرامبەر شۆڕشی ئەیلولدا تاقەتی خۆڕاگرتنی نامێنی و مل بۆ خواستی کورد دادەنوێنێ. بۆ ئەوەی لە ڕاستی ئەو دیاردەیە بگەین، باشترە بزانین ئوجەلان خۆی چۆن لە هاوکاریی کردنی لەگەڵ دەوڵەتی تورکیا دەدوێت:

- (من لە ساڵی ١٩٦٦وە پاڵم بە دەوڵەتەوە دا و لە ساڵانی ١٩٧٧-١٩٧٨یشەوە پرۆسەی دوورکەوتنەوەم لە دەوڵەت دەستی پێکرد. بە تەواوی دوازدە ساڵ بە ئیمکاناتی مادی و دەرەتانێک کە دەوڵەت بۆی جێبەجێ کردم چوومە پێشەوە[١٠].)

گروپی ئایدیۆلۆژی پ.ک.ک بەم جۆرە لەلایەن دەزگای هەواڵگریی تورکیا "میت" MIT پێکهات و بە تەواوی بە ئیمکاناتی مادی و

دەرەتانێک کە دەوڵەتی تورکیا بۆی پێکهێنا، گەشەی کرد. میتی تورکیا بەهۆی ئوجەلان و سیخوڕەکانیەوە، گروپەکانی خوێندیی لە زانکۆ ئانکارا کۆنترۆڵ دەکرد و ئوجەلان هەتا کۆتایی ١٩٧٨، بەشیوەی ڕاستەوخۆ لەلایەن میتەوە بۆ مەبەستی دیارییکراوە بەکار دەهێنرا.

١- مێژووی پارتی کرێکارانی کوردستان لاپەرەی ٧٩.
٢- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٨٠
٣- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٨١
٤- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٨٥
٥- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٨٤
٦- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٩٢
٧- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەکانی ٩٢ و ,٩٣
٨- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٩٥
٩- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٩٧
١٠- هەندێک لە نوسراوە کۆکراوەکانی عەبدوڵلا ئوجەلان لەنێوان ساڵانی ١٩٨٤-١٩٩٥، بەناوی (زمان و بزاڤی شۆڕش)، بڵاوکراوەی سەرخۆبوون، ژمارە ٨٢، لاپەرەی ٩٣، ڕۆژی ١٩٩٦/٨/١، بە زمانی تورکی، Devrimin dili ve Eylemi.

ستراتیژی گروپی ئایدیۆلۆژی پ.ک.ک

گروپی ئایدیۆلۆژی پ.ک.ک، ستراتیژیی خۆی بە مەبەستی دامەزراندنی دەوڵەتی سۆسیالیستی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و ئازادکردنی کورد و سەربەخۆیی کوردستان، لەسەر ئەو ئایدیۆلۆژییە بینا کرد. ڕێبەرانی پ.ک.ک لەم ڕوانگەیەوە دەڵێن قۆناخی خەباتی حیزبایەتیان خستۆتە پشتسەر و بوونەتە بزوتنەوەیەکی جیهانی. ئوجەلانیش لە هاتنیدا بۆ ئیتالیا بە ڕاشکاوی لە تەلەفزیۆنی MEDtv دا ڕایگەیاند کە بەنوێنەرایەتی نەتەوەکانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست

هاتووەتە ئەوروپا و دەیەوێ کێشەی نەتەوەکانی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست چارەسەر بکات و فیدراسیۆنێک لەوان پێک بێنێت.

ئوجەلان لەبەر تیشکی ئەو ستراتژەدا، لە بەشی پێنجەمی کتێبی "پرسی کەسایەتی لە کوردستاندا" کە ساڵی ١٩٨٣ بە زمانی تورکی نوسیویەتی و "مهاباد کوردی" ساڵی ١٩٩٢ وەریگێڕاوەتەوە سەر زمانی کوردی، لە چەند وتارێکی وەک: "پارتی دەستەی پێشڕەوی چینی کرێکارە، پارتی دەستەی ڕێکخەری چینی کرێکارە، پارتی بالاترین شیوەی ڕێکخستنی چینایەتی پرۆلتاریایە، پارتی ئامرازی دەسەڵاتی پرۆلتاریایە و پارتی پێکهاتەی یەکێتی ویست و بیروباوەڕی و دەستە دەستە پەسەند ناکات"، پارتی کرێکارانی کوردستان بە خوێنەرانی دەناسێنێت و بە ڕاشکاوی دەڵێ: **(پ.ک.ک باوەڕی بە خەباتی فرە ڕێکخراوەیی نییە لە کوردستاندا و دەیەوێ بە ڕێگای تیۆری دیکتاتۆریی پرولتاریادا، تەنیا ڕێکخراوی کوردستان بێ و تەنانەت ئەگەر ڕێکخراوێکیش هەبێ، پێویستە ڕێبەرایەتی پ.ک.ک قەبووڵ بکات و لەژێر باڵی ئەودا بجوڵێتەوە.)**

هەروەها پ.ک.ک بە پشتبەستن بەو ستراتیژە هەوڵی سەربەخۆیی کوردستانیش دەدات و دەیەوێ کوردیش وەک نەتەوەکانی تر ئازاد بێ، بەڵام ئەوەی ئەو لە سەرەتادا دەیەوێ و هەوڵی بۆ دەدات، بەپێچەوانەی پروپاگەندەی هەندێک لە لایەنگرانی، ئازادی کورد و سەربەخۆیی کوردستان نیە، بەڵکوو دامەزراندنی سۆسیالیزمە لە کوردستانی داگیرکراوی تورکیادا. بۆ ئەوەی خوێنەران باشتر لە مەبەستی پ.ک.ک بگەن و بزانن چۆن و بە چ شێوەیەک کوردستان و کورد ڕزگار دەکات و هەوڵدانەکانی چ جیاوازییەکیان لەگەڵ ئەو ڕێکخراوە مارکسیستانە هەیە کە بە ڕیفۆرمیستیان ناودەبات، گوێ بدەنە هەڤاڵ جومعە و بزانن ستراتیژی ڕێکخراوەکەیان بۆ ئازادیی کوردستان چییە:

- (پ.ک.ک بۆ ئەوە دەرکەوتووە تاکو کێشەی سەربەخۆیی و ئازادی چارەسەر بکات. بۆ چارەسەر بوونی کێشەی سەربەخۆیی و ئازادیش پێویستە کێشەی ئایدیۆلۆژی، سیاسی، ڕێکخستن، سەربازیی، ئابووری و کۆمەڵایەتی، تاکتیکی چارەسەر بکرێن. ئەگەر ئەو پرسانە چارەسەر نەکرێن، کێشەی سەربەخۆیی و ئازادی لە کوردستاندا چارەسەر نابێت.(١))

لە ڕوانگەی تیۆری مارکسیست-لینینیستەکانەوە، چارەسەرکرانی کێشەی ئایدیۆلۆژی، سیاسی، ڕێکخستن، سەربازیی، ئابووری و کۆمەڵایەتی واتای دامەزراندنی سۆسیالیزم و سەقامگیرکردنی سیستەمی سۆسیالستی دەدات!

ستراتیژی پ.ک.ک لەو ڕوانگەیەوە، بەو واتایەیە کە کورد دەبێ سەرەتا بۆ دامەزراندنی سۆسیالیزم هەوڵبدات و بە دوای دامەزرانی سۆسیالیزم لە تورکیا، ئێران و عێراق و سوریا و سەقامگیربوونی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و چارەسەر کردنی کێشە ئایدیۆلۆژی، سیاسی، ڕێکخستن، سەربازی، ئابووری، کۆمەڵایەتی و تاکتیکەکانی، ئینجا بگەڕێتەوە بۆ باسی چارەسەریی کێشەی سەربەخۆیی و ئازادی خۆی.

ڕوونکردنەوەی ئەم دیاردەیە کە: داخوا ئەو تیۆرییەی پارتی کرێکارانی کوردستانی لەسەر دامەزرا و لە کۆنگرەی شەشەمیدا بە "ئاپۆیزم"ی ناساند، چ جیاوازییەکی لەگەڵ تیۆری و بۆچوونی پارتی کۆمونیستی یەکیەتی سۆڤیەتی پێشوو و پارتە کۆمونیستە هاوپەیمانەکانی یەکیەتی سۆڤیەت هەیە کە کوردستانیان لەناو خۆیاندا بەش کردوە؟ ئایا ئەوانیش ئەو ڕایەیان نەبوو کە تەنیا سۆسیالیزم دەتوانێ کێشەی نەتەوە کۆلۆنییەکان چارەسەر بکات؟ ئایا ئاپۆیزمیش هەر ئەو ڕایە دووپات ناکاتەوە و هەندێک گرفتی تریشی ناخاتە پاڵی؟ ئایا کاتێک لینین لە ساڵی ١٩٢٣دا فەرمانی دامەزراندنی کوردستانی سووری پەسەند کرد و "لاچین" بوو بە

پایتەختی، سۆسیالیزم کێشەکانی ئایدیۆلۆژی، سیاسی، ڕێکخستن، سەربازی، ئابووری، کۆمەڵایەتی و تاکتیکەکانی چارەسەر کردبوو؟

هەموو لایەکمان دەزانین کە سۆسیالیزمی بنیادنراوی لینین لە ماوەی ٧٠ ساڵاندا نەیتوانی سەقامگیر بێ و کێشە ئایدیۆلۆژی، سیاسی، ئابووری، کۆمەڵایەتییەکان و ئازادییە دیموکراتییەکانی بۆ چارەسەر نەکرا. لەبەر ئەوە، بەتایبەتی ئەوانەی باوەڕیان بە دیالیکتیک هەیە، پێویستە هەندێک وردتر بیربکەنەوە و وەک پێشینیان گوتەنی "بە مستە ئاوێک وەمەلە نەکەون." لە جیاتی خۆبەستنەوە بە دروشمی دڵخۆشکەرانەی نەگونجاو لەگەڵ بارودۆخی زەمان کە ئەلف و بێی تیۆری مارکسیستییە، ڕاستییەکانی ڕۆژ بسەلمێنن و بزانن لە دنیای ئەمڕۆدا چیچەنەکان و گەلانی باڵتیک و باڵکان و... و تیموری ڕۆژهەڵات لە ئەندونیزیا چۆن و بە چ شێوەیەک و لە چ سیستەمێکدا ڕزگار بوون؟ ئایا ئەو نەتەوانە بە دەست سۆسیالیزم ڕزگاریان بوو کە کورد دامەزراندنی سۆسیالیزم وەپێش ڕزگاریی خۆی و وڵاتەکەی بخات؟

هەموو دەزانین کە سۆسیالیزم دیاردەیەکی فەرهەنگی، کۆمەڵایەتی، ئابووری و سیاسییە، بە نەتەوەیەکی پارچە پارچەکراوی بێ دەوڵەت و کۆڵۆنی دانامەزرێ کە ئابوورییەکەی بەدەست داگیرکەرە و فەرهەنگەکەی چەند پارچە و هێشتا خاوەنی زمانی یەکگرتوو نییە و دوژمن دەوری تەنیوە و هەر بەشەی دیلی دەستی داگیرکەرێکە و بە وتەی سەرکردەکانی پ.ک.ک: "لە هەموو لایەکەوە نەزان و دواکەوتووە."(٢)

لەبەر ئەوە، ئەو تیۆرییەی کە ستراتیژی "ئاپۆیزم"ی لەسەر بنیاد نراوە، لەگەڵ دۆزی کوردستان و ژیانی ئەمڕۆی نەتەوەی کورد یەک ناگرێتەوە، تیۆرییەکانی هەڵخەڵەتێنەرە و تاقیکردنەوەکان پێشانیانداوە کە ناتوانێ خزمەت بە دۆزی کورد و بزوتنەوەی

ڕزگـــاریخوازانـەی نـەتـەوەی هـەژار و کۆڵــۆنـی ئــێـمـە بکـــات و جـــگـەلـە چەواسـەکاریی و ئـاژاوە نـانـەوە لـەنێـو هێـز و ڕێکخـراوە سیاسییـەکانـی کوردستـان و قوڵترکردنـەوەی کێشـەی کورد، ناتوانـێ ئاواتـی نـەتـەوایـەتـی گەلەکەمان دەستەبەر بکات.

١- مێژووی پارتی کرێکارانی کوردستان لاپەرەکانی ٢ و ٣.
٢- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٧٣.

ستروکتوری گروپی ئایدیۆلۆژی ئوجەلان و پ.ک.ک

ســتروکتوری گروپـــی ئـایــدیۆلۆژی ئــوجـەلان و پ.ک.ک وەک هـەمـــوو ڕێکخـراوە چەپ و مارکسییستییەکان لـەسـەر سـەنترالیزم دیمـوکراتـی بنیـاد نـراوە. بـۆ ئـەو مەبەسـتـەش کـۆنگرە، کـۆنفرانس و کـۆمیتـەی جۆراوجــۆری کـــار پێکـــدێنن، بـەڵام ســـەرنجێکی تایبـەتیـــان داوە بـە ســـەنترالیزمەکەیان و بەشـــە دیموکراتییەکەیـــان لاواز کـــردوە. لـەو چوارچێوەیـەی سەنترەکەشدا ڕۆڵـی سەرۆک لـە سەرووی پارتـی دەبینن و بـەم جــۆرە پ.ک.ک یـــان لـە پرنســیپی ڕێکخراوەیەکـــی مارکسیســتـی دەرهاویشتوە. بەگشتی نـەتـەوە، نیشتمان و ڕێکخراوەکەیـان بـە بـوون و وجودی سەرۆک بەستۆتەوە. بۆ نمونـە دروشمی "ئـوجـەلان-کوردستـان" لـەو فیکرە چەوت و نا دیموکراتییـەوە سەرچاوەی وەرگرتووە.

لـە سـەردەمی دەسـەڵاتدارییەتی مـحـەمەد ڕەزا شـای پەهلـەویـدا لـە ئێـران، دروشمی "خـدا، شـاە و مـیهن" بـەو واتـایـە دانرابـوو کـە بـە دوای خـوادا شـا لـە نیشـتمان بەرزتـرە و لێـرەش لـە ڕوانـگـەی پ.ک.ک دا، ئوجەلان لە لە نیشتمان بەرزتر.

لـە پ.ک.ک دا سـەرۆک بڕیـار دەدات و هـەمـوو کـادیر و ئـەنـدامان، چ ئـەوانـەی لـە کۆنگرەکاندا بـۆ سـەرکردایـەتی هـەڵدبژێردرێن و چ ئـەوانــی تـر، پێویسـتـە بـەبـێ پـرس و ڕامـــان، فـەرمانـەکـانـی سـەرۆک بـەجـێ

بگەیەنن و هیچ کەسێک مافی ئەوەی نییە کە لە بەرامبەر فەرمانەکانیدا لاوازیی و دوو دڵی لەخۆی پێشان بدات. تەنانەت هیچ کەسێک لە پ.ک.ک دا وەرناگیردرێت و بە پ.ک.ک یی ناناسرێ هەتا خۆی لە جەستەی سەرۆکدا نەدۆزێتەوە. هەڤاڵ جومعە لەم بارەیەوە سەبارەت بە ڕۆڵی سەرۆکایەتی لە پ.ک.ک دا دەڵێت:

- (سەرۆکایەتی "مەبەستە لە ئوجەلانە- نوسەر" ئێمە لە سەرەتاوە تیۆری شۆڕشی نوسیوە و گروپی دامەزراندوە و هەر بۆخۆشی ئەو گروپەی پەروەردە کردوە. تاوەکو ئەمڕۆش سەرۆکایەتی هەر بۆخۆی سەرکێشی ئەو بزووتنەوەیە دەکات... کاتێک ئەمر و تەعلیمات دەهات بۆ ئێمە بەس بوو، یەکسەر کاری خۆمان ئەنجام دەدا.... و بێ ئەوەی هیچ گفتوگۆیەکی لەسەر بکەین. ئەمەش لایەنێکی گرنگە لە پ.ک.ک دا.[١])

باوەڕهێنان بە سەرۆکایەتی لە پ.ک.ک دا دیاردەیەکی ئاسایی نییە کە مرۆڤ بەچەشنی ڕێکخراوەکانی تر سەیری بکات. سەرۆک لە پ.ک.ک دا لە سەرووی پارتییە و تەنانەت کەسێک بە ئەندامەتی پ.ک.ک وەردەگیرێ کە سەرەتا سەرۆک قەبووڵی بکات. هەروەکوو گوتم دەبێ ئەو کەسە خۆی لە جەستەی ئوجەلاندا بدۆزێتەوە ئەو لە سەرووی نیشتمان و ڕێکخراوەکەدا ببینێت. لەم بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (.... بە دەگمەن لە پارتییەکدا سەرۆکایەتی لە هەنگاوی یەکەمدا قەبووڵ دەکرێت. سەرنج بدەنە سەرۆکایەتی لینین، هەتاکو ساڵی ١٩١٢ لە دوایە سەرۆکایەتی لینین قەبووڵ دەکرێ. ڕاستە لە گروپی بۆلشوێکدا قەبووڵ دەکرێ، بەڵام لە پارتی کۆمونیستی ڕووسیادا نییە. بەڵام لە مێژووی ئێمەدا هەرلە ڕۆژی یەکەمەوە تاوەکو ئەمڕۆ سەرۆکایەتی قەبووڵ کراوە.[٢])

لەو ڕوانگەیەوە: (... کە هاتیە ناو پارتی، خۆت و ئیرادەی خۆت دەدەیە دەست پارتی. تۆ دەڵێی من هاتووم ئەرک و کار لە کوێیە و من بچمە هەر کوێیەک، ئامادەم بە گوێرەی بەرژەوەندی پارتی کار بکەم. مانای مرۆڤی پارتی ئەوەیە و جگە لەمە قەبووڵ ناکرێت.[٣])

هەروەک هەڤال جومعە دەنوسێ، لە پ.ک.ک دا سەرۆک دەتوانێ ئاڵوگۆڕ لە بڕیارەکانی کۆنگرەدا پێک بێنێ و تەنانەت هەڵبژاردنی ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندیش لە کۆنگرەکاندا دیاردەیەکی ڕەواڵەتین و هەرکاتێک سەرۆک بخوازێ، دەتوانێ ئەندامی هەڵبژێردراوی کۆنگرە بەلاوە بنێ، یان گۆڕانکاریی لەنێوان ئەندامی هەڵبژێردراوی کۆنگرەی و کەسانی تردا بکات. بۆ دەرخستنی ئەو ڕاستییە سەرنج بدەنە پەسەندکراوێکی کۆنگرەی دووەمی پ.ک.ک:

- (.... کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژێردرا، بەڵام ڕەسمی نەبوو. بۆ ئەوەی ببێتە ڕەسمی پێویست بوو ساڵێک خەبات بکات و لە کرداردا، خۆی بسەپێنێ. دەسەڵاتی ئەمەش درا بە سەرۆکایەتی، واتە تەنیا ئەندامەتی سەرۆکایەتی ڕەسمی بوو و ئەوانی تر هەموویان ناڕەسمی بوون. شتی وا تەنیا لەناو پ.ک.ک دا دەبنیرێ و لە مێژووی پ.ک.ک دا هەیە. چونکە لە پ.ک.ک دا سەرکردایەتی مەسەلەی شۆڕش و پارتی لەسەروی هەموو شتێک دادەنێ تاکوو پارتی و شۆڕش نەکەونە مەترسی.[٤])

ئۆرگانیزە کردنی پ.ک.ک بەشیوەی دامەزراندنی مەکتەبی سیاسی، کۆمیتەی ناوەندی لەسەر کاغەز، بەو واتایە نییە کە سەرۆک و ئەندامانی پ.ک.ک باوەڕیان بەو ئۆرگانانە و بڕیاردانی بە کۆمەڵ هەبێ، بەڵکوو لە پ.ک.ک دا باوەڕیان بە کار و کردەوەی بە کۆمەڵە، بەو واتایەیە کە سەرۆک بڕیار دەدات و ئەوانی تر بڕیارەکەی جێبەجێ دەکەن.

بە کــورتی مــرۆڤ دەبـــێ ســـتروکتوری پ.ک.ک وەک ســـتروکتوری سیســتەمی ئـــاییني و دەرەبەگـــایەتی ســـەردەمانی پێشـــوو ببینـــێ و بەیەکەوە هەڵیانســـەنگێنیت، نەک وەک ڕێکخراوێکـــی دیمـــوکراتی و تەنانەت سۆسیالیستی کە تێیاندا بڕیاردان بە کۆمەڵە.

ئوجەلان لە پ.ک.ک دا خۆی وەک پێغەمبەرێک دەبینێ کە خودا بۆ پ.ک.کای ناردبێ کە بەدوای نەمانیشی کەس جێگەی نەگرێتەوە. بۆ زانیاری پتر لەو مەبەستە باشترە گوێ لە خۆی بگرین و بزانین لە وەڵامی پرسیاری **"نبيل ملحم"** نوسەی کتێبی **"سبعه ايام مع آپو"** **"حەوت ڕۆژ لەگەڵ ئـــاپۆ"**دا کە ســـەبارەت بە ســـتروکتوری پ.ک.ک دەپرسێت:

نبيل ملحم: (لە حیزبە چەپەکاندا کۆمیتەی ناوەندی و مەکتەبی سیاسی و سکرتێری گشتی هەیە، لە حیزبە بۆرژواییەکانیشدا، شێوەی هیرەمـــی "کەلە قەنـــدی" هەیە، بەڵام پ.ک.ک مەکتەبـــی سیاســـی و کـــۆمیتەی ناوەنـــدی نـــیە و هەمـــوو ئەو ســـیفەتانە لە ســـەرۆکدا کـــۆ کراوەتەوە. بۆمن تێگەیشتنی فەلسەفەی ئەو شێوازە دژوارە، دەکرێ لەم بارەیەوە ڕوونم بکەیەوە؟

عەبدوڵا ئوجەلان: (باشە، ڕەنگە ئەمە سەرەتایەکی باش بێ. با پێت بڵێم، من هەرلە سەرەتاوە بڕوام بە شێوازی دامەزراندنی حیزبە کۆمونیستەکان و حیزبە سەرمایەدارەکان لەم قۆناغەدا نەبووە. بۆ ئێمە دەرفەتـی دەست بەکار بوون بە شێوەی ڕابردوو نەبوو و ئەو شێوەکارە سەرنجی منی بۆلای خۆی ڕاکێشا. مەکتەبی سیاسی و کۆمیتەی ناوەندی و تەنانەت پلەی سکرتێری گشتیش لە ڕوانگەی ئێمەوە ناو و پلەی ڕواڵەتین. چونکە، ئەو ناوانە نەک هەر کارگەر نەبوون، بەڵکو دەرفەتیان بۆ هەڵپەرەستی و بوروکراسی ڕەخساند. ئەوەی لەو پلە و پایانەدا جێدەگری، هەر لە دووهەم ڕۆژدا هەست دەکا خۆی زایە کردووە. ئێمە لە ماوەی ساڵانی دوور و درێژدا ئەو مەســەلانەمان ڕوون کــردووەتەوە. دەمەویســت مەکتەبــی سیاســی و

کۆمیتەی ناوەندییەکی بەهێزمان هەبێ و منیش لە پلەی دەبیری گشتیدا بم و دوو یاریدەدەرم بێ و جێگای خۆم باش بگرم، بەڵام وەک دەرکەوت، ئەو مەکتەب و ناوانە سەرکەوتوو نەبوون و ئەرکەکانی سەرشانی خۆیان باش ڕانەپەڕاند. ئەوانە چەند نمونەیەکن و هەروەک دەبینی من دەمەوێ نمونە بێنمەوە. نمونەی شێوازی پێغەمبەرەکانت بۆ دێنمەوە و من لە شێوەکاری پێغەمبەرەکان ڕێباز و شێوازی خۆم وەردەگرم. شێوازی وتووێژ و باس "پانێل یان حیوار" کە لەلایەن گەورەی ئێمە عیسا درودی خوای لێ بێ و هەروەها بنیاتی جێگرەکانی "خەلیفەکان" لە لایەن محەمەدەوە (س) ئەو شێوەکارانە زۆر گورج و گوڵتر و کاراترن لە دامودەزگای مەکتەبی سیاسی.[٥])

نبیل ملحم لە وەڵامی ئوجەڵاندا دەپرسێ:(ئێستاش دنیا لە تەنگژەی ڕێکخراودا دەژی و کەس ناتوانێ کە بڵێ ڕێگا چارەسەرێکی بۆ ئەم گیروگرفتە دۆزیوەتەوە و لە ڕیزی ئەواندا ئەتۆ.... کەسێکی خاوەن بەهرەی خوداپێدا و دەگمەن بە ناوی ئاپۆ هەیە کە خاوەن خو و خەدەی تاکە کەسی و تایبەتە و لە بازنەی دەگمەنەکان دایە، بەڵام کەسایەتی دووهەم لە حیزبەکەتدا کێ یە؟ و مەودای کەسی یەکەم و دووهەم لە حیزبەکەتاندا چەندە و ئەگەر کەسی یەکەم نەما کە هۆیەکانی نەمان زۆرن و لەوانە هۆی سروشتی یان نا سروشتی "سەرووی سروشت" کێ جێگەی ئاپۆ دەگرێتەوە؟)

عەبدوڵا ئوجەڵان: (مەسەلەی گرنگ بەلامەوە ئەمەیە کە کەسی دووهەم لەمەوبەدوا پەیدا نابێ و هەرگیزیش نابێ پەیدا بێ و نابێ سەردەرخا.[٦])

پ.ک.ک دوو ئۆرگانی بە ناوەکانی ERGK و ERNK هەیە. "ئەرگەکە" باڵی سەربازیی پ.ک.ک یە کە "گریلا"ی پێدەڵێن و "ئەرنەکە"ش "ئەرتەشی ڕزگاری نەتەوەیی" ڕێکخراوی ئەوروپایەتی. پ.ک.ک بۆ ئەوەی سود لە وزەی ئابووریی کوردەکانی نێشتەجێی

ئەوروپا وەربگرێ، ئەرنەکەی کردوەتە بەرەیەک لە ئەندامانی خۆی و کوردە پەنابەرەکانی دانیشتووی ئەوروپا، بە واتایەکی تر وەک بۆخۆی دەڵێت بەرەیەک لەنێوان پ.ک.ک و کوردە بۆرژواکاندا.

کوردەکانی نێشەجێی ئەوروپا لە سەرەتای دامەزراندنی ئەرنەکەوە لە ئەوروپا هەتا ئێستا بە ئەزموون وەرگرتن لە ژیانی دیموکراتی و پاراستنی مافی سیاسی گەلان، هەوڵی دیموکراتیزەکردنی پ.ک.کیان داوە و تەنانەت لەو ڕێگەیەدا ژمارەیەکیشیان بە فەرمانی بەرپرسانی پ.ک.ک تیرۆر کراون. ئەوان بە هەوڵ و تێکۆشانی خۆیان و فیداکردنی گیانی خۆیان، توانیویانە هەستی نەتەوایەتی بەسەر هەستی چینایەتی ئەرنەکەدا زاڵ بکەن. لەژێر تیشکی ئەو کارکردنەدا، ئەرنەکە بەپێچەوانەی ئامانجی پ.ک.ک کە بۆ دامەزراندنی سۆسیالیزم هەوڵدەدات، وزە و توانای خۆی پتر خستۆتە سەر چارەسەکردنی کێشەی کورد. بەچەشنێک کە ئەم ڕەوتە ڕێبەرایەتی پ.ک.کی نیگەران کردوە. لەم بارەیەوە هەڤاڵ جومعە ئەو دیاردەیە ئاشکرا دەکات و دەڵێت:

- (ئێمە باش دەزانین لە چالاکیەکانی ڕێکخستنی جەماوەری ERNK دا ئێوە چ دەکەن و چ دەڵێن! پێتان وانەبێ نازانین، زۆر باش ئاگامان لێتانە و دەزانین هەرچی دێتە سەر زمانتان نایگێڕنەوە و دەیڵێن و نەک تەنیا بە گوتن بەڵکوو لە کرداریشدا بەم جۆرەیە. بۆیە لە کۆنترایەک زیاتر زیان بە گەل و پارتی دەگەیەنن.[٧])

کردەوەکانی ئەرنەکە بەشێوەی سروشتی تەشەنەیان کردۆتە نێو هەموو ئەندامانی پ.ک.کو ترسیان لە دڵی ئوجەلان خستوە کە نەکات کردەوەکانیان قەوارە و ستورکتوری پ.ک.ک هەڵوەشێنێت و ببێتە هۆی لەناوچونی ئایدیۆلۆژی عەبدوڵا ئوجەلان. لەبەر ئەوە کۆنترا گریلا لەسەر ئەرنەکە دادەنێن کە ئەو ئۆرگانەی پ.ک.ک کۆنترۆڵ بکات. لەم بارەیەوە جەمیل بایک "هەڤاڵ جومعە" دەڵێت:

- (هەر کەسێک کە جێگای خۆی لەناو پ.ک.ک دا گرتووە هەوڵ دەدا ڕاستی پ.ک.ک بگۆڕێ و ڕاستی خۆی بخاتە شوێنی، ڕاستی کەسایەتی خۆی بکاتە ڕاستی پ.ک.ک. لە بەرامبەردا پ.ک.ک ش داکۆکی لە ڕاستی خۆی دەکات و بەڕێوەی دەبات. لەو چاخەدا لەسەردەمی گروپی سەرەتایی گیانێکی هەڤاڵبەندی وا توندوتۆڵ هەبوو کە ئێستاکەش پ.ک.ک بەڕێوە دەبات، کەچی ئێستا گیانێکی تر دروست بووە، لەناو پ.ک.ک دا دژ بە پ.ک.ک. لەم گیانەشدا چ هەیە؟ فیتنە و فەسادی و دووڕوویی و ساختەکاری و ماستاو ساردکردنەوە و ....هتد. بە مانەیەک کە هەرکەس زیاتر فێڵبازی بکا، ئەوە دەبێتە پ.ک.ک یی، ئەمەش مەترسییەکی گەورەیە.[٨])

١- مێژووی پارتی کرێکارانی کوردستان لاپەرەکانی ١٣٣.
٢- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,١٤٤
٣- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,١٤٦
٤- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ١٤٦- ,١٤٨
٥- وتووێژی نبیل ملحم لەگەڵ عەبدوڵا ئوجەلان لە کتێبی حەوت ڕۆژ لەگەڵ ئاپۆ ڕابەر و گەل، چاپی یەکەم ١٩٩٦، بڵاوکراوەی مەڵبەندی چاپ و بڵاوکراوەی ئاتێن، لاپەڕەکانی ١٩٩- ,٢٠٠
٦- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەکانی ٢٠٩- ,٢١٠
٧- مێژووی پارتی کرێکارانی کوردستان لاپەرەکانی ,١٢١
٨- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ١٢٢.

گروپی ئایدیۆلۆژی پ.ک.ک لە پراکتیکدا

خەباتی گروپی ئایدیۆلۆژی پ.ک.ک بە کردەوە، لەو ڕۆژەوە دەستی پێکرد کە ئوجەلان بڕیاریدا گروپەکەی بچێ لە کوردستان جێگیر بێت. بۆ ئەنجامی ئەو بڕیارە، ئەندامانی گروپ لە عەنتاب، دێرسیم،

دیاربەکر، قارس و باتمان جێگیر کران. عەبدوڵا ئوجەلان بۆخۆی لەگەڵ پیلۆت، عەبدولڕەحمان و فادیمە کە بە گوتنی جومعە هەر سێ کەسیان سیخوڕی دەوڵەت بوون لە ئەنکارا مایەوە.

گروپ هەرکە پێی گەیشتە کوردستان، ئەرکی سەرەکی خۆی لەسەر شەڕکردن بەدژی حیزب، ڕێکخراو و گروپە نەتەوەیی و مارکسیستەکان دامەزراند. لە ڕاستیدا گروپی ئایدیۆلۆژی ئوجەلان بۆ ئەو مەبەستە چووبوو بۆ کوردستان کە ئەندام و لایەنگرانی سەربە ئایدیۆلۆژییەکانی تر لەناو بەرێت کە بە داخەوە لەو ڕێگەیەدا زیانێکی گەورەیان بەو ڕێکخراوانە گەیاند کە دژی دەوڵەتی تورکیا خەباتیان دەکرد. لەم بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (ئەرکێکی سەرەکیمان ئەوە بوو، کە لەگەڵ تەواوی فکر و ئایدیۆلۆژییەکانی تر شەڕ و ململانێمان کردبایە و لەم شەڕشەدا ئەنجامێکی مسۆگەرمان بەدەست هێنابا. واتە پێویست بوو ئایدیۆلۆژی پ.ک.ک بکەوێتە بواری کردار و لە پراکتیکدا خۆی بسەلمێنێ و سەقامگیر بێت[١])

گرپی ئایدیۆلۆژی ئەجەلان بۆ یەکەمجار لە ساڵی ١٩٧٦دا کۆبوونەوەیەکی ڕەسمی لە گەرەکی "دیلمان" لە ئەنکارا پێکهێنا. لەو کۆبوونەوەیەدا ئوجەلان پێشنیازی کرد، گروپ کۆمیتەیەکی ناوەندی پێک بێنێ و ئەو کۆمیتەیە گروپ هەڵسوڕێنێ و کارەکانی بەڕێوەبەرێ گروپ لە چوارچێوەی تاکە کەسی دەربچێت.[٢]

ئوجەلان بەم مەبەستە دوو یاریدەری بە ناوەکانی حەقی قەرار و قەمەر ئۆسقان بۆخۆی هەڵبژارد. ئەو دوو کەسە لەژێر ناوی کۆمیتەی ناوەندیی دا یارمەتی ئوجەلانیان دەدا. قەمەر ئوسقان لە دێرسیم ئەرکی گروپی بەڕێوە دەبرد، بەڵام چونکە کارەکانی بە دڵی ئوجەلان نەبوو، لە بەرپرسایەتی خست. قەمەر ئوسقان لە بەرامبەر ئەو کردەوەیەی ئوجەلاندا، گروپەکەی بەجێهێشت و لەگەڵ چەند کەسێکی تر بزوتنەوەی "تێکۆشین"ی دامەزراند کە ئەویش گروپێکی مارکسی

بوو، بەڵام بە فەرمانی ئوجەلان، قەمەر ئوسقانیان لە دێرسیم تیرۆر کرد.[٣]

گروپی ئایدیۆلۆژی بۆ جاری دووەم لە سەری ساڵی ١٩٧٧ لە ماڵی پیلۆت لە ئەنکارا کۆبۆوە. لەو کۆبوونەوەیەدا گشت خەبات و گۆرانکارییەکانی دوای کۆبوونەوەی گەرکی دیلمانیان تاوتوی کرد و هەڵە و کەموکورییەکانی نێوان دوو کۆبوونەوەی گەرەکی دیلمان و ماڵی پیلۆت کەوتنە بەرباس و لێکۆڵینەوە و بۆ قۆناخی دواییش چەند بریاری نوێیان وەرگرت.

لە لاپەرەکانی پێشوودا ئاماژەم بۆ پیلۆت کرد و گوتم هەڤاڵ جومعە دەڵێ: **(ناوبراو سیخوری میت بووە.)** لەبەر ئەوە پێویستە مرۆڤ بزانێ، ئوجەلان کە بەو راستییەی دەزانی، بۆچی و بەچ مەبەستێک لە ماڵی ئەودا گروپەکەی کۆ دەکردەوە و ئەو بریارە گرنگانەی دەخستە بەرباس؟ هەرچەندە بۆخۆی رایگەیاندوە بۆ ماوەی دوازدە ساڵ بە ئیمکانات و دەرەتانی دەوڵەت خۆی پێگەیاندوە، بەڵام با وەڵامی ئەو پرسیارە لە هەڤاڵ جومعە ببیسین کە دەڵێت:

- (سەرۆکایەتی بە ئەنقست ئەو کۆبوونەوەیەی لەوێ ساز کرد، بۆ ئەوەی دەوڵەت لێمان نەکەوێتە گومان و هەتا دڵنیا بێ کە ئێمە لەژێر چاودێری ئەودا کۆبونەوە ساز دەکەین و دەجولێینەوە. .... سەرۆکایەتی لە شیکردنەوەکانیشدا باسی ئەم شتە دەکات و لەسەر ئەم کۆبوونەوەیە رادەوەستێ. واتە دەوڵەت بەهۆی پیلۆت ئاگاداریی لەم کۆبوونەوەیە هەبوو و دەیزانی کە لە ماڵی ئەویشدا دەبەسترێ، چونکە پیلۆت سیخوری رژێم بوو و رۆژانە زانیاری لەسەر ئێمە دەدایە ئەوان. تەنانەت دەوڵەت تا ئەوکاتە و لەوەش بەدواوە هەر دەیگوت: "ئاپۆ لە دەستی ئێمە دایە و هەرکاتێ بمانەوەی دەتوانین بیگرین و لە سێدارەی بدەین." تا ئەو رادەیە باوەری بەخۆیان هەبوو و لە پلانی خۆیاندا دڵنیا بوون. ئەمەش راست بوو، سەرۆکایەتی "مەبەست لە

عەبدولا ئوجەلانە- نوسەر" لە دەستی ئەواندا بوو، چونکە لە سێ لاوە چاوەدێری دەکرا، لە لایەک فاتمە و لە لایەک پیلۆت و لەلایەکی تریش عەبدولڕەحمان، بەم شێوەیە بە تەواوی کۆنترۆڵی دەوڵەتی لەسەر هەبوو....

لەم کۆبوونەوەیەدا من ئامادە نەبووم و ئەوکاتە لە عەنتاب بووم. لەو کۆبوونەوەیەدا هەموو ئەو گۆڕانکاریانەی لە دوا کۆبوونەوەی دیلمان دروست ببوو، تاووتوێ کرابوون. هەروەها لەو ماوەیەدا چ ئەنجام و هەڵە و کەمایەسییەک دەرکەتبوون، هەموویان خرابوونە بەرباس و لێکۆڵینەوە و کۆبوونەوە لەسەریان ڕاوەستابوو. لەوە گرنگتر ئەوە بوو لە ڕوون کرایەوە لەمەو دوا چ مەترسییەکمان دێتە ڕێگە و لە بەرامبەریدا چ تەدبیرێک پێویستە وەرگرین. ئەم کۆبوونەوەیە بۆ ئەوە ساز کرابوو کە ڕوونی بکەینەوە لەم قۆناغە بەدواوە، چۆن خەبات بکەین و بە چ شێوەیەک بزووتنەوە بەڕێوە ببەین.[٤])

گروپی ئایدیۆلۆژی ئوجەلان بە دوای ئەو کۆبوونەویەدا دەست دەکات بە جێبەجێکردنی بڕیارە پەسەندکراوەکانی کۆبوونەوەی ماڵی پیلۆتی سەربە میت. ئەو بەشەی دەگەڕێتەوە بۆ کوردستان، بەبێ سڵ کردن، دەستبەجێ پەلاماری ئەو گروپ و ڕێکخراوانە دەدات کە بەنهێنی دژی دەوڵەتی تورکیا خەباتیان دەکرد.

لە ئاکامی ئەو کردەوە ڕاسپێردراوەی میتی تورکیادا، حەقی قەرار، کەسایەتی دووەمی گروپی ئایدیۆلۆژی ئوجەلان کە جێگری ئوجەلانیش بوو، ڕۆژی ١٩٧٧/٥/١٨، لە شەڕی دژ بە گروپی "ستێرکا سۆر" لە پازارچیکی سەربە عەنتاب شەهید بوو. بەم جۆرە ئوجەلان هەردوو جێگرەکانی لەدەست دا و گروپی ئایدیۆلۆژی بەبێ کۆمیتەی ناوەندی مایەوە.

ئەندامانی گروپی ئایدیۆلۆژی ئوجەلان لە درێژەی ئەو ململانەیەدا، کەوتنە شوێن ئەندامانی ستێرکا سۆر. سەرەتا عەلائەدین کاپلان

سەرۆکی گروپی ستێرکا سۆر و دواتریش بۆزان ئەسلان و محەمەد ئوزوون و سەرئەنجام یەک یەکی ئەندامانی گروپی ستێرکا سۆریان کوشت و دوو جاریش هاوسەری عەلائەدین کاپلانیان بریندار کرد.

مرۆڤ بە وردبوونەوەیەکی سەرەتایی تێدەگات کە ئوجەلان و گروپەکەی بە فەرمانی میت، دەستیان داوەتە پاکتاو کردنی گروپە نیارەکانی دەوڵەتی تورکیا و لە بەرگی شۆڕشگێڕیدا، ئەرکی ناپیرۆزی دەزگاکانی هەواڵگریی و گروپی تیرۆری دەوڵەتی تورکیایان بەڕێوە بردوە. سەرنج بدەنە هەڤاڵ جومعە و بزانن دەربارەی کوشتنی ئەندامان و ڕێبەرانی ستێرکا سۆر چ دەڵێت:

- (... سەرەتا عەلائەدین کاپلانمان لەناو برد و پاشان یەک یەکی ئەوانی ترمان لە عەنتاب و الازیع لەناو برد. بەم شێوەیە کۆتاییمان بە ستێرکا سۆر هێنا.(٥))

لە سەرەتای ساڵی ١٩٧٨دا گروپێک لە ئەندامان و لایەنگرانی ڕێکخراوی ڕێگای ئازادی DDKD دەچنە ڕیزی گروپی ئوجەلانەوە، بەلام پێکەوە ناسازێن و لێیان جیا دەبنەوە. ئەو جیابوونەوەیە، بە ڕواڵەت ئوجەلان و گروپەکەی توڕە دەکات و بەم بیانوەوە کە ئەوانە سیخوڕ ڕێکخراوی ڕێگای ئازادی بوون و بۆ سیخوڕی کردن چوونەتە ڕیزی گروپی ئایدیۆلۆژی ئوجەلانەوە، هەموویان دەکوژن و ناهێڵن شوێنەواریان لێ بمێنێ.

گروپی ئایدیۆلۆژی ئوجەلان هەر لەو ساڵەدا دژی ڕێکخراوی ڕزگاری گەل H.K.H ڕاپەڕی و لە شەڕ و ململانەیەکی نابەرامبەردا، زۆربەی ئەندامانی ئەو گروپەشیان کوشت و بڵاوەیان بە ئەندامانی کرد. لە ئاکامی تێکهەڵچوونەکانیشدا گروپی ئوجەلان پازدە ئەندامی خۆی لە دیاربەکر بە دەست ئەندامانی ڕێکخراوی ڕزگاری کوژران.(٦)

ساڵی ١٩٧٨، گروپێکی مارکسیستی بە ناوی تێکۆشین لە ناوچەی عەنتاب دامەزرا. ئەو گروپە لەسەر دەسەلات لە ناوچەکەدا لەگەڵ گروپی ئایدیۆلۆژی ئوجەلان دمەتەقەی لێ پەیدا دەبێ. گروپی

ئایدیۆلۆژی ئوجەلان سەرەتا داوا لە ئەندامانی گروپی تێکۆشین دەکات کە خۆیان بەدەستەوە بدەن، بەڵام ئەوان قەبوولی ناکەن و لە ئاکامدا گروپی ئوجەلان بڕیاری کوشتنیان دەدەن. لە عەنتاب و ناوچەکانی تر دەکەونە شوێنیان و هەموویان دەکوژن.(٧)

گروپی ئایدیۆلۆژی ئوجەلان هەروەها لە کۆتایی ساڵی ١٩٧٨دا لە ئەندامانی ڕێکخراوی "بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی کوردستان-کوک" ڕاسان و لە شەڕێکی خوێناویدا دژی ئەو ئەندام و لایەنگرانی ئەو ڕێکخراوەیە کە ساڵێکی خایاند، نزیکەی ٢٠٠ کەس لە هەردوو لای شەڕەکە کوژران.

بە خوێندنەوەی ئەو ڕووداوانەی سەروو، ڕەنگە ئەم پرسیارە بۆ خوێنەرانی کتێبی مێژووی پارتی کرێکارانی کوردستان زەق بێتەوە کە ڕۆڵ و کردەوەی دەزگاکانی هەواڵگریی، پۆلیس و سوپا و دادگاکانی تورکیا لە بەرامبەر ئەو کوشتارانەدا چی بووە؟ ئایا دەوڵەت لە بەرامبەر کوژراوەکانی دیاربەکر و ئەو ٢٠٠ کوژراوەدا چۆن هەڵویستێکی هەبووە و بە کردەوە بۆ نەهێشتنی ئەو کارەساتانە چی کردوە؟

بۆ زانیاریی خوێنەران بەڕێز، هەڤاڵ جومعە لە هیچ جێیەکی کتێبەکەیدا ئاماژە بۆ ڕۆڵ و کردەوەی ئەو دەزگایانە ناکات. هەروەک بڵێی ئەو کۆمەڵە خەڵکە لە دەرەوەی خاکی تورکیا کوژرابن و پێوەندیان بە تورکیاوە نەبووبێت. لە ڕاستیدا من لەوە بێگومانم کە ئەو شەڕانە بە بڕیار و هاوکاریی ناڕاستەوخۆی دەزگای میت بە ئەنجام گەیشتون بۆ قەلاچۆ کردنی هێزە ڕکەبەرەکانی ڕژێمی کۆنەپەرستی تورکیا، ئەگەرنا کوژرانی پترلە ٢٠٠ کەس لە بنەماڵە کوردەکانی عەنتاب و دیاربەکر، شتێکی ئاسایی نەبووە کە ئەو دەزگایانە بتوانن خۆیانی لێ بێدەنگ بکەن!

گروپی ئایدیۆلۆژی ئوجەلان دوای کۆتاییهێنان بەو گروپانە کەوتە گیانی عەشیرەتەکان و بۆ چاوترساندنی گەل و عەشیرەتەکان فەرمانی تیرۆری سلێمان بەگی سەرۆکی عەشیرەتی سلێمانانی دا و گروپی ئوجەلان بە نوێژی نیوەڕۆ، سلێمانیان لە گوندی حیلوان کوشت. لەم بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (هەڤالان چوونە حیلوان و پاش ماوەیەک چالاکییەکە جێبەجێ کرا. ئەم چالاکییە بە ڕۆژی نیوەڕۆ لە ناوەندی حیلوان دا بەڕێوەچوو. ئێمە ئەو چالاکیەمان زیاتر بە شۆڕشگێڕانی سەردەمی گروپی ئایدیۆلۆژی کە هەموویان ناشارەزا و ئاماتۆر بوون و زیاتر بە دڵ کاریان دەکرد تا مێشک، پێکهێنا.[٨])

لەو سەروبەندەدا ئوجەلان ئەنکارا بەجێدێڵێ و دێت لە دیاربەکر نیشتەجێ دەبێ و دەیەوێ گروپەکەی شان بە شان و هاوکات لەگەڵ ئەو تیرۆر و خوێن ڕشتنانە و کوشتنی سەدان خەباتکاری دژبە دەوڵەتی تورکیا، کۆنگرەی دامەزراندنی پارتی ببەستێ و بە ڕێگەی پێکهێنانی گۆنگرە، پارتی کرێکارانی کوردستان ڕابگەیەنێت. ئوجەلان پرۆگرامی پارتی دەنوسێ، بەڵام بۆ ئەوەی دوای تەواوبوونی کۆنگرە، حیزبەکەی ڕابگەیەنێ، پێویستی بە چالاکییەک دەبێ، تاکو لەگەڵ بڵاوکردنەوەی هەواڵی چالاکییەکە، دامەزراندنی پارتەکەشی جاڕ بدات. لەم بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (.... پێویست بوو چالاکییەکمان لە دژی دواکەوتوویی و کۆنەپەرەستی کورد بەڕێوە بردبا، یان لە دژی دەوڵەت چالاکییەکمان کردبا و بەم شێوەیە دامەزرانی پارتیمان چاڕ دابایە. بەڵام دەوڵەت هێشتا زوو بوو. ئەگەر لە دژی دەوڵەت کارێکی وامان کردبا لە ژێری دەرنەدەکەوتین، بۆیە فیۆدالیزمی کورد بۆ ئێمە باشتر بوو، لە حیلوان هێندێ ئەزموونیشمان وەدەست کەوتبوو.[٩])

شایانی باسە بەرلە بەستنی کۆنگرە لەنێوان ئەندامانی گروپی ئوجەلاندا کێشەیەکی نوێ لەسەر کەسایەتیی ناوبراو سەری هەڵدا.

هەرکام لە باقی قەرار "سلێمان" برای حەقی قەرار و فاتمەی خێزانی عەبدولا ئوجەلان بەشیوەیەک ویستیان ئوجەلان لە سەرۆکایەتی بخەن و بۆخۆیان جێی بگرنەوە کە ئوجەلان ڕازی نەبوو. لەم بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (دژی سەرۆکایەتی گەلێک پروپاگەندەیان دەکرد، دەیانگوت: "شێتە، بێ شەرەفە، یان هەندێکیان بە بەهانەی فاتمە دەیانگوت سیخوڕە.... سلێمان تۆڵەی خوێنی براکەی لە ئێمە دەخواست.... کە دەیبینی فاتمە دەخوازێ پارتی بخاتە دەستی خۆی، دەیگوت: "مافی منە، من برای حەقی قەرارم.... فاتمەش دەیگوت: "مافی منە، چونکە من ژنی سەرۆکایەتیم و نزیکی سەرۆکم[١٠]. گروپ سلێمانی وەلا نا و بۆ خۆدەربازکردنیشی لە دەست فاتمە، پیلانی کوشتنی دارِشت، بەڵام تێیدا سەرنەکەوت.)

١- مێژووی پارتی کرێکارانی کوردستان لاپەرەکانی ١٣٣.
٢- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,١٤٤
٣- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,١٤٦
٤- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ١٤٦ تا ,١٤٨
٥- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,١٨٣
٦- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,١٩٣
٧- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٢٤٥
٨- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٢٣١.
٩- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٢٥٢
١٠- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەکانی ١٩٥ و ١٩٦.

دامەزراندنی پارتی کرێکارانی کوردستان

گروپی ئایدیۆلۆژی ئوجەلان پێداویستییەکانی کۆنگرەی دامەزراندنی پ.ک.ک ی ئامادە کرد و ڕۆژی ۱۹۷۸/۱۱/۲۷ یەکەمین کۆنگرەی خۆی لە ماڵی "سەیفەدین زۆرلو" لە گوندی "فیس" لە ناوچەی دیاربەکر پێکهێنا. بەشدارانی کۆنگرە، ۲۰- ۲۳ کەس بوون. بە وتەی هەڤاڵ جومعە، چونکە ئەندامان شارەزاییان لەسەر چۆنیەتی بەڕێوەبردنی کۆنگرە نەبوو، ئوجەلان بۆخۆی کۆنگرەکەی بەڕێوە برد و ۹۰%ی قسەکانی کۆنگرەش لەلایەن ئوجەلانەوە کران و هەربۆخۆشی ناوی پارتی کرێکارانی کوردستانی لەسەر گروپە ئایدیۆلۆژییەکەی دانا.

عەبدوڵا ئوجەلان، محەمەد قەرەسونگور، شاهین دۆنمەز، مەزلوم، کەسیرە "فاتمە"، خەیری و جەمیل بایک "جومعە" بۆ کۆمیتەی ناوەندی دیاری کران. لەنێو ئەوانەدا، عەبدوڵا ئوجەلان، محەمەد قەرەسونگور و شاهین دۆنمەز بەرپرسایەتی لیژنەی بالایان "مەکتەبی سیاسی" پێ سپێردرا و ئوجەلان بوو بە سکرتێری پارتی. هەڤاڵ جومعە دەربارەی چۆنیەتی بەڕێوەچوونی کۆنگرە و ڕێژەی ئەندامانی ئەو کۆنگرەیە دەڵێت:

- (حەوت هەڤاڵ کەوتنە ناو کۆمیتەی ناوەندی. لەناو ئەو کۆمیتەیەشدا پێویست بوو لێژنەی بالا "بەڕێوەبەر" دروست بکرێت کە لە سێ هەڤاڵ پێک دێت. سەرۆک و هەڤاڵ محەمەد قەرەسونگور، شاهین کەوتنە ناو کۆمیتەی ناوەندی. ئەوکاتە هەڤاڵ محەمەد قەرەسونگور بەهۆی ئەوە کە لە سیڤرەک ئامادەکاری پروپاگەندەی سیاسی دەکرد، لە کۆنگرە بەشداری نەکرد. هەروەها هەڤاڵ کەمال پیریش کە لە زینداندا بوو، نەیتوانی بەشدار بێت. وەکی تر هەڤالان هەموویان ئامادەی کۆبوونەوە بوون و ئەندامانی کۆنگرە ۲۰- ۲۳ کەس دەبوو. لەمانە یەکێک بە خایین دەرکەوت و دوای کۆنگرە ڕای کرد و بۆمان دەرکەوت کە بەکرێگیراوی ڕژێم بووە. هەروەها شاهینیش کە لە

دواییدا تەسلیم بوو، جگە لەمانە ئەوانەی تر هەموویان لەگەڵ پارتی مانەوە و شۆڕشگێڕێتی خۆیان بەردەوام کرد.(١))

شایانی باسە، شاهین دۆنمەز ئەندامی دەسنیشانکراو بۆ کۆمیتەی ناوەندی و لیژنەی بەڕێوەبەر، خۆی تەسلمی ڕژێم نەکردوە، بەڵکوو بە دوای کۆنگرەی "الازیع" لە لایەن حکومەتەوە گیرا و چونکە لە زینداندا تاقەتی نەهێناوە، نهێنییەکانی پارتی و کۆنگرەی داوەتە دەست پۆلیس !!!

سەیر ئەوەیە، لە کاتێکدا ئوجەلان بۆخۆی بە ئاگاداریی میت و لە ماڵی پیلۆت پلەداری میت، بڕیاری لەسەر بەڕێوەبردنی چالاکییەکانی گروپی ئایدیۆلۆژی داوە، ئیتر پۆلیس بۆچی شاهین دۆنمەزی دەستگیر کردوە، یان ئەو ئەندامەی تری کۆنگرە کە دواتر ڕایکردوە و هەڤاڵ جومعە بە خایینی ناو دەبات، بۆ کوێ چووە؟

لە ڕاستیدا هەرکام لەو ئەندامانەی گروپی ئایدیۆلۆژی ئوجەلان کە لە پلانی کار و کردەوەکانی ئوجەلان بێ ئاگا بوون، توشی ئەو چارەنوسە هاتوون. یان لە لایەن حکومەتەوە بە تاوانی بەشداریی کردن لە گروپی ئوجەلاندا گیراون، یان خودی ئوجەلان پلانی کوشتنی ئەوانی داڕشتوە، یان ڕایان کردوە و ڕێگای ژیانی نهێنییان گرتووەتەبەر کە لەلایەن حکومەت و گروپی ئوجەلانەوە زیانیان پێنەگات کە ئەوانەی سەروو دوو نمونەی دیارن.

بە هەرحاڵ پارتی کرێکارانی کوردستان پ.ک.ک لە یەکەم هەنگاودا بۆ ڕاگەیاندنی ئاکامی کۆنگرەکەی و بە پارتی بوونی، بڕیاریدا "محەمەد جەلال بوجاق" سەرۆکی عەشیرەتی سیڤەرەک بکوژێ و بە ڕاگەیاندنی کوشتنی ئەو، پارتی بوونی خۆی جاڕ بدات.

هۆی هەڵبژاردنی محەمەد جەلال بوجاق بۆ کوشتن لەلایەن پ.ک.ک وە، دۆستایەتی و لایەنگری کردنی ئوجاق بوو لە شۆڕشی کوردستان. بەو تاوانە، ئەویان خستە ژێر چاودێری و لە هەلێک دەگەڕان کە لە

دوای بـــخـەن کە ڕۆژی ۱۹۷۹/۷/۲۰، مــحـەمـەد قـەرەسـونگریان ئاگــادار کـردەوە، مـحـەمـەد جـەلال بوجـاق هـاتووەتـە گونـدی "قربـاش"ی سـەر بـە حیلوان. ناوبراو دەستبەجێ گروپەکەی هەڵگرت و بۆ کوشتنی بوجاق چووە ئەو گوندە. لەم بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (.... ئەم گونــدە کە لەســەر ڕێــگەیە، مــحـەمـەد جـەلال بوجــاق و پیاوەکـانـی هـاتبوونـە ئـەم شـوێنـە. هەڤـاڵان خـەبـەریـان وەرگرتبـوو کە ئـەمـانـە هـاتوونـەتـە ئـەوێ و یـەکسەر بێ پیلان و ئـامـادەکـاری چووبـوون بــۆ جێبـەجــێ کردنــی ئـەم چــالاکییە.... بێگومــان هـەڤــاڵ مــحـەمـەد قـەرەسونگور بۆخۆی لەسەر ئەم گروپە بوو.... محەمەد جەلال بوجاق و پیاوەکـانـی لـە ماڵێکـدا دەبـن، هەڤـاڵانیش دەوری ئـەو مـاڵـە دەگـرن و پێیـــان دەڵــێن: "خۆتــان بـــدەنـە دەســـت. پیاوەکــانـی مــحـەمـەد جـەلال بوجـاقیش هـەموویـان بـە چـەکـی گـەورە یـەکسـەر وەڵامیـان دەدەنـەوە و شـەڕ دەست پێدەکات. هەڤـاڵانیش بـە بۆمبـا وەڵامیـان دەدەنـەوە. لـەو شـەڕەدا گـەلێک پیـاوی مـحـەمـەد جـەلال بوجـاق دەکـوژرێن و بۆخۆشـی برینـدار دەبێت و خـۆی لـەژێر تـەرمـەکـان دەشارێتەوە و بـەم شێوەیـە خۆی ڕزگار دەکات.(۲))

پارتی کرێکارانی کوردستان بە دوای جێبەجێ کردنی ئەو بڕیارە، لە بەیاننامەیەکدا کە ڕۆژی ۱۹۷۹/۷/۳۰ بڵاویکردەوە، بە بریندار کردنی مـحـەمـەد جـەلال بوجـاق ســەرۆکی عـەشــیرەتی ســیڤـەرەک و کوشــتنی ژمارەیەک لە هاوڕێیانی، پارتی بوونی خۆی ڕاگەیاند و لە بەشێکی تــری بـەیاننامەکـەیــدا دەربــارەی شــەڕ کردنـــی بە دژی ڕێکخـــراوە سیاسییەکانی کوردستان نوسی:

- (.... ئەو ڕێکخـراوە بـۆرژوا بچووکـانـەی کە لـە بـاکووری ڕۆژئــاوای کوردستاندا خەبات دەکەن، وەک بیرۆی کولتوری شۆڕشگێڕی ڕۆژهەڵای DDKD ، ڕێکخراوی کاوە KAWA ، ڕزگاری گەل HKH و ڕێگای ئازادی چونکە لە بنەڕەتەوە دواکەوتوو و ناپایەدارن، زوو پارچە پارچە دەبن.

بەشێکیان لەگەڵ ڕێکخراوە سۆسیال شۆڤینییەکانی وەک پارتی کۆمونیستی تورکیا TKP و پارتی کارگەری کۆمونیستی تورکیا TIKP دەکەون.... پ.ک.ک هەڵوەشاندن و بڵاوەپێکردنی ئەو بۆرژوا بچووک و فیۆداڵە کۆمپرادۆرە ساختەکارانەی کە نەتەوەی ئێمەیان دابەشکردووە و وەک مۆرەی شەترەنج خستویانەتە دەست دوژمن، بە ئەرک دەزانێ. ئەرکێکی تری پ.ک.ک ئەوەیە کە ناسیۆنالیست و سۆسیال شۆڤینییەکان لەناو بەرێ.... پ.ک.ک لەم باوەڕە دایە کە مافی سیاسی، کولتوری، کۆمەڵایەتی و ئابووری گەلی کوردستان بە ڕێگای شەڕ دابین دەبێ و بۆ ئەو مەبەستەش تەواوی ئایدیۆلۆژی و تاکتیکەکانی خەبات خۆی سەرفی ئەو ڕێگایە دەکات... کورد لە جیاتی ئەوەی بە ئاشتی کێشەکەی چارەسەر بکات و لە ژیانی ئاشتیانەدا بتوێتەوە، دەبێ درێژە بە شەڕ بدات.(٣))

گوتم ئوجەلان بەرلە دامەزراندنی پارتی کرێکارانی کوردستان لە ئەنکاراوە هاتە دیاربەکر. ناوبراو دوای دامەزراندنی پارتی کرێکاران و گیرانی شاهین دۆنمەز، دیاربەکری بەجێهێشت و چوو لە ماردین و ئورفا جێگیر بوو. چونکە لەو دوو جێیەش تاقەتی نەهێنا، بە یارمەتی ئەندامێکی پ.ک.ک بە ناوی "ئەدهەم ئاقچام" خەڵکی سروج ڕایکردە کوردستانی ژێردەستی سوریا و بۆ ماوەیەک لە ماڵی خزمەکانی ئەدهەم لە گوندی کوبانی مایەوە و دواتر خۆی گەیاندە دیمەشق و چوو بۆ نوسینگەی بەرەی دیموکراسی ڕزگاری فەلەستین و بەهۆی ئەوانەوە گەیشتە لوبنان و سەرئەنجام لە شیوی "بقاع" خۆی گرتەوە.

لە ڕاستیدا ڕاکردنی ئوجەلان لە درێژەی ئەو پرۆسە دوازدە ساڵەیەدا ئەنجامی گرت کە خۆی بە پرۆسەی دوورکەوتنەوەی لە دەوڵەت ناوی دەبات. واتە هەتا ڕاکردنی لە تورکیا بۆ ماوەی دوازدە ساڵ بە ئیمکاناتی مادی و دەرەتانی دەوڵەت، ئەرکی کوشتنی ئەندامان و

لایەنگرانی هێزە سیاسییەکانی کوردستان و تورکیا بەڕێوە دەبرد و دواتریش دەستی لەو سیاسەتەی بەرنەدا.

پ.ک.ک بە کوشتن و لەناوبردنی ئەندام و لایەنگرانی ئەو ڕێکخراو و دەرەبەگانە، ترسی و خۆفێکی زۆری خستبووە دڵی گوندنشینانی کوردستان. خەڵکی گوندەکان کاتێک بینیان ڕێکخراوی وەک تێکۆشین، ئازادی، ڕزگاری و دەرەبەگی وەک سلێمان و محەمەد جەلال بوجاق کە هەرکامەیان خاوەن دەسەلات بوون لە ناوچەی خۆیاندا و جێگەی تایبەتیان هەبوو لەنێو خەڵکدا، نەیانتوانی لە بەرامبەر پ.ک.ک دا بوەستن، لە هەموو جێیەک بۆ پاراستنی گیانی خۆیان پاڵیان بە پ.ک.ک وە دا.

کۆبوونەوەی ئەو خەڵکە لە پ.ک.ک دا، هەرچەندە مەزنایەتی خۆی هەبوو بۆ ئەو ڕێکخراوە، بەلام قەیرانێکی گەورەشی ڕووبەڕووی پ.ک.ک کردەوە و ئەوی لە تەنگژەی ڕێکخستن و پەروەردە کردن هاویشت. بە گوتنی هەڤاڵ جومعە:

- (گەڵ شەڕی دەویست، بەڵام پ.ک.ک نەیتوانی ڕێکیان بخات و بیانخاتە ناو شەڕ و شەڕیش بەڕێوەبەێ و ئەوەی لە توانادا نەبوو.[٤])

سەرنج بدەن، گەل شەڕی دەویست، بەڵام پ.ک.ک ئامادە نەبوو بە دژی دەوڵەتی تورکیا شەڕ بکات و شەڕی ئەو لەگەڵ هێزە سیاسییەکان و نەتەوەی کورد بوو کە ئەوانیش لە لایەک نەیاندەویست شەڕی پ.ک.ک بکەن و لە لایەکی تردا لە ترسی ئاشکرا بوونیان بۆ پ.ک.ک، چالاکییەکانی خۆیان وەستاندبوو، یان نهێنییەکی پتریان ڕەچاو دەکرد!

دوای ڕاکردنی ئوجەلان لە تورکیا، کێشە لەنێوان ئەندامانی پ.ک.ک دا چوارچێوەیەکی بەرینتری بەخۆیەوە گرت. لە ئەنجامدا ئوجەلان چەند ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی وەلا نا و ژمارەیەکی نوێی خستە جێگەی ئەوانەوە، بەڵام لەناو ئەوانیشدا ئاڵوگۆڕی پێکهێنا. محەمەد

شــەنەر و هەڤــاڵانی نزیکــی ئەویــان کە هاودەنــگ نەبــوون لەگەڵ سیاســەتەکانی ئــوجەلان، تاوانبــار کــرد و ڕایانگەیانــد کە مــحەمەد شەنەر و لایەنگرانی لەگەڵ دوژمنن.

ئــوجەلان بــۆ کۆتاییهێنــان بەو کێشــەیە، بەرلە کودەتــای ١٢ی سپتێمبەری ١٩٨٠ی تورکیا، بڕیاریدا فاتمە و باقی "سلێمان" برای حەقی قەرار لەگەڵ دوو گروپ بنێرێتە سوریا. دوای دەرچوونی ئەو ژمارەیە، پ.ک.ک کەوتەبەر پەلاماری ڕژێمی تورکیا و نزیکەی ٧٠%ی کادیرەکانی گیران، بەلام لە کودەتای ١٩٨٠دا، زیان بە ئەندامانی پ.ک.ک نەکەوت و دوای ئەویش نزیکەی ٣٠٠ کەسیان ناردە سوریا و لە "سور، سەیدا، نەبەتیە، دامورا، حاسیبە و بەیروت" جێگیریان کردن.

لەنێوان کادیر و ئەندامانی پ.ک.ک دا لە زیندانی دیاربەکر، کەمال پیر، مەزلوم دۆغان و محەمەد خەیری دوومۆش ئەندامی کۆمیتەی ناوەندی بوون. مەزلوم دۆغان نیزیکەی دوو ساڵ دوای ڕاکردنی ئوجەلان بۆ سوریا، ڕۆژی ٢١ی مارسی ١٩٨٢ بە مەبەستی پیرۆزکردنی جەژی نەورۆز لە زینداندا خۆی سوتاند و بوو بە مەشخەڵی ئاگری سەر لە بەیانی نەورۆز لە زینداندا و دروشمی "بەرخۆدان ژیانە"ی بەرز کردەوە و خەیانەت و تەسلیم بوونی بە ڕژێمی تورکیا مەحکوم کرد.

دوای دوو مانگ بەسەر ئەو ڕووداوەدا، چوار لە هەڤالانی مەزلوم دۆغان بەناوەکانی: فەرهاد، ئەشرەف، نەجمی و مەحمود لە ڕۆژی ١٩٨٢/٥/١٨دا، ڕێگەی مەزلوم دۆغانیان گرتەبەر و ئاگریان لە جەستەی خۆیان بەردا. ئوجەلان لە بەرامبەر خۆبەخت کردنی ئەو قارەمانانەدا و لە وەلامی ئەم پرسیارەدا:

- (هەڵوێستی خەباتگێڕ دەبێ چ بێت لە بەرامبەر لە سێدارەدانەکان و قەسابخانەکان کە دوژمن ئەنجامیان دەدەن و لە بەرامبەر ڕووداوەکانی شەهید بوون لەکاتی کردارە جەنگییەکان و لە ناوەندی زیندانەکان و ڕووداوەکانی مەرگی ئاساییدا؟)

لە وەڵامی ئەم پرسیارەدا ئوجەلان لە کتێبی پرسی کەسایەتی لە کوردستاندا دەڵێت: (.... دوژمن لەژێر زبری ئەشکەنجەدا پەیمانی بە شۆڕشگێڕاندا کە لە ژیاندا بمێننەوە بەو مەرجەی واز لە ئەنجامەکانیان بهێنن، واز لە پارتی بهێنن! واز لە ڕزگاربوونی نیشتمانی و نەتەوایەتی بهێنن کە پارتی لە پێناویاندا تێدەکۆشێت! ئەگەر وەهاش بکەن ڕێگای ژیان لەبەر دەمتاندا کراوە دەبێت، دوژمن هەوڵیدا بەم ڕێگەیە خۆبەدەستەوەدان بەسەر شۆڕشگێڕاندا بسەپێنێت، زۆر سۆز و پەیمانی هەڵخەڵەتێنەرانەی تریشی پێدان. شتێکی ڕوونە وردە بۆرژوا هیچ و پوچەکان کە ناپاکییان لە دۆزەکە کرد و سازشکارییان لەگەڵ دوژمن ئەنجامدا لە بەرامبەر کەوچکە نیسکێنەیەک، بەبێ ئەشکەنجە و ئازار هەل و دەرفەتی ژیانیان بەدەست هێنا.

هەرچی شۆڕشگێڕەکانیش کە وازیان لەو بەهایانە نەهێنا کە لە پێناویدا تێدەکۆشان ئەوا لە بەرامبەردا شێوە مردنەکان بووە بەشیان کە دنیا وێنەی وەهای بەخۆیەوە نەدی بوو و ناچار کران بە ژیانێکی پڕلە ئەشکەنجە و ئازار و لە قەسابخانەی دڕندە و خراپەکان بژین. دوژمن ناپاکێتی و نۆکەری کردە ڕێگای ژیان، هەڤاڵانی ئێمە مردن و شەهید بوونیان هەڵبژارد و دروشمی "بەرخۆدان ژیانە"یان بەرز کردەوە، هەڤاڵانمان مردنی بێ تایبەتمەندییەکانیان هەڵنەبژارد، بەڵکو مردنی پشتبەستوو بە بەرەنگار بوونەوەیان هەڵبژارد و ئەم مردن و شەهید بوونەیان ناو نا ژیان. فەرموویان مردن و شەهید بوون لەسەر ڕێگای بەرەنگار بوونەوە ژیان خۆیەتی، ئەوەش ناوی ژیانی ڕاستەقینەیە.(٥))

دوای کشانەوەی هێزەکانی پ.ک.ک لە باکوری کوردستان، ئوجەلان لە فیکری پاککردنەوەی حیزب لە ئەندامە نارازی و ڕەخنەگرەکان دەکەوێت. بۆ ئەو مەبەستە کۆنفرانسێکی پێکهێنا. لەو کۆنفرانسەدا

کۆمیتەی ناوەندییەکی نوێی هەڵبژارد و بڕیاریدا فاتمە، سەمیر، سلێمان، عەلی حەیدەر قەیتان"فوئاد" و چەند کەسێکی تر ڕەوانەی ئەوروپا بکات، تا لەوێ ڕۆژنامەی سەرخۆبوون بڵاوبکەنەوە.

کۆنفرانس یەکێک لە ئەندامانی پ.ک.ک ی بە ناوی "داود" بە تاوان کوشتنی چەند هەڤاڵی خۆی کە تاوانی سیخوڕییان لەسەر بوو، گوللەباران کرد و بە وتەی هەڤاڵ جومعە بەو جۆرە کێشەکانی ناو پ.ک.ک ی چارەسەر کران.

دوای کۆنفرانس پلانی ڕفاندنی فڕۆکەیەکی تورکیا و بە بارمتە گرتنی چەند کەسێکیان دارشت و گروپێکیشیان بۆ ئەو مەبەستە دیاریی کرد، بەڵام چونکە ئەندامان چاوترسێن ببوون، لە گەڕانەوە بۆ تورکیا خۆیان پاراست.(٦)

بە پێچەوانەی گوتنی هەڤاڵ جومعە کۆنفرانس نەیتوانی کێشەکان چارەسەر بکات و دوای کۆنفرانس کێشەکان بە شێوەیەکی تر سەریان هەڵدایەوە. لەبەر ئەوە ئوجەلان بە مەبەستی پاککردنەوە و خاشەبڕ کردنی تەواوی ڕەخنەکان، ئەم جارە بڕیاری پێکهێنانی کۆنگرەی دا. لەو کۆنگرەیەدا ژمارەیەکی تریان لە بەرپرسایەتی خست و سەمیر و ساغر "جومعەی کەر"یان بەلاوە نا. کۆنگرە بۆ دانی دەسەڵاتێکی پتر بە ئوجەلان، بە تێروتەسەلی ئاماژەی بۆ ڕۆڵی سەرۆکایەتی لە شۆڕشدا کرد و ئەو ڕایەی خستەڕوو کە هەڤاڵ جومعە پەنجەی بۆ ڕادەکێشێ و دەڵێت:

- (ئاپۆ هیچ کەس و هیچ سنورێک ناناسێ و تەنیا خۆی پیادە دەکات. گەلێک کەس و تەنانەت دەوڵەتیش ئەو ڕەخنەیە دەکەن. پێش هەموو شتێک پێویستە بڵێین ئەمە ڕاستە، سەرۆک ئاپۆ خۆی پیادە دەکات و دەبێ خۆشی پیادە بکات، چونکە ئاپۆ سەرۆکایەتییە، لە مێژووی مرۆڤایەتیدا سەرۆکایەتی هەردەم ئاوا هەڵسوکەوتیان کردووە.(٧))

کـۆنگره کـۆمیتـەی ناوەنــدی هـەڵبــژارد، بـەڵام دەســەڵاتـی جێگــرتن و مــانـەوەی ئـەنــدامـانـی هـەڵبژێـرداراوی کـۆمیتـەی نـاوەنـدی بـە ئـوجـەڵان سپارد و ڕایگـەیاند: **(ئـەگـەر سـەرۆکـایـەتـی ڕازی بـێ کـۆمیتـەی نـاوەنـدی وەک خـۆی دەمێنێـتـەوە، ئـەگـەرنـا ئـوجـەڵان کـەسـانـی تریـان لـە جـێ دادەنـێ کـە ئـەوەش دیاردەیـەکـی تـایبـەت و بـەستراوەیـە بـە ستروکتوری پ.ک.ک کـە سـەرۆک بـۆخـۆی کـۆمیتـەی نـاوەنـدی پـارتـی دیاریـی دەکـات و ئـاڵوگـۆڕیان لـەنـاودا پێک دەهێنێت.)**

هـەروەهـا کـۆنگره هـاوکـاریـی تـاکتیکـی خـۆی لـەگـەڵ سـوریـا، لـوبنـان و ئێران خستـەبـەر بـاس و بڕیاریدا: **(ئـەو پـەیمـانـە تـاکتیکییـە بـەرەوپـێش بچـێ و گرنگـی پـێ بدرێ کـە خـۆ بگـەیـەنـنـە پـەیوەنـدییـەکـی ستراتیژی و پ.ک.ک دەبـێ بـە ئـارامـی بـەڵام بـەشـێوەیـەکـی بـەریـن و شـێلگیرانـە خـەبـاتـی بـۆ بکـات.[٨])**

١- مێژووی پارتـی کرێکارانـی کوردستان لاپـەرەکانـی ٢٥٨.
٢- هـەمان سـەرچاوە، لاپـەڕەی ,٢٨٩
٣- بڵاوکراوەی کـۆنگرەی دامـەزرێنـەری پارتـی کرێکارانـی کوردستـان، لاپـەڕەکـانـی ٤٦ و ٥٣، ساڵـی ١٩٧٨، بـە زمانـی تورکـی.
٤- مێژووی پارتـی کرێکارانـی کوردستان لاپـەرەکانـی ,٣١٦
٥- پرسـی کـەسایـەتـی لـە کوردستاندا لاپـەرەی ,٣٩١
٦- مێژووی پارتـی کرێکارانـی کوردستان لاپـەرەکانـی ,٣٦٧
٧- هـەمان سـەرچاوە، لاپـەڕەی ,٤١٦
٨- بـەیاننـامـەی کـۆنگرەی دووەم، سـەرخـۆبوون، ژمـارە ٦٠، مـانگـی ١٢، سـاڵـی ١٩٨٦، لاپـەڕەی ٢٨، بـە زمـانـی تورکـی.

پێوەندیی پ.ک.ک لەگەڵ ئێران، سوریا و عێراق

لە ساڵی ١٩٨٢، ئیسرائیل هێرشی کردە سەر لوبنان و بەیروتی گەمارۆدا و دە ئەندامی پارتی کرێکارانی کوردستانی شەهید کرد و دە ئەندامیشی لێ بەدیل گرت. ئیسرائیل دیلەکانی لەگەڵ فەلەستینییەکان گۆڕییەوە. شەڕ و ئاژاوە لە لوبناندا ئوجەلانی تەنگاو کرد و هانیدا کە جێیەکی ئەمین تر بۆ حەوانەوەی خۆی و هێزەکانی بدۆزێتەوە، تا ئەگەر لوبنان لە دەست چوو، هێزەکانی زیانیان پێنەگات. بۆ ئەو مەبەستە، ئوجەلان دوو نوێنەری خۆی بە ناوەکانی محەمەد قەرەسونگەر و عەگید لە سوریاوە بە فرۆکە نارد بۆ ئێران، تا لەگەڵ کاربەدەستانی کۆماری ئیسلامی بدوێن و هاوکاتیش پێوەندیی بە ڕێکخراوە سیاسییەکانی باشوری کوردستانیشەوە بگرن.

ساڵی ١٩٨٣، ئوجەلان لەگەڵ ئێران پێوەندی دامەزراند و پێوەندی بە پارتی دیموکراتی کوردستانیشەوە گرت و داوای لێکرد، ڕێگەی پێ بدات بەشێک لە هێزەکانی لە سوریاوە بگوازێتەوە بۆ باشوری کوردستان. بە دوای ئەو دوو ڕێککەوتنەدا و بە گوێرەی پرۆتکۆڵێک کە ئوجەلان لەگەڵ بەرپرسانی پارتی دیموکراتی کوردستان واژۆی کرد، بەشێک لە هێزەکانی پ.ک.ک سوریا و لوبنانیان بەجێهێشت و بە یارمەتی پاری دیموکراتی کوردستان لە لۆلان، حەفتانین، میرۆس و خواکورک جێگیر کران کە لە ناوچەی هەکاری دژی دەوڵەتی تورکیا، شەڕی چەکدارانە بەرێوە بەرن.

ئوجەلان بەرپرسایەتی ئەو هێزانەی بە دوران کالکان "عەباس" جێگری ئەوکاتەی خۆی سپارد و دوو ئەندامی کۆمیتەی ناوەندیشی بە ناوەکانی سەلیم چرووکەیا و سلێمان و جێگرێکی کۆمیتەی ناوەندی بەناوی تەرزی جەماڵ لەگەڵ ڕەوانە کراوەکان نارد بۆ باشوری کوردستان و بەبێ لەبەرچاو گرتنی پەیمان مۆرکراوەکەی لەگەڵ پارتی دیموکراتی کوردستان، کاتی بەڕێکردنی هێزەکانی بۆ باشور، بە ڕەوانە کراوەکانی گوت:

- (ڕێککەوتنی ئێمە لەگەڵ پارتی دیموکرات، دیاردەیەکی تاکتیکییە، ئەگینا پارتی دیموکرات ڕێکخراوێکی بە ئەزموون، تەڵەکەباز و پیلانگێڕە و نابێ بکەونە ژێر تەئسیری.[1])

هێزەکانی پ.ک.ک بەم جۆرە لە ساڵی ١٩٨٣وە لە باشوری کوردستان جێگربوون. دووران کالکان "عەباس" لە "زاپ" بارەگای دانا و سەلیمیش لە "حافتانین" و چەکدارەکانیشیان بەرەبەرە هاتووچۆی ناوچەی "بۆتان"یان کرد، بەڵام هەتا ١٩٨٤/٤/١٥ دەستیان لە چەکدارەکانی ڕژێمی تورکیا نەوەشاند.
پ.ک.ک بۆ یەکەم جار لە مێژووی خۆیدا، ڕۆژی ١٩٨٤/٨/١٥ ویستی لە سێ قەزای شەمدینان، ئەروح و چەتاخ دەست لە دوژمن بوەشێنێ. لە قەزاکانی شەمدینان و ئەروح دەستی وەشاند کە هەڤاڵ جومعە ئامارژەی بۆ ئاکامەکەی نەکردوە.
ڕۆژی ١٩٨٤/٨/١٥، واتە ١٥ ئاب بۆ پ.ک.ک ڕۆژێکی گرنگی مێژووییە، چونکە دوای تێپەڕبوونی دوانزدە ساڵ خەبات، بۆ یەکەم جار لەو ڕۆژەدا یەکەم فیشەکی بەرەو دوژمن تەقاندەوە.

پ.ک.ک بەپێی بڕیاری کۆنگرەی دووەمی، لە ساڵی ١٩٨٤وە پێوەندییەکانی بە ڕژێمی کۆماری ئیسلامی ئێرانەوە بەهێز کرد و لە کۆنگرەی سێیەمیدا، ئەو پێوەندییەی بە ستراتیژی خۆی ناساند. لەبەر ئەوە، جێگەی خۆیەتی بزانین ئوجەلان لە ڕاگەیاندنێکیدا کە بە زمانی عەرەبی و لەژێر ناوی "ڕوونکردنەوەیەک لەسەر کتێبی سەرکردە و گەل- حەوت ڕۆژ لەگەڵ ئاپۆدا" بڵاویکردۆتەوە، چۆن دەڕوانێتە ئامانجە ستراتیژییە گشتییەکانی پ.ک.ک و لە وەڵامی ئەو کوردانەدا کە دژی پێوەندی پ.ک.ک لەگەڵ کۆماری ئیسلامی ئێران بوون، چۆن لە ستراتیژی پ.ک.ک سەبارەت بە سوریا و ئێران دەدوێ:

- (ئەو کوردانەی کە لە مانای نیشتمانپەروەری و سیاسەت ناگەن، کەر و بێ مێشک و کوێرن. ئەگەر بۆ دوژمن لەسەر ئامانجە ستراتیژییەکان تەنازولت کرد، ئەوە شێت و خاینی.... ئەو چوار دەوڵەتانەی کوردستانیان داگیر کردووە، هەموویان دوژمنمان نین، بۆیە نابێ بە چاوێک سەیری هەموویان بکەین.... بەهۆی سیاسەتی ئێمە لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست، عەرەب و ئێران لە تورکیای فاشی دوورکەوتنەوە و ئەویش سەرکەوتنێکی گەورەیە بۆ ستراتیژی ئێمە.... کاتێک پ.ک.ک زەختی زۆری خستە سەر تورکیا، تورکیا ناچار بوو داوای یارمەتی لە ئیسرائیل بکات و هەرکە ئێران بیستی تورکیا لەگەڵ ئیسرائیل پێکهاتووە و ڕێککەوتنەکەشیان مەترسییەکی گەورەی بۆ سەر ئەو هەیە، وای لێهات سەرنج بداتە ستراتیژی پ.ک.ک، چونکە بۆچوونی لە پ.ک.ک نزیکە. ستراتیژی پ.ک.ک وای لێکرد لە کورد نزیک بێتەوە، ئەویش گۆڕانێکی مێژووییە لە ستراتیژی ئێراندا لەسەر کێشەی نەتەوەی کورد [٢])

عەبدوڵا ئوجەلان لەبەر ڕۆشنایی ئەو ستراتیژییەی کە پ.ک.ک کە سەبارەت بە ڕژێمی کۆنەپەرستی ئێران دایڕشتوە و کۆماری ئیسلامی ئێران بە دوژمنی کورد ناناسێ، لە کوڕێکی تەلەفزیۆنی MEDtv دا کە ڕۆژی دووی ڕێبەندانی ساڵی ١٩٩٦، بە یادی "پەنجاهەمین ساڵڕۆژی دامەزراندنی کۆماری کوردستان لە مهاباد" ئامادە کرابوو، بە تەلەفۆن ڕایگەیاند:

- (بە تەجربەی ئێمە کۆماری ئیسلامی ئێران وەک ڕژێمی شای ئێران نیە و مرۆڤ باش هەست بەو جیاوازییە دەکات.... پارتی دیموکرات "مەبەست حیزبی دیموکراتە- نوسەر" ماوەیەکی درێژ دژی شای ئێران شەڕی کرد. شەهیدی دا، گەلێک لە ئەندامەکانی زیندانی کران. ئەوان شەهیدی دیموکراسی و تەنانەت شەهیدی وڵات پارێزیی ئێرانن. ئەگەر ئێوە دژی ئیمپریالیست بن، ئێمە ئامادەین لە کۆماری ئیسلامی داوا بکەین دۆستایەتی لەگەڵ کوردان بکات، ئێمە بە ناوی پارتی

کرێکـارانی کوردسـتان، بە پێویسـتی دەزانـین دۆسـتایەتی کـوردی ڕۆژهەڵات بکەیـن، ئەوە بـۆ کۆمـاری ئیسـلامی سـەرکەوتنە و بـۆ کوردانیش هەنگاوێکی گرنگە. گەلی کورد، میللەتی کورد، میللەتێکی ئێرانییە. لە زمان و کولتوردا برای یەکدی بووین. ئێمە نامانەوێ کورد بە دژی کۆمـاری ئیسـلامی ڕاوەسـتێ. هەرلەو کاتەشـدا لە کۆمـاری ئیسلامیمان دەوێ لەسەر هەموو کوردەکان نەک هەر کوردی ڕۆژهەڵات، بەڵکوو بۆ هەمـوو کـوردان سیاسـەت دارێـژێ. ئێمە هەردوو موحتـاجی یەکترین.[٣])

پ.ک.ک لە درێـژەی ئەو ستراتیژیی و سیاسـەتەیدا لە سـاڵی ١٩٩٦وە گەلێـک خزمەتـی گرنگـی بە ڕژێمـی کۆنەپەرسـتی کۆمـاری ئیسـلامی ئێـران کـرد. ڕۆژی ١٩٨٨/٦/١ گریلاکـانی پ.ک.ک، نـۆ پێشـمەرگەی "یەکێتی شۆڕشگێڕانی گەلـی کوردسـتان"ی کە لە کـاتی جەولە کردنـدا، خەریکی حەسانەوە بوون، پەلاماردا و هەموویـانی شەهید کرد.

پ.ک.ک تەرمـی پێشـمەرگە کوژراوەکـانی هەڵگـرت و بە دیـاریی تەسلیمی کاربەدەستانی وەزارەتی ئیتلاعاتی کۆماری ئیسلامی ئێران کرد و ئەوانیش تەرمی پێشمەرگە شەهیدەکانیان لە شاری پیرانشار نمایش دا.[٤] پ.ک.ک ئەمڕۆ لە ناوچەکانی شنۆ، پیرانشار، سەردەشت، سـنوری دەسـتکردی ئێـران دەپارێزێـت و لە جیـاتی پاسـدارە کۆنەپەرستەکان، کوردەکـان دەپشکنن و لەنێـوان ڕۆژهەڵات و باشـوری کوردستاندا، گومرگ لە دانیشتوان دەستێنێت.

ئوجەڵان سەبارەت بە کوردەکانی سوریاش بە "نبیل ملحم" نوسـەری کتێبی سەرکردە و گەل- حەوت ڕۆژ لەگەڵ ئاپۆدا دەڵێت:

- (زۆربەی کوردەکـانی نیشـتەجێی سـوریا لە بـاکوورەوە هـاتوون و ئەگەر ئەسڵی هەر خێزانێک بگەڕێنینەوە بۆ ٥٠- ١٠٠ ساڵ لەمەوبەر، دەبینین هەموویان لە باکوور و چیاکانی زاگرۆس، تۆرۆس و بۆتانەوە هـاتوون و ئەوەش دیـاردەیەکی مێـژووییە و کەس نـاتوانێ نکـۆڵی لـێ بکات.)

ئـوجـەلان لـەو چوارچێـوەیەدا ئـەرک بـۆ پ.ک.ک دیـاریی دەکـات کە ناوی کوردستانـی سوریا بسڕێتەوە و بۆ ئـەو مـەبـەستـەش کوردی سوریای لـە ڕیزی پ.ک.ک دا کۆ کردۆتـەوە کە بـە بیانووی خـەبات بۆ کـوردایەتـی لـە وڵاتـی خۆیـان دووریـان بکـاتـەوە. نـاوبرا لـەم بـارەیەوە لـە لاپـەڕەی ١٦٨ی "حـەوت ڕۆژ لـەگـەڵ ئاپۆ ڕێبـەر و گـەل"دا دەڵێت:

- (بـە دڵنیاییەوە دەتوانم بڵێم کە ئـەوان "مـەبـەستـە کوردی ژێردەستـی سوریا- نوسـەر" لـە باکووری کوردستانـەوە هاتوون. لـە سـەرەتای ژیـانم بۆ گۆڕەپانـی ڕۆژهـەلاتـی ناوەڕاست ڕامگـەیانـد کە پێویستـە هێـرش بـۆ مـەڵبـەندی باشوور "مـەبـەست ڕۆژئـاوای کوردستانـە- نوسـەر" ڕابگیـرێ و هێرش بـەرەو باکوور بێ.)

نـەبیل ملـحم دەپرسێ: مـەبـەستـە لـە هێرش بۆ باشوور چیە؟ و ئـوجـەلان دەڵێت:

- (گوتم کۆچکردن بـەرەو باشـوور ڕابگیـرێ و کـۆچکردن بـەرەو بـاکوور بـێ. هێرشـێکی بـەربـڵاو و خـەبـاتێکی تونـدوتیژمان دەسـت پێکـرد و کوردەکـانـی سـوریامان بـەرەو چیاکـان و بـەرەو بـاکوور کشـاندەوە. وا بزانم سوریا لـەم سیاسـەتـەمان ڕازی بێ و ئێمـەش ڕازین.)

ئوجـەلان ڕاست دەکـات، چـونکە ١٠٠ سـاڵ لـەمـەوبـەر وڵاتێک بـە نـاوی سـوریا نـەبـووە کە کـوردی لـێ نیشتـەجێ بـێ. ئـەوکـاتـە ئـەو وڵاتـەی کە ئـەمـڕۆ بـە سـوریا دەناسـرێ، بـەشـێک بـوو لـە خـاکی ئیمپراتـۆریی عوسمانـی و بـە دوای جـەنگی یـەکـەمی جیهانـی لـە سـاڵـی ١٩٢٣دا سـوریا لـە دەوڵـەتـی عوسـمانـی جیـاکرایەوە و دەوڵـەتـی سـوریای لـێ پێکهـات. هـەروەکوو چۆن عێـراق بـەشێک لـە خـاکی عوسـمانـی بـوو و خـرایـە سـەر ئـەو وڵاتـە. واتـە بـە داوای دابـەشکردنـی کورد و کوردستان بـەدوای شـەڕی چالدیران لـە ساڵـی ١٥١٤ ، ئـەم جارەیان کوردستان و کورد کرایـە چـوار بـەش.

لەگەڵ ئەوەشدا هیچ کەس ناتوانێ نکۆڵی لەو ڕاستییە بکات کە سەلاحەدین ئەیوبی پێش ٩٠٠ ساڵ میری شام بوو و هێرشە یەک لەدوای یەکەکانی سەلیبییەکانی وەستاند. مەگەر کەم کەس نکۆڵی لە کورد بوونی سەلاحەدین بکات.

جگەلە پێوەندیی پ.ک.ک لەگەڵ دوو ڕژێمی کۆنەپەرەستی کۆماری ئیسلامی ئێران و کۆماری سوریا، یەکێتی نیشتمانیی کوردستان لە ساڵی ١٩٩٢دا، ژمارەیەک بەڵگەنامەی دەربارەی پێوەندییەکانی پ.ک.ک لەگەڵ ڕژێمی عێراق بڵاوکردەوە. ئەو بەڵگەنامانە باس لەوە دەکەن کە پ.ک.ک لە ساڵی ١٩٩٠وە پێوەندیی لەگەڵ دەزگاکانی هەواڵگریی عێراق "مخابرات و ئیستخبارات" دامەزراندوە بە ئامانجی زەبر وەشاندنی لە بزوتنەوەی ڕزگاریخوازانەی گەلی کوردستان و ئاشکرا کردنی جموجوڵی دەوڵەتانی ئێران، تورکیا و ئەمریکا لە هەرێمەکەدا.

سەرۆکایەتی ئەمنی گشتی عێراق لە نامەی ژمارە "ش.س.ش. ٣-٣٧٩٢٥- ١٩٩٠/٩/١٠"یدا ئاماژە بۆ دامەزراندنی پێوەندی لەگەڵ پ.ک.ک دەکات و لە بەشێکیدا دەنوسێ:

- (بۆ پوچەڵکردنەوەی پیلانی تێکدەران دژی عێراق کە لە لایەن ئێران، ئەمریکا و تورکیاوە هاندەدرێن، پێویستە بە شێوەیەکی زۆر نهێنی کە تورکیا نەوروژێنێت، پێوەندی لەگەڵ پارتی کرێکارانی کوردستانی تورکیا بگیرێ.(٥))

١- مێژووی پارتی کرێکارانی کوردستان لاپەرەکانی ٤٥١.

٢- ڕوونکردنەوەیەکی ئوجەلان بە زمانی عەرەبی، لەسەر کتێبی سەرکردە و گەل حەوت ڕۆژ لەگەڵ ئاپۆدا.

٣- عەبدولا ئوجەلان، تەلەفزیۆنی MEDtv، ڕۆژی دووی ڕێبەندانی ساڵی ١٩٩٦، "١٩٩٦/١/٢٢"

٤- بەیاننامەی کۆمیتەی ناوەندی یەکێتی شۆڕشگێڕانی گەلی کوردستان، ١٩٩٨/٦/٣
٥- بەڵگەنامەی ژمارە ش.س.ش. ٣- ٣٧٩٢٥- ١٩٩٠/٩/١٠، ئیدارەی ئەمنی عێراق.

پ.ک.ک لە تیرۆر کردنی کادیرەکانیدا بەردەوامە

دوای ١٥ی ئابی ١٩٨٤، کێشە ناوخۆییەکانی پ.ک.ک بۆ بەدەستخستنی دەسەڵات بەوپەڕی خۆی گەیشت. چەتین گونگور "سەمیر"، کەسیرە "فاتمە"، دووران کالکان "عەبەس"، عەلی حەیدەر قەتیان "فوئاد" و باقی قەرار "سلێمان" هەرکامیان بە شێوەیەک دژی دەسەڵاتدارییەتی ئوجەلان ڕاوەستان. لەبەر ئەوە ئوجەلان بڕیاریدا فاتمە و سەلیم لە ئەوروپاوە بگەڕێنەوە ناوەندی سەرۆکایەتی. فاتمە هەرکە گەڕایەوە، ڕاپۆرتێکیان لەسەر خۆی پێ نوسی و بڕیاری ئیعدامیان دا، بەڵام ئوجەلان قەبووڵی نەکرد.

کێشەی ناو خۆییەکانی پ.ک.ک لەو ساڵەدا گەیشتە جێیەک کە چەند کەسێک و لەوانە عوسمان ئوجەلانی "فەرهاد" برای عەبدوڵا ئوجەلان بڕیاریاندا خۆیان بکوژن. لەم بارەیەوە هەڤاڵ جومعە ئاماژە بۆ نامەیەک دەکات کە عوسمان بۆ عەبدوڵا ئوجەلانی برای نوسیوە:

-(ئەگەر بە کوشتنی من پارتی ڕزگاری دەبێت، ئەوا من ئامادەم خۆم بکوژم.)

ئوجەلان لە وەڵامی ئەودا نامەیەکی بۆ فێرگەی پ.ک.ک نوسی و لەودا بە توندی ڕەخنەی لە عوسمان گرت و داوای لێ کرد هەلومەرجی خۆی لەبەرچاو بگرێ. لە ئەنجامدا عوسمان وازی لە کوشتنی خۆی هێنا.[1]

پ.ک.ک بۆ دەرچوونی لەو تەنگژەیە و کۆتایی هێنان بە کێشە ناوخۆییەکانی، ڕێگەی تیرۆرکردنی کادیرە نارازییەکانی خۆی گرتەبەر. ڕۆژی ١٩٨٤/٦/٢٠ لە شاری ئوپسالای سوید، ئەنوەر عەتا

کوشت و بە دوای ئەودا ویستی لە شاری دۆرتمۆندی ئاڵمانیا کۆتایی بە ژیانی سەلاحەدی چەلیل "سەلیم خۆجە" بێنێ کە سەلیم بە برینداریی ڕزگاری بوو و نەمرد.
ڕۆژی ١٩٨٥/١١/٢ لە کاتی یادکردنەوەی دە ساڵەی پارتی پێشەنگی کارگەرانی کوردستان PPKK لە هۆڵی "مێدبۆریار" Medborgarhuset لە ستۆکهۆڵم لەبەر چاوی بەشدارانی بۆنەکە، پەلاماری چەتین گۆنگور "سەمیر"یان دا و کوشتیان. هەڤاڵ جومعە دەربارەی کوشتنی سەمیر دەڵێت:
- (سەمیر گەلێک هەڤاڵی بە نرخ و گریدراوی پارتی کەنارگیر کردبوو و هەموو ڕۆڵێکی لێ وەرگرتبوون و زۆربەی هەڤاڵانی ئەوروپا کەتبوونە ژێر کاریگەری سەمیر. لەوەش زیاتر شان بە شانی ئەو لە دژی پارتی شەڕیان دەکرد لە بەرامبەر ڕێکخستن و ڕەسمییەتی پارتی هەڵوێستی نادروتیان وەرگرتبوو، بۆیە فەرمانەکانی سەرۆکایەتیان پێک نەدەهێنا و میللەت ئەرکی ئەوانی بەجێ گەیاند، گەلی کوردی وڵاتپارێزی ئەوروپا لە دژی سەمیر و دارودەستەکەی هەڵسا و بە جارێک ڕاپەرین و لە ماوەی دوو ڕۆژ مەسەلەی سەمیریان بەو ڕەنگە چارەسەر کرد.[٢])

دوای تیرۆر کردنی ئەو کادیرانە و چەند کادیری تر، پ.ک.ک بڕیاری پێکهێنانی کۆنگرەی سێیەمی دا و لە ڕۆژانی ٢٥- ١٩٨٦/١٠/٣٠دا، کۆنگرەی سێیەمی خۆی پێکهێنا. بە وتەی هەڤاڵ جومعە لەو کۆنگرەیەدا چەمکەکانی خوارەوە لە بەرامبەر یەکتردا سەنگەریان گرت و چەمکی ئوجەلان بەسەر ئەوانی تردا زاڵ بوو:
- چەمکی سۆسیالیزم کە ئوجەلان نوێنەرایەتی دەکرد،
- چەمکی بۆرژوازی بچوک کە کەمالیست و ڕۆشنبیرەکان جێیان تێداگرتبوو و هەڤاڵ عەباس "دوران کالکان" نوێنەرایەتی دەکرد.

- چەمکی فیۆدالیزم- ئاریستۆکرات کە بەکرێگیراوان "سەمیر و فاتمە" نوێنەری بوون.
- چەمکی چوارەم، چەمکی نیوەشۆڕشگێر بوو. ئەوەی هێڵی ناوەند بوو لەو چەمکەدا کۆببوونەوە.
لە ئەنجامدا چەمکی سەرۆکایەتی "سۆسیالیزم" لە پارتیدا حاکم بوو و چەمکەکانی تر مەحکوم کران.[٣]

کۆنگرە کارەکانی خۆی بەم جۆرە دابەش کرد:
- ئەرکی وڵات بە کۆرجەمال، شێخ مووس و فەرهاد سپێردرا. فەرهاد "مەبەست عوسمان ئوجەلانە- نوسەر" بوو بە بەرپرسی پێوەندی پ.ک.ک لەگەڵ کۆماری ئیسلامی ئێران.
- سەلیم و فاتمە لە پ.ک.ک دەرکران و ئەوانیان دا بە ئەرنەکە "ئەرتەشی ڕزگاری نەتەوەیی- ڕێکخراوی ئەوروپایی پ.ک.ک". فاتمەیان نارد بۆ یۆنان و سەلیم یان ڕەوانەی ئەوروپا کرد. عەباس و عەلی چەتینەر "جەعفەر" کران بە بەرپرسی ئەوروپا، بەڵام جەعفەر ڕایکرد و چوو بۆ تورکیا و دوای ماوەیەک گەڕایەوە لای پ.ک.ک و لەوێوە چوو بۆ ئاڵمان. هەروەها جەمال لە ناوەندی سەرۆکایەتی لە لوبنان ڕاگیرا.[٤]

١- مێژووی پارتی کرێکارانی کوردستان لاپەرەکانی ٤٩١.
٢- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٤٣٦
٣- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٤٩٥.
٤- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٤٩٧.

پ.ک.ک بە دوای کۆنگرەی سێیەمیدا

کۆنگرە لەسەر پێشنیازی ئوجەڵان ناوی HRKی کردوە بە ERNK و هەروەها بڕیاریدا هێزەکانی، تاکتیکی شەڕی گریلا پیادە بکەن و سوپای گریلا پێک بێنن. بۆ پێکهێنانی سوپای گریلا، سوپای سەربازگیریی زۆرەملیان بە بنچینە گرت و ئەو فەرمانەیان کرد بە دەستور و یاسای بنەڕەتی و گشتی لە کوردستاندا.(١)

ئەوە سەیر نەبوو کە ئوجەڵان ناوی پێشمەرگە لە باکوری کوردستان بگۆڕێ بۆ گریلا و تەنانەت ڕەنگ و نیشانەکانی ئاڵای کوردستانیش بگۆرێ بۆ ڕەنگ و نیشانەیەک کە لەناو بزوتنەوەی کورددا نەبوو. جگەلەوانە ئوجەڵان هێڵی بەسەر هەموو بزوتنەوە و سەرکردەکانی بەرلە خۆیدا هێنا و ڕایگەیاند بزوتنەوەی کورد لەو و لە گروپەکەیەوە دەستی پێکردوە و بەرلەو و گروپەکەی سەرکردە و گروپێک نەبووە کە بۆ کورد تێبکۆشێت.

بە بڕیاری ئوجەڵان، کۆر جەمال بەدوای کۆنگرەدا، بە مەبەستی جێبەجێکردنی بڕیاری کۆنگرە، ژمارەیەک گریلای نارده شەمدینان تا یاسای سەربازگیری زۆرەملی پیادە بکەن. ناوبراو بە گروپە ڕەوانە کراوەکەی ڕاگەیاند:

(بچن یاسای سەربازگیری زۆرەملی پیادە بکەن و لەنێو گوندەکاندا هەر کوڕێکتان کەوتەبەردەست بیگرن و بیهێنن و بۆ چاوترساندنی گوندییەکانیش یەکێک بکوژن.)

گریلاکان بە گوێرەی ئەو فەمانەدا، هەڤاڵ جومعە گوتەنی: وەک گورگ کە دەکەوێتە ناو مەڕ، دەکەونە نێو خەڵکەکە و هرکەسێکیان دەست دەکەوێت، دەیگرن و ژمارەیەکی بێ تاوانیش دەکوژن.(٢)

پ.ک.ک لە درێژەی ئەو سیاسەتەیدا، ژمارەیەک لە خەڵکی گوندەکانی ناوچەی شەمدینانیان کوشت و کۆمەڵێکیش لە ترسی گیانیان و بۆ ئەوەی کە ناوی جاش و سیخوڕیان نەخەنە پاڵ، لەگەڵ پ.ک.ک کەوتن و ئەوانی تریش چوون پەنایان بۆ دوژمن برد.

ماوەیەکی کورت بە دوای کۆنگرەی سێیەمدا، عەبدوڵا ئۆجەلان رەخنەی لە خەباتی کۆمیتەی بەناو ناوەندیی هەڵبژێردراوی کۆنگرە لە باشوری کوردستان گرت و کۆمیتەکەی هەڵوەشاندەوە و کۆمیتەیەکی پێنج کەسیی لە ئەندامانی تر، لە جێی ئەوان دانا. دوای ئەو گۆرانکارییە، شێخ مووس کە لەگەڵ کۆر جەمال و عوسمان ئۆجەلان لە باشوری کوردستانەوە ئەرکی وڵاتی پێسپێردرابوو، کچێکی بە ناوی زێنەب هەڵگرت و لەگەڵ ئەو رایکردە ئێران و خۆی تەسلیمی ئێرانییەکان کرد.

پ.ک.ک لە ساڵی ١٩٨٦دا چەند چالاکییەکی بچوکی چەکداریی بەرێوە برد. گریلایەکیان بە ناوی "وەهاب" بەشێوەی گیانبازی "ئینتحار" چووە سەر دوژمن و شەهید بوو. گریلایەکی تریان بەناوی "ئەردال" لە شەردا کوژرا، بەڵام بۆیان دەرنەکەوت کە کێ کوشتی، ئایا بە چەکی خۆیان کوژرا، یان بە چەکی دوژمن.(٣)

دوای ئەو رووداوانە، ئۆجەلان کۆنفرانسێکی تایبەتی بۆ هێزەکانی جێگیرکراوی پ.ک.ک لە باشوری کوردستان پێکهێنا. بەم مەبەستە دوو گروپی لە سوریاوە رەوانەی باشوری کوردستان کرد. یەکێک لەو گروپانە بە فەرماندەیی خەلیل ئاتاج "ئەبوبەکر" بە فرۆکە چووە بۆ تاران و ئەویتریان کە گروپێکی تایبەت بوو، بە وتەی هەڤاڵ جومعە هەڵگری گەلێک رێنوێنی و فەرمانی ئۆجەلان بوو، بە چیای جودیدا رەوانە کرا کە لە بناری جودیدا کەوتە بۆسەی دوژمن و هەموویان کوژران.(٧)

بە دوای ئەو رووداوانەدا، دلاوەر یلدرم کە ئەندامێکی شارەزا و کارامەی پ.ک.ک بوو، بەهۆی گوشاری ئۆجەلان و لایەنگرانی، لە کاتی کێشک بوونیدا لە فێرگەی پ.ک.ک، خۆی کوشت. ساڵی ١٩٨٨، پارێزەر حوسێن یلدرم کە پێشتر لە رێکخراوی کاوەدا بوو و دواتر هاتبووە ریزی پ.ک.ک وە، لە ئەوروپا هەوڵی دیموکراتیزە کردنی پ.ک.ک ی دەدا کە

ئەویشیان لە هۆلەندا تیرۆر کرد، بەڵام برینەکانی تیمار کران و لە مەرگ ڕزگاری بوو. لەم بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (ناوبرا بە پیلانی فاتمە و سەمیر دەیانویست سەرۆکایەتی بکێشنە ئەوروپا، بۆ ئەوەی بیگرن و بڵێن تیرۆریستە! و بەم شێوەیە پارتی بخەنە دەستی خۆیان و بێگومان سەرۆکایەتیش نەچوو و ناشچێت.[٧])

حوسین یلدرم سەرئەنجام لە پ.ک.ک جیا بۆوە و بەشێک لە ئەندامان و لایەنگرانی پ.ک.ک ی لە ئەوروپا لەگەڵ کەوت، بەڵام بۆ جاری دووەم بە فەرمانی ئوجەلان تیرۆریان کرد.

کۆتایی ساڵی ١٩٨٨ و سەرەتای ساڵی ١٩٨٩، ئوجەلان چەند گروپێکی چەکداری ڕەوانەی باشوری کوردستان کرد. دوو لە نێردراوەکان بە ناوەکانی مەتین و هۆگر، بەرپرسی ئەو دوو گروپانە بوون. ئەوان بە شێوەی کۆرجەمال ڕەگازۆیی باکوری کوردستانیان کرد و ژمارەیەکی زۆریان لە خەڵکی گوندەکان کوشت و کۆمەڵێکیشیان ناچار کرد پاڵ بە دوژمنەوە بدەن.

هۆگر و گروپەکەی هەروەها سەرۆک عەشیرەتی "ئالا"یان بە ناوی سەعدون ئەغا و چەند کەسی تری ئەو عەشیرەتەیان کوشت و لە ئەنجامدا ئەندامانی عەشیرەتی "ئالا" و عەشیرەتەکانی دەوروبەریان ناچار کرد بۆ پارێزگاریی کردن لە گیانیان چەک بۆ دوژمن هەڵگرن. جگەلە هۆگر، "ساری باران"، "دیشسز مەحمود" و دوکتۆر "باران"یش لە ناوچەکانی چقورچە، بێت الشباب و قاشوورا، لەژێر ناوی تسفیە دەیان کەسی بێتاوانیان کوشت و هەزاران هاووڵاتیشیان ناچار کرد، چەک بۆ دوژمن هەڵگرن، یان گوندەکانیان بەجێهێڵن و پەنا بۆ شارەکان بەرن.

هەر لە ساڵی ١٩٨٩دا، ژمارە خوێندکارێکی زۆر لە شارەکانی باکوری کوردستان و تورکیا، لە دەست زوڵم و ستەمی دەوڵەتی تورکیا ڕایانکردە لای پ.ک.ک، بەڵام پ.ک.ک هەموو ئەو خوێندکارانەی کوشت و ڕایگەیاند:

- (ئەونە ئــاژان و ســیخوڕن، یــاخود بە زۆر هێناویــانن و بە دڵەوە نەهاتوون و زۆر زوو هەڵدێن.[٧])

کردەوەکانی گروپی هۆگر لەلایەن چەند ئەندامی پ.ک.ک وە کەوتە بەرباسی کۆنفرانسی پ.ک.ک، بەڵام بەشدارانی کۆنفرانس لە جیاتی ڕەخنە و مەحکوم کردنی ئەو کردەوانە، ڕێزیان لە هۆگر و گروپەکەی گرت و خەڵاتیان کردن. ئەوەش بوو بەهۆی پەرەسەندنی دیاردەی کورد کوژیی لە پ.ک.ک دا و هەموو لایەک بۆ کوشتنی خەڵک و وەرگرتنی خەڵات بەیەکەوە پێشبڕکێیان کرد. هەڤاڵ جومعە لەم بارەیەدا لە لاپەڕەی ٥٥١ی کتێبەکەیدا ئاماژە بۆ ئەو پیاو کوژانە دەکات و دەنوسێ:

- (ئەو پراتیکە تەنیا نەدەگەڕایەوە سەر هۆگر، چونکە پراتیکی ١٩٨٩ بەگشتی لە هەموو وڵات پراتیکی تەسفیە بوو. ئەو پراتیکە لە ناوچەی چقورچە لەلایەن ساری باران و دیشسز مەحمود پیادە کرابوو، لەگەڵ پراتیکی ناوچەی بێت الشباب و قاشوورا کە لە لایەن دوکتۆر بارانەوە بەڕێوە چوو، لە ناوچەکانی تریش هۆگر هەمان پراتیکی بەڕێوە بردبوو، ئەمانە هەمووی یەکتریان تەواو کرد و ئەنجامێکی تەسفیەیان لێدەرکەوت. لە ئەنجامی پراتیکی دوکتۆر بارانیش قاشوورا هەمووی ببوونە جاش، چونکە بەبێ سووچ و تاوان، گەلێک کەسی کوشتبوو. لە هەمان کاتیشدا ساری باران و دیشسز مەحمود لە ناوچەی چقورجە ئەم پراتیکەیان بەڕێوە برد و بەگشتی لە ساڵی ١٩٩٠ش پراتیکی وەها دەرکەوت.)

پ.ک.ک هاوکات لەگەڵ ئەو تیرۆر و خەڵک کوشتنانەی، لە لوبنان کۆنفرانسێکیتری پێکهێنا و بە وتەی جومعە گیروگرفتەکانی چارەسەر کرد. چەند ڕۆژ دوای کۆنفرانس، هەمزە دۆستی سەردەمی منداڵیی ئوجەلان، گوللەیەکی بەرکەوت و گیانی لە دەست دا. پ.ک.ک ئەو تاوانەی خستە ئەستۆی مەتین و ئەوی گرت و پێی ڕاگەیاند تۆ بە

زانیاری و بە پیلانی ساری باران و محەمەد شەنەر ئەو هەڤاڵەت کوشتوە و لە ئاکامدا مەتینیان گوللەباران کرد. واتە یەکێک لەو کەسانەیان لەناو برد کە بە فەرمانی ئوجەلان لە گوندەکانی باکوری کوردستاندا بە وتەی جومعە پراتیکی تەسفیەی بەرێوە بردبوو.

محەمەد شەنەر یەکێک لەو تێکۆشەرانە بوو کە ڕۆژی ١٩٨٠/١/٣، پۆلیسی تورکیا لە "باتمان" دەستگیری کردبوو و تا مانگی یەکی ١٩٩٠ بۆ ماوەی دە ساڵ لە زیندانی تورکاندا بوو، چونکە لە زینداندا پێوەندی لەگەڵ ئەندامە زیندانی کراوەکانی حیزبی کۆمونیستی تورکیا TKP هەبوو، دوای ئازاد بوونی چووە لای ئەوان و بەهۆی کۆمونیستەکانەوە خۆی گەیاندە یۆنان و لەوێوە چوو بۆ ناوەندی سەرۆکایەتی ئوجەلان. شەنەر لەسەر شێوەی ڕێبەرایەتی کردن لە پ.ک.ک دا، لەگەڵ ئوجەلان کێشەی لێ پەیدا ببوو و پێی گوت:

- (ئیتر تۆ ماندوو بووی، بەسە ئەرکەکان بدە دەستی ئێمە بەڕێوەی بەرین.(٨))

یەکێک لە ڕەخنەکانی شەنەر لە ئوجەلانو پ.ک.ک، دەستێوەردانیان بوو لە کاری شەخسی ئەندامان. وەک مەسەلەی هاوسەرگیریی ئەندامان، چونکە پ.ک.ک ڕێگای هاوسەرگیریی لە کچان و کوڕانی ئەندام و گریلاکانی گرتوە و ئیزن نادات هاوسەرگیریی بکەن.

ئوجەلان ئەم جارەش بۆ کۆتاییهێنان بە گیروگرفت و کێشە ناوخۆیەکانی پ.ک.ک، بڕیاری پێکهاتنی کۆنگرەی چوارەمی دا. لەو کۆنگرەیەدا، فاتمە و باقی قەراری "سلێمان"یان لە پ.ک.ک دەرکرد. محەمەد شەنەر لە کۆنگرەدا ناوی ژمارەیەکی زۆر لە کادیرانی پ.ک.ک ی ئاشکرا کرد کە سەرکردەکانی پ.ک.ک بە ناحەق تیرۆری کردون و داوای لە کۆنگرە کرد، کۆمیسیۆنێک بۆ لێکۆڵینەوە لەسەر ئەو ڕەشە کوژییانە دەستنیشان بکات کە کۆنگرە قەبووڵی کرد و داواکەی کردە بڕیار. شەنەر هەروەها ئاماژەی بە ژیانی گریلا کرد و لە شارستانییەت دوا و ویستی گریلا لەگەڵ ژیانی شارستانی ئاشنا بێت

که لەلایەن جەمیل بایک "هەڤاڵ جومعە"وە ڕەخنەی لێ گیرا. جومعە بە گۆنگرەی گوت:

- (شەنەر دەیەوێ گریلا بکاتە میلیس.[٩])

کۆنگرەی لە محەمەد شەنەری ویست، لە گوتنەکانی پاشگەز بێتەوە کە شەنەر بە ناچار داوای لێبوردنی لە کۆنگرە کرد.

ساری باران کە لایەنگری بۆچوونەکانی شەنەر بوو لە کۆنگرەی چوارەمی پ.ک.ک دا، ڕەخنەی لە عوسمان ئوجەلانی برای عەبدوڵا ئوجەلان گرت و پەنجەی بۆ کەسایەتی لاوازی ئەو ڕاکێشا. کۆنگرە ساری بارزان و محەمەد شەنەری بۆ کۆمیتەی ناوەندی هەڵبژارد و لەگەڵ گروپێک ڕەوانەی باشووری کوردستانی کردن، بەڵام بە گەیشتنیان بۆ باشوری کوردستان، عەبدوڵا ئوجەلان بڕیاریدا و گوتی:

-(پێویستە ساری باران و شەنەر دەسبەجێ بکەونە ژێر لێکۆڵینەوە.[١٠])

ئوجەلان هەروەها گوتی: **(پێویستە ئەیالەتەکان ڕاستەوخۆ گرێدراوی سەرۆکایەتی بن، نەک کۆمیتەی ناوەندی.[١١])**

بە ساری بارانیان ڕاگەیاند لەسەر هەڵەکارییەکانی خۆی ڕاپۆرتێک بنوسێ. ئەو بە ناچار ڕاپۆرتێکی نوسی، بەڵام لێیان قەبووڵ نەکرد و پێیان ڕاگەیاند، پێویستە ڕەوشی خۆت بەباشی تێدا ڕوون بکەیتەوە، ئەگەرنا دەتگرین. هەر بەم جۆرەش لە حەفتانین بە محەمەد شەنەریان ڕاگەیاند کە ڕاپۆرتی خۆی بنوسێ. چونکە ناوبراو بە دڵی ئوجەلان ڕاپۆرتی لەسەر خۆی نەنوسی، خستیانە ژێر لێکۆڵینەوە و بە تۆبزی ڕاپۆرتی دڵخوازی خۆیان پێ نوسی.

ڕەنگە ئەم پرسیارە بۆ خوێنەران بێتە گۆڕێ کە مەبەستی پ.ک.ک لەو ڕاپۆرت وەرگرتنانە لە ئەندامان چی بووە و بۆچی شێوازی ڕەخنە و ڕەخنە لەخۆ گرتن لە پ.ک.ک دا شێوازی ڕاپۆرت نوسینی زۆرەملی پەیدا کردوە و ئەندام وای لێهاتووە کە زاتی ئەوەی نەبێ خۆی لێ بدات؟

لە پ.ک.ک دا بۆ ئەوەی ئەندام بخەنە ژێر فەرمانی تەواو، ئەو شێوازە نا دیموکراتیەیان هەڵبژاردوە. بەپێی کەلتور زاڵ بەسەر پ.ک.ک دا، سەرەتا ئەندامی ڕەخنەگر بەوە تاوانبار دەکەن کە کردەوەکەی خراپە و سوک و زەلیل و بێدەنگی دەکەن و کاتێک بێنیان لە پێ کەوتوە، ئەم جارە دەستی دەگرن تا هەستێتەوە سەرپێ کە بە خۆیانەوە گرێی بدەن.(١٢)

ئەو شێوە ڕووبەڕوو بوونەوەیە لەگەڵ ئەندامان، محەمەد شەنەر، ساری باران، فایق، نافیعە و محەمەدئەمین شەنەری برای محەمەد شەنەری ناچار کرد کە بە چەکەوە رابکەن و پەنا بۆ هێزەکانی پارتی دیموکراتی کوردستان بەرن. شەنەر دوای ماوەیەک مانەوە لای پارتی دیموکرات، چوو بۆ ڕۆژئاوای کوردستان، بەڵام لەوێ بە فەرمانی ئوجەلان لە ماڵێکدا تیرۆریان کرد.(١٣)

شایانی باسە، ئیحسان شەنەر، برای محەمەد و محەمەدئەمین شەنەر لە سوید پێی ڕاگەیاندم دەزگای هەواڵگری سوریا لە تیرۆر کردنی محەمەد شەنەری برایدا، هاوکاری عەبدوڵا ئوجەلانی کردوە.

کۆمیسیۆنی لێکۆڵینەوەی ڕەشە کوژیی هەڵبژێردراوی کۆنگرەی چوارەمی پ.ک.ک ناوی دوو گروپی ئاشکرا کرد کە بە فەرمانی ڕێبەرانی پ.ک.ک، بەنهێنی و ئاشکرا کوژرابوون. کۆمیسیۆن ڕایگەیاند:

- (تاوانی ئەو دوو گروپە کوژراوانەی نێوان کۆنگرەکانی سێیەم و چوارەم ئەوەندە مەزن نەبوو کە شایانی مەرگ بن.)

گروپی یەکەمی تیرۆر کراوەکان سێ ئەندام بوون بە ناوەکانی: عیسمەت دۆغرو "سەعدون"، سەلمان ئومورجان "قاسم" و عەبدوڵا ئەکنجی "عەلی" و گروپی دووەم چواردە خوێندکاری باڵان. یەکێک لەو خوێندکارانە "لامعە باکسی" دۆکتۆرەیەکی خوێندکاری سوید بوو کە لە سویدەوە چوو بوو هاوکاریی پ.ک.ک بکات.

ئەوانـی تـریش بریتـی بـوون لـە: سـاڵح جیلان، سـەبری ئـەگە، "بـاقر"، فـەهــیم، خـەیــری گـەدیــک "دوکتــۆر ئـایــدین"، ســەلمان عــومری جــان "گوزلکلوقاسم"، ئـاوا ڕەش، حوسـێن عەبدولسـەمەد "ئـەحـمـەد"، عـەلــی ئاکتاش، جـەمیـل ئـیکە "ئورهـان"، وەیسـی "مـحـەمـەد". مـحـەمـەد خـۆجـە، کـەندال و مستـەفا ئـیشلـەک.(١٤)

١- مێژووی پارتی کرێکارانی کوردستان لاپەرەی ٤٩٧.
٢- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٥١١
٣- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٥١٩.
٤- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٤٩٧.
٥- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٥٢٢
٦- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٥٣٠
٧- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٥٥١
٨- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٥٦٧
٩- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٥٧٩
١٠- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٥٨٢
١١- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٥٠٦
١٢- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٦٠٤
١٣- سەرخۆبوون، ژمارە ١١٤، ساڵی ١٠ حوزیرانی ,١٩٩١
١٤- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٥٨٨.

پ.ک.ک دەبێت بە ئالتەرناتیڤی ڕێکخراوەکانی باشوری کوردستان

دوای ڕاپەرینـی سـاڵی ١٩٩١ی گەلـی کـورد لـە باشـوری کوردسـتان، پ.ک.ک لـە شـارەکانـی زاخـۆ و دهـۆک و گونـدەکانـی نـاوچەی بادینـان، نـاوەندی ARGKی دامـەزراند و ئـاڵای خۆی لـەسـەر بـارەگاکانـی هـەڵکـرد. ئـوجـەڵان ویسـتـی لـەو بۆشـاییە کـەڵکـوەرگرێ کـە ڕژێمـی عێـراق بـە

بەجێهێشتنی باشوری کوردستانی پێکیهێنابوو و باشوری کوردستان بخاتە دەست خۆی.

بۆ ئەو مەبەستە، پ.ک.ک سەرەتا کەڵکی لەو گریلا و کوردانەی باشور وەرگرت کە ساڵی ١٩٨٨ پاڵیان بە پ.ک.ک وە دابوو. بەشێک لەوانە پێشتر لە فێرگەی پ.ک.ک دا پەروەردە کرابوون. بۆ کەڵک لێوەرگرتنیان سەرەتا پارتی ئازادی کوردستان PAKی بۆ پێکهێنان و ئەوی بە ئالتەرناتیڤی ڕێکخراوە سیاسییەکانی باشوری کوردستان ناساند.

هەڤاڵ جومعە لە لاپەڕەی ٥٨٧ی کتێبەکەیدا، مێژووی پارتی کرێکارانی کوردستان، پەنجە بۆ ئەو مەسەلەیە ڕادەکێشێ و دەنوسێت:

- (ئێمە ویستمان لە ڕێگەی گروپێکی باشوری مەزن کە ساڵی ١٩٨٨ تەڤلی ئێمە ببوون، موداخەلەیەکی باشوور بکەین. چونکە دەمانزانی ئەو پارت و ڕێبەرانەی باشوور ناتوانن گیروگرفتی گەل چارەسەر بکەن، بۆیە پێویست بوو پارتییەکی ئاڵتەرناتیڤ ساز بکرێت. ئەو هەڤاڵانە بۆخۆشیان خوازیاری ئەمە بوون، ئێمەش بە باشمان زانی پارتی ئازادی کوردستان PAK دامەزرێت. ئەو گروپە بە گرانی لە ئاکادێمیا بوو، سەرۆکایەتیش گەلێک لەسەریان ڕاوەستا و یارمەتی کردن، لەسەر ئەو بنەمایە مانیفێست و پرۆگرامی خۆیان نووسی و سەرۆکایەتیش بەهۆی وەرگێڕەوە گەلێک هاوکاری کردن.)

بەهەر حاڵ، پارتی ئازادی تا ساڵی ١٩٩٢ و ڕاپەرینی پ.ک.ک دژی پەرلەمان و حکومەتی هەرێمی کوردستانی عێراق دەوامی کرد، بەڵام ئیتر نەیتوانی لە بەرامبەر پارتی دیموکراتی کوردستان و یەکێتی نیشتمانی و ڕێکخراوەکانی تری کوردستاندا دەوام بێنێت و ئەو توندوتیژییەی بۆ نەچووەسەر کە لە پ.ک.ک دا فێریان کردبوو. لەبەر ئەوە، سەرئەنجام بۆخۆی لەناو خۆیدا تواوەیەوە. لەم بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (.... لە کاتێکـدا PAK بـۆ ئەوە دامەزرا کە بە شـێوازی پ.ک.ک خەبـات بکـات و ئەگەر بەم شـێوازە هەڵسـوڕابا بە دڵنیـایی سـەردەکەوت. هێشـتا PAK جـێگەی خـۆی نەگرتبـوو کە ئەمریکـا و ئینگلیز و فەرانسە، پارتەکانی باشووریان ڕێکخست، ئێمەش دەبووایە بەر لەوان مـیللەت ڕێـک بخەیـن و لە دژی ئەو هێـزانە بیـانخەینە کار.[۱])

ئایـدیۆلۆژی دژ بە ئیمپریـالیزمی پ.ک.ک و سـتراتیژەکەی بـۆ دامەزراندنی دەوڵەتی بە خەیاڵ سۆسیالیستی لە کوردستاندا، بەبێ هـیچ تێڕوانێکـی سیاسـی، ئـابووری، کـۆمەڵایەتی و فەرهەنگیـی لە کوردسـتاندا وای لە ئـوجەلان و ڕێبەرانـی پ.ک.ک کـرد کە دژی ئـازاد بـوونی باشـوری کوردسـتان بوەسـتن و بچێـنە نـاو بەرەیەکەوە کە دەوڵەتە داگیرکەرەکـانی کوردستان دژی دەستکەوتی نەتەوەی کـورد و بەرژەوەنـدەکانی پێکێـان هێنـابوو. ئەو بەرەیە بە ڕێکخـراوی حیزبولاشـەوە لە ڕۆژهەلاتـی ناوەڕاسـت بە دژی ئەمریکـا خەبـاتی دەکرد!

بەپـێچەوانەی ئەو بۆچـوونەی پ.ک.ک و هەوڵـی دەوڵەتە داگیرکەرەکانی کوردستان بۆ لەناو بردنـی دەسکەوتی نەتەوەی کـورد لە باشوری کوردستان، ئـازادبوونی باشوری کوردستان لە ۱۹۹۱/۱۰/۲٤ و کۆتاییهاتنی دەسەلاتی ڕژێمی بەعس و سەدام حوسێن لە هەرێمی کوردستانی عێراقدا، کاریگەرییەکی مەزنـی کـردە سەر گەشەسەندنی کوردی هەموو بەشەکانی کوردستان.

گریلاکانی پ.ک.ک لەبەر ڕۆشنایی ئەو کاریگەرییەدا توانیـان چەند زەبری قـورس لە تورکیـا بوەشێنن و لە بەرامبەر شەهید بـوونی چەند گـریلایەک لە "بـاگۆک" خەڵکـی نوسـیبین بە دژی دوژمـن ڕاپەڕێـنن. خەڵکی نوسیبین بە ڕێپێوانێکی مەزن تەرمـی شەهیدەکانیان بە خـاک سـپارد. دوای نوسـیبین، جەزیـر، مـووش، بینگـوڵ، دەرسـیم و بەگشـتی

هەموو باکوری کوردستان ڕاپەرین و باکوری کوردستان وەک بڵێسەیەکی ئاگری لێهات و بەو سەرهەڵدانانە، گریلاش هێندەی تر وزەی پەیدا کرد.[٢] لەبەر ئەوە دەکرێ بڵێین ساڵی ١٩٩١، ساڵی گەشەسەندنی پ.ک.ک بوو لە کوردستان و دەرەوەی کوردستاندا و لەو ساڵەدا هەزران کەس پاڵیان بە پ.ک.ک وە دا.

لە کۆتایی ساڵی ١٩٩١دا، تۆرگۆت ئۆزاڵ سەرۆک کۆماری ئەوکاتەی تورکیا، لەژێر کارگەریی جەوی پێکهاتوو، یاسایەکی تایبەتی دەربارەی پێکهاتنی پارتی سیاسی لە تورکیا بڵاوکردەوە و ڕایگەیاند: لە خەزێنەی گشتی دەوڵەت پارە بدەنە ئەو پارتییە سیاسیانەی کە بە ڕێگەی ئاشتی و دیموکراتییەوە، هەوڵی دیموکراتیزە کردنی تورکیا دەدەن.

ئۆزاڵ بۆخۆی پارتی HEPی دامەزراند و هەلی بۆ خەڵک و ڕووناکبیرانیش ڕەخساند کە ئەوانیش ڕێکخراو و کۆمەڵەی سیاسی و پیشەیی بۆخۆیان دامەزرێنن. ژمارە کوردێکی سیاسییکار ئەو هەلەیان قۆستەوە و پارتی DEP یان دامەزراند و داوایان لە ڕێبەرانی پ.ک.ک کرد هەوڵ بدەن بۆ بەرژەوەندی کورد و بزوتنەوەی کورد باکوری کوردستان، دژایەتی ئەو ڕێکخراوە سیاسیە تازە دامەزراوە نەکەن و ڕێکخراوەکە بەهی خۆیان بزانن.

ئەو حیزبە سیاسییە یاساییە ئەمڕۆ بە ناوی HADEP لە تورکیا بە ئازادی خەبات دەکات و لە هەڵبژاردنی ساڵی ١٩٩٩ی تورکیادا نزیکەی ٢٠%ی دەنگی کوردەکانی هێنایەوە. لە HADEP دا هێشتا کەسانێک هەن کە لە بەرامبەر سیاسەتی ژینۆساید کردنی نەتەوەی کورد لە لایەن دەوڵەتی تورکیاوە، لایەنگری لە سیاسەتەکانی پ.ک.ک دەکەن.

پ.ک.ک ساڵی ١٩٩١، کۆنفرانسێکی بەناوی کۆنفرانسی زیندان لە ناوەندی سەرۆکایەتی عەبدوڵا ئوجەلان دا پێکهێنا. دەوڵەتی تورکیا

لەو ساڵەدا، ژمارەیەکی زۆر زیندانی سیاسی ئازاد کرد کە بەشێکیان کادیر و لایەنگری پ.ک.ک بوون. بەندکراوەکان بە ئامۆژگاری محەمەد شەنەر کە پێشتر لەگەڵ ئەوان زیندانی بوو، زۆر ئازایانە خۆیان لە زینداندا ڕاگرتبوو. ئەوان لە بەرامبەر مەئمورەکانی تورکیادا لاوازییان پێشان نەدابوو و بە خۆڕاگری لە زینداندا مابوونەوە. کۆنفرانس لە بارودۆخی زیندان و ناکۆکی کادیرەکانی لە نێو زیندانی کۆڵییەوە. لەو کۆنفرانسەدا، سەکینە جانسز ئەندامی کۆنسەی "کۆمیتەی سەرۆکایەتی ئێستای پ.ک.ک بە ئوجەلانی گوت:

- (بەسە ئیتر ماندوو بووی و ئەو کارە بە ئێمە بسپێرە.[٣])

ساڵی ١٩٩٢، دەوڵەتی تورکیا بۆ ئەوەی کارگەریی ڕاپەرینی ساڵی ١٩٩١ی باشوری کوردستان لەسەر کوردەکانی باکوری کوردستان لەناو بەرێت، هێرشێکی بەربڵاوی کردە سەر باکوری کوردستان و سەدان گوندی کوردستانی وێران کرد و دەیان کەسی ئاوارە کرد.

١- مێژووی پارتی کرێکارانی کوردستان لاپەرەی ٥٨٨.
٢- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٥٩١
٣- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٥٩٥.

شەڕی پ.ک.ک دژی پەرلەمانی کوردستان

ڕۆژی ١٩٩٢/٥/١٩ بۆ یەکەم جار لە باشوری کوردستاندا، هەڵبژاردنێکی ئازاد و دیموکراتی لەلایەن بەرەی کوردستانییەوە بەڕێوەچوو. گەلی کورد بۆ یەکەم جار لە مێژووی خۆیدا، ڕۆژی ١٩٩٢/٦/٤ یەکەم پەرلەمانی خۆی بە هاوبەشی لەنیوان پارتی دیموکراتی کوردستان، یەکێتیی نیشتمانی کوردستان، برا کریستیانەکان و تورکمانەکانی کوردستان پێکهێنا. من ئەو شانازییەم پێبەخشرا کە چاودێریی بەسەر هەڵبژاردنەکە و شێوەی پێکهاتنی

پەرلەمانی کوردستان بکەم و لەم بارەشەوە بیست ڕۆژ دوای پێکهاتنی پەرلەمان، ڕاپۆرتی خۆم لە کتێبێکی ۲۲۰ لاپەڕەییدا لەژێر ناوی "ڕاپۆرت دەربارەی هەڵبژاردن و پەرلەمانی کوردستان" لە وڵاتی سوید بڵاوکردەوە.

لەو کاتە ناسکەدا کە بۆ نەتەوەی کورد لە باشوری کوردستان ڕەخسابوو، پ.ک.ک بە بەرزکردنەوەی دروشمی ئازادیی کورد و سەربەخۆیی هەموو کوردستان، کوردی شار و گوندە ئازاد کراوەکانی باشوری کوردستانی ڕێکدەخست و بە دژی پارتی دیموکراتی کوردستان و یەکێتیی نیشتمانی کوردستان هاتە گۆڕەپانەکەوە و پشتیوانی و بەرگری کردنی ئەمریکا و ئینگلیز و ڕێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکانی لە کوردی باشور، بە کفر و خیانەت بە کورد ناساند و ڕایگەیاند:

- (گەل نابێ بایەخ بە یاساکانی پەرلەمانی بدات.)

هەروەها ڕایگەیاند کە کێشەی باشوری کوردستان بەبێ پ.ک.ک چارەسەر نابێ و پارتی و یەکێتی دەبێ پ.ک.ک بە لایەنێکی کێشەی کورد لە باشوری کوردستان بزانن. هەرکە پارتی و یەکێتی ڕێیان پێنەدا دەست لە کاروباری باشوری کوردستان وەربدات، پ.ک.ک دروشمی ڕوخاندنی پەرلەمان و حکومەتی کوردستانی بەرز کردەوە. دروشمێک کە تا ئەوکات و ئێستاش بۆ حکومەتی تورکیایان بەرز نەکردۆتەوە.

ناوەندەکانی حەفتانین، خواکورک، مەتینا و چقورچەیان بە گریلا بەهێز کرد و لە هەندێک جێگەشدا بە ناوی پارتی ئازادیی بۆ تێکدانی باری کوردستان، دەستکرد بە ئاژاوە نانەوە. کۆبوونەوەی هێزەکانی پ.ک.ک لەو ناوەندانە، دەوڵەتی تورکیای هاندا کە پەیتا پەیتا بە فڕۆکە پەلاماری گوندەکانی باشوری کوردستان بدات و لە ئاکامدا زیانێکی زۆری گیانی و ماڵی بە دانیشتوانی سەر سنوری دەستکرد گەیاند.

ئەوانە لە کاتێکدا ڕوویان دەدا کە هێشتا عەبدوڵا ئۆجەلان و ڕێبەرانی پ.ک.ک لەسەر شێوەی خەبات و چۆنیەتی بەرەنگار بوونەوەیان دژی ئیمپریالیزم لە باشوری کوردستان و تورکیا دوو دڵ بوون و نەیاندەزانی چۆن و لە کوێ کەڵک لە گریلاکانیان وەرگرن و لە هەلومەرجی ڕەخساو دژی کێ و کام لایەن شەڕ بکەن. لە باکوری کوردستان هەرچەندە گەلی کورد ئامادەی گیانبەخت کردن بوو و دەیویست وەک باشوری کوردستان بە ئازادی بگات، بەڵام ئۆجەلان و ڕێبەرانی پ.ک.ک توانای کەڵکوەرگرتنیان لەو هێزەی خەڵک نەبوو، یان نەیاندەویست بە دژی دەوڵەتی تورکیا کەڵکیان لێوەربگرن، بەڵام خەبات و چالاکییەکانی ئەوانیان بە ناوی خۆیان تۆمار دەکرد. لەم بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (ئەو کاتە گەلێک مشت و مڕ دروست دەبوو، کە ئایا ساڵی ١٩٩٢ لە باشوور شەڕ بکەین یان لە باکور. واتە هەستمان بەو مەترسیە دەکرد کە ڕژێمی تورکیا شەڕ بهێنێتە ناو گۆڕەپانی باشوور. چونکە هێشتا هێزی سەرەکیمان لە باشوور بوو. هەروەها دەیانزانی کە PAK مان دامەزراندوە و دەخوازین لە باشوور خەبات بکەین. تەنانەت لێپرسراوی بنکەی خواکورک بۆخۆشی دەیگوت: "شەڕ دەکەوێتە باشوور و پێویستە بەگوێرەی ئەمەش ئامادەکاری بکەین." واتە لە دەست نیشان کردنی ڕەوشی شەڕدا لاوازییەکی ئەوتۆ نەبوو، تەنیا مەسەلەی خستنی ئەو بڕیارە لەناو پراتیکدا بوو.[(١)])

لە پراکتیکی شەڕی چەکدارانەدا، پ.ک.ک ساڵی ١٩٩٢ لاوازییەکی بەرچاوی نواند. لە "تاشدەلەن" ١٢ گریلایان بەدەست هێزەکانی تورکیا شەهید بوون. گروپێکیان لە "ئەرجان" کەوتە بۆسەی دوژمنەوە و لە ٣٠ گریلای ئەو گروپە، ٢٣ کەسیان شەهید بوو و حەوت کەسەکەی تریشیان بە برینداری کەوتنە دەست هێزەکانی دوژمنەوە.[(٢)] کە ئەوە کارەساتێکی چاوەڕوان نەکراوە لە شەڕی پێشمەرگایەتیدا. جگەلەوانە، ڕۆژی ١٩٩٢/٨/١٥، حکومەتی تورکیا هێرشی کردە سەر

لایەنگرانی پ.ک.ک و زەبرێکی قورسی لێدان و ژمارەیەکی زۆری لێ دەستگیر کردن. هۆی ئەو جۆڵەیەی سوپای تورکیا بۆ ئەوە دەگەڕایەوە کە نەکات ئۆجەلان و ڕێبەرانی پ.ک.ک کوردی باکوری کوردستان هانبدەن کە ئەوانیش ناوچەی خۆیان ئازد بکەن.

کە چی لەو کاتە دژوارەدا، ئۆجەلان بە دژی پەرلەمان و حکومەتی هەرێمی کوردستان، تیۆری حکومەتی شەڕ و پەرلەمانی نەتەوەیی بڵاوکردەوە و بڕیاریدا بە کردەوە بۆ دامەزراندنی ئەو پەرلەمانە خەیالییە وەک ئاڵتەرناتیڤی پەرلەمانی کوردستان خەبات بکەن.(٣)

بەو مەبەستە، پ.ک.ک ڕۆژی ١٩٩٥/٤/١٤، پەرلەمانێکی لە ئەوروپا دامەزراند و ناوی "پەرلەمانی نەتەوەیی" لەسەر دانا و ویستی وەک ئاڵتەرناتیڤی پەرلەمانی هەرێمی کوردستانی عێراق، لە ئەوروپاوە بیگوازێتەوە بۆ باشوری کوردستان و بەگوتنی ئۆجەلان: بەو پەرلەمانە بەرژەوەندیی ئەمریکا، تورکیا و پارتییە سیاسییەکانی باشوری کوردستان بخاتە مەترسییەوە.

بۆ گەیشتنی بەو خەونە، پ.ک.ک ساڵی ١٩٩٥ هەوڵیدا ئەندامانی پەرلەمانە خەیاڵییەکەی لە باشوری کوردستان جێگیر بکات و حکومەتێکیش لەژێر ناوی حکومەتی "زاپ" لەوێ دامەزرێنێت. هەرچەندە بۆ ئەو مەبەستە چەند کەسێکی لە سلێمانی جێگیر کرد، بەڵام لە پرۆژەکەیدا سەرنەکەوت. لەم بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (دوژمن لەوە دەترسا کە باشووری مەزن بکەوێتە دەستی ئێمە. ئەگەر ئێمە گرانیی خۆمان خستبا سەر باشوور، هیچ سیاسەتێک بێ ئێمە جێبەجێ نەدەبوو و بەرژەوەندی ئەوان دەکەوتە مەترسییەوە. ئەمە بۆ ئەمریکا و تورکیا و پارتەکانی باشوور مەترسیدار بوو و ئەو ناوچانە دەبوونە بنکەیەک بۆ کوردستان و ئەویش مردنی ئەوان بوو.(٤))

سەرەتا پێویستە ئەوە بڵێم کە لە فەرهەنگی سیاسیی ئوجەلان و پ.ک.ک دا، نەخشەی کوردستان سێ لایەنی ڕۆژهەلات، باکور و باشوری مەزن و بچوک هەیە و ئەوان بۆ ڕازی ڕاگرتنی بنەماڵەی ئەسەد نایانەوێ ناوی دروستی ڕۆژئاوای کوردستان، واتە کوردستانی ژێردەسەلاتی سوریا بەکار بهێنن. هەرچەندە ئەوان باش دەزانن لە بواری زانستییەوە، خاڵێکی بچووکیش چوار سوچی ڕۆژهەلات، ڕۆژئاوا، باکور و باشوری هەیە!

بەهەر حال ئوجەلان لەسەر ئەو بنەمایە، دروشمی ڕوخاندنی پەرلەمانی کوردستانی بەرز کردەوە و هەڤاڵ جومعە گوتەنەی، پ.ک.ک لە ساڵی ١٩٩٢وە دەستی کرد بە شەڕ بە دژی خیانەت!!! بەو واتایە بوونی پەرلەمانی کوردستان بەبێ پ.ک.ک، خیانەتە بە کورد و کوردستان.

کردەوەکانی پ.ک.ک، پەرلەمانی کوردستانی ناچار کرد دوای خۆپێشاندانێک کە لایەنگرانی پ.ک.ک ڕۆژی ١٩٩٢/٦/٢٦ لە هەولێر کردیان و سێ هاووڵاتیان تێدا شەهید کرد، بڕیارێکی گشتی لەسەر ئەو ڕێکخراوەیە بدات و گێرەشێوێنییەکانی لە باشوری کوردستاندا بخاتە بەرباس و لێکۆڵینەوە.

لە کۆبوونەوەیەکیدا پەرلەمانی کوردستان ڕۆژی ١٩٩٢/٨/٣١ بە دەنگی ئەندامانی لیستی سەوزی یەکێتی نیشتمانی و لیستی زەردی پارتی دیموکراتی کوردستان بڕیاریدا، کۆتایی بە ئاژاوەگێڕییەکانی پ.ک.ک لە باشوری کوردستاندا بێنێت. ڕایگەیاند ئەگەر پ.ک.ک ئامادە نەبێ وەک هێزە کوردییەکانی بەشەکانی تری کوردستان، گوێ بۆ یاساکانی حکومەتی کوردستان شل بکات، ئەوە پێش بە هەڵسورانی لە باشوری کوردستان بگرن.(٥)

پ.ک.ک بەو هەڵسەنگاندنە هەڵەیەی کە خەڵکی باشوری کوردستان و پێشمەرگەکانی پارتی دیموکرات و یەکێتی نیشتمانی ئامادە نابن بە دژی پ.ک.ک شەڕ بکەن و پارتی ئازادی کوردستان ڕیشەی لەنێو

خەڵکی باشوری کوردستاندا داکوتاوە، گوێی نەدایە بڕیاری پەرلەمانی کوردستان. لە ئاکامدا پێشمەرگەکانی یەکێتی نیشتمانی و پارتی دیموکراتی کوردستان لە بەرامبەریاندا ڕاوەستان و بەپێچەوانەی ڕای پ.ک.ک، بەرەنگاریان بوونەوە و لە شەڕێکی قورس و خوێناویدا، نزیکەی ١٦٠ گریلای پ.ک.کایان کوشت و ژمارەیەکی زۆریشیان لێ بەدیل گرتن.

عەبدوڵا ئوجەلان هەرکە هەستی بەو شکستە مەزنەی هێزەکانی کرد، ئاگربەسی بۆ گریلاکانی ڕاگەیاند و گوتی:

- (لەمەوبەدوا ڕێز لە یاساکانی حکومەتی هەرێمی کوردستان دەگرن و گریلا بەپێی یاسا لە باشووری کوردستان دەجوڵێتەوە.)

بە گوێرەی ئەو ڕاگەیاندنەی ئوجەلان، پارتی و یەکێتی شەڕیان ڕاگرت و دیلەکانی پ.ک.ک یان ئازاد کرد و ئیزنیان بە ئەندامانی پ.ک.ک دا کە لە شار و گوندەکانی باشوری کوردستان بمێننەوە.

هەڤاڵ جومعە دەربارەی ئەو شەڕە دەڵێت:

- (لە کۆتایی ساڵی ١٩٩٢ لە شەڕی باشوور، ئەگەر سەرۆکایەتی پارتی تەدبیری وەرنەگرتبا، بەتەواوی لەناو دەچووین. چونکە خواکورک دەستی لە شەڕ بەردا و ئێمەش کەوتبووینە گەمارۆ.[٦])

هەڤاڵ جومعە، هەروەها لە لاپەڕەکانی ٦٣١- ٦٣٢ی کتێبەکەیدا پەنجە بۆ ئەنجامەکانی ئەو شەڕە رادەکێشێ و لە خاڵی سێیەمی ڕوونکردنەوەکەیدا دەنوسێت:

- (ئەگەر لەو شەرەدا بەپێی تاکتێک هەنگاومان هەڵێنابا، بیری ئوتۆنۆمی و فیدراڵی دەسڕانەوە و ئەم کۆسپانە نەدەمان. بیری سەربەخۆیی و ئازادی لە کوردستاندا بەتەنیا دەمایەوە و حاکمیەتی خۆی سەقامگیر دەکرد.)

ناوبراو هەروەها دەنوسێ:

- (بۆ هەرکەس ڕوون بۆوە کە مەسەلەی کوردستان بەبێ پ.ک.ک چارەسەر نابێ.)

١- مێژووی پارتی کرێکارانی کوردستان لاپەرەی ٦١١.
٢- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٦١٦
٣- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٦٢٣
٤- هەمان سەرچاوە و هەمان لاپەڕە.
٥- پرۆتکۆڵی دانیشتنی ژمارە ٢٧ی پەرلەمانی کوردستان، ١٩٩٢,/٨/١٣
٦- مێژووی پارتی کرێکارانی کوردستان لاپەرەی ٦٣٢.

قەیران و ئاڵۆزیی لەنێو پ.ک.ک دا بەرینتر دەبنەوە

شەڕی ساڵی ١٩٩٢ی پ.ک.ک دژی پەرلەمان و حکومەتی هەرێمی کوردستان، قەیران و ئاڵۆزییەکانی نێو پ.ک.ک ی بەرینتر کردەوە. تەرزی جەمال ١٧ ئەندامی پ.ک.ک ی بە تاوانی سیخوڕی بۆ دوژمن کوشت و بۆخۆی کەوتە بەر لێکۆڵینەوەی ئوجەلان و گوللەبارانیان کرد.[١]

"فەرهاد" عوسمان ئوجەلانی برای عەبدوڵا ئوجەلان بە ١٨٠٠ گریلا دژی شەڕ و ئاژاوەگێڕییەکانی پ.ک.ک ڕاوەستا و لە "زەڵێ" مانی گرت. لە ئەنجامدا عەبدوڵا ئوجەلان، ناوبراوی لە ئەندامەتی کۆمیتەی ناوەندی خست. عوسمان لە پ.ک.ک ڕایکرد و پەنای بۆ کۆماری ئیسلامی ئێران برد، بەڵام عەبدوڵا ئوجەلان ئەوی گەڕاندەوە و لە کۆنگرەی پێنجەمی پ.ک.ک دا، عوسمانی بە کەسایەتییەکی ڕیفۆرمیست ناساند و مەحکومی کرد.[٢]

کێشەی ناوخۆی پ.ک.ک لەلایەک و کەمئەزموونی کادیرانی لە بەڕێوەبردنی خەباتی نهێنی و جەماوەریی دژی دەوڵەتی دیکتاتۆری

تورکیا لە لایەکی ترەوە، زۆربەی ئەندامان و لایەنگرانی پ.ک.ک ی لە شار و بەتایبەتی گوندەکانی باکوری کوردستان بۆ دوژمن ئاشکرا کرد. دەوڵەتی تورکیا بە کەڵکوەرگرتن لە خەباتی بە ئاشکرای لایەنگرانی پ.ک.ک، ژمارەیەکی تر لە گوندەکانی باکوری کوردستانی چۆل کرد. لەبەر ئەوە نزیکەی نۆ هەزار کەس لەو گوندانە ڕایانکردە باشوری کوردستان کە سەرەتا بەهۆی ڕێکخراوی نەتەوەیەکگرتووەکان لە کەمپی "ئەتروش" جێگیر کران.

بەهۆی دەستتێوەردانی بەرپرسانی پ.ک.ک لە ژیانی ئەو پەناهێنەرانە، کێشەیەکی زۆر بۆ ئەو کۆمەڵە خەڵکە خوڵقێندرا کە ئەویش داستانێکی تایبەت بەخۆی هەیە و کتێبێکی بەناوی **"کەمپی ئەتروش- ڕاستییەکان و ئاکار و کردەوەکانی پ.ک.ک"** بە زاراوەی کرمانجی لەسەر بڵاوکرایەوە. هەروەها دەوڵەتی تورکیا گوشارێکی زۆری خستە سەر ئەندامان و لایەنگرانی پ.ک.ک و خەڵکی ئاسایی شار و گوندەکانی باکوری کوردستان و پێوەندی نێوان گریلا و جەماوەری باکوری کوردستانی لێک پچڕاند. لەو بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (وەکوو پێشتر گوتمان، دوژمن بە چاوترساندنی میللەت پێشی سەرهەڵدانی گرت و بە چۆلکردنی گوندەکان گەل و گریلای لە یەکتر دوور خستەوە. یەکێک لە هۆیەکانی لەناوچوونی پەیوەندی گریلا و جەماوەر ئەوە بوو کە ڕێکخراوەکانی بەرەی ئێمە بە ئاشکرایی کاریان دەکرد نەنهێنی و هیچ حیسابی دوژمنیان نەدەکرد. هەموو شتێک ببوو بە ئامانج و کامە گوند و کامە دۆستی ئێمەیە و کێ لەناو کۆمیتەکانی ئێمەدا کار دەکات و کێ پەیوەندی لەگەڵ ئێمە هەیە، لە شار و گوندەکان، هەموویان دەناسران. دوژمنیش کەڵکی لەمە وەرگرت و چووە سەر ڕێکخستنەکانی ئێمە و هەمووی پرش و بڵاو کردەوە. هاوکات لەگەڵ ئەمەش بە ئۆپراسیۆن دەچووە سەر گریلا. گریلاش وای

لێهاتبوو کە نەک هەر نەیدەتوانی شەڕ بکات، بەڵکوو نەیدەتوانی کێشەکانی لۆجستیک و جبەخانەی خۆشی چارەسەر بکات.[3])

هەر لەو ساڵەدا واتە ١٩٩٤، پ.ک.ک بەهۆی زەبر لێکەوتنەکانی و دەوڵەتی تورکیاش بەهۆی ڕاپەڕینەکانی پەیتا پەیتای گەل، لە قەیرانێکی قوڵی سیاسیدا نوقم بوون. عەبدوڵا ئوجەلان وەک هەمیشە بۆ ئەوەی پ.ک.ک لەو قەیران و تەنگژەیە ڕزگار بکات، بڕیاری پێکهێنانی کۆنگرەی پێنجەمی پ.ک.ک ی ڕاگەیاند.

چونکە بە دوای شەڕی ساڵی ١٩٩٢ی پ.ک.ک دژی پەرلەمان و حکومەتی هەرێمی کوردستان، کۆمیتەی ناوەندی پ.ک.ک هەڵوەشابوو و پ.ک.ک کۆمیتەی ناوەندی نەبوو، عەبدوڵا ئوجەلان کۆمیتەیەکی ئامادەکاری کۆنگرەی پێکهێنا کە ئامادە کاریی بۆ پێکهێنانی کۆنگرە بکات.

١- مێژووی پارتی کرێکارانی کوردستان لاپەرەی ٦٣٨.
٢- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەکانی ٦٣٩- ,٦٤٤
٣- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٦٤٧.

کۆنگرەی پێنجەمی پ.ک.ک

کۆنگرەی پێنجەمی پ.ک.ک بەبێ ئامادەبوونی عەبدوڵا ئوجەلان لە مانگی چوارەمی ساڵی ١٩٩٥، لە باشوری کوردستان پێکهات. ئوجەلان ئامۆژگاریی و فەرمانەکانی خۆی بە ڕێگای تەلەفۆنەوە بە کۆمیتەی ئامادەکاری کۆنگرە و ئەندامانی بەشدار لە کۆنگرەدا ڕاگەیاند. ئوجەلان هاوکات لەگەڵ بەڕێوەچوونی کۆنگرەی پێنجەمی پ.ک.ک لە باشوری کوردستان، بڕیاریدا کۆنگرەی یەکێتی ئازادی ژنانی کوردستان YAJK یش پێک بێت.

کاتی بەڕێوەچوونی کۆنگرەی پێنجەم، پارتی دیموکرات و یەکێتی نیشتمانی دەستەویەخەی شەڕی خۆکوژیی بوون. عەبدوڵا ئوجەلان بە کەڵکوەرگرتن لەو هەلە، بە کۆمیتەی ئامادەکاری کۆنگرەی ڕاگەیاند، بۆ لە دەسەڵات خستنی ئەو دوو ڕێکخراوە، پێویستە دەسپێشخەری بکەن و بە زووترین کات بکەونە جووڵە و زاخۆ بگرن و ئەو جێیە لە پێشمەرگەکانی پارتی دیموکرات پاک بکەنەوە، بەڵام کۆنگرە بۆ ئەوەی کە کارەکانی بە نیوەچڵی نەهێڵێ، فەرمانی ئوجەلانی بۆ دوای تەواو بوونی کارەکانی کۆنگرە هێشتەوە. لەم بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (سەرۆکایەتی فەرمانی ناردبوو کە ئێمە دەتوانین ئەو هێزە ئاڵتەرناتیڤە بین، بۆ ئەوە پێویستە هەرچی زووتر بکەوینە جووڵە و دەست پێشخەری بکەین، سەرۆکایەتی دەیگوت: بەرلە هەموو شتێک پێویستە زاخۆ بگرن....، لە لایەک زستان بوو، لە لایەکیش کۆنگرە بەڕێوەدەچوو. ئێمە نەماندەویست کۆنگرە بخەینە بەر مەترسی و لەسەر ئەوەش گفتوگۆیەکی توند لەنێوان من و هەڤاڵان دەرکەوت. من دەمزانی ئەگەر ئەوکارە بکەین، بێ سێ و دوو تورکیا موداخلە دەکات و ئێمەش ناتوانین کۆنگرە ساز بکەین. واتە پێویست بوو لەنێوان شەڕ و کۆنگرەدا یەکێکیان هەڵبژێرین و هەردووکیان بە یەکەوە نەدەبوون. لەبەر ئەوەش دەمگوت: هەرچی زووتر کۆنگرە تەواو بێت و دەست بە ئامادەکاری بکەین.[1])

بڕواننە ئەو ئاڵۆزییەی کە مێشکی ئوجەلان و بەرپرسانی پ.ک.ک ی داگرتووە. بە کام زانستی سەربازیی و سیاسی، سەرۆکی حیزبێکی سەربازیی لە دووری وڵات، لە وڵاتێکیترەوە پلانی شەڕ و گرتنی شاری وڵاتێکی تر دادەڕێژێت، هەموو ئەو کەسانەی لە سوپاکانی سەربازیی و پێشمەرگایەتیدا بوون، دەزانن، لە بواری تاکتیکی شەڕەوە، پێویستە بۆ چەککردنی گوندێکی بچووک چەند جار شناسایی ناوچەکە بکرێت. لە ورەی دانیشتوانی گوندەکە و هێزی بەرگریی کەر و چەکەکانیان

بکۆڵدرێتەوە. لەگەڵ ئەوەشدا جەوی ناوچەکە لەبەر چاو بگرن و بە دوای ئەوەدا، بەڕێوەبەرانی پلان، دەرەتانی هێزی خودی هەڵسەنگێنن و پێداویستییەکانی بۆ ئامادە بکەن و لە جەوێکی ڕەخساودا پلانەکە بەڕێوەبەرن، نەک کەسێک بەتەنیا خۆی بە تەلەفۆن و لە وڵاتێکی ترەوە، فەرمانێکی بەم جۆرە زۆر گرنگە بدات کە لەوانە بوو گیانی سەدان مرۆڤی تێدا لەناو بچێت. دیار نییە عەبدوڵا ئۆجەلان بۆچی لە جیاتی بەدەستخستنی زاخۆ، فەرمانی بەدەست خستنی "سلوپیا" و "جەزیر"ی دەرنەدەکرد کە لە شوێنی ژیانی خۆی لە سوریا و دەرەی بەقا نزیکتر بوو؟ بۆچی ئامانجی ئەو تەنیا شار و گوندەکانی کوردستان و کوشتنی خەڵکی کورد بوو؟ ئایا ئەو هێشتاش لە حاڵەتی خۆ پەروەردە کردندا بوو بە دەرەتانی دەوڵەتی تورکیا؟ یان پرۆژەی دامەزراندنی سۆسیالیزمی لە بەشەکانی تری کوردستان بەدەست بوو، نەک کوردستانی ژێردەسەڵاتی تورکیا؟

بە هەرحاڵ، کۆنگرە پێڕەوی ناوخۆی ARGKی گۆڕی و بە وتەی جومعە پێڕەوێکی نوێی بە گوێرەی بارودۆخی ئەوکاتی دنیا و سۆسیالیزم و کوردستان بۆ ئامادە کرد. کۆنگرە هەروەها لەسەر فەرمانی ئۆجەلان پلانی ڕەکێشکردنی سوپای تورکیای بۆنێو خاکی هەرێمی کوردستانی عێراق خستەبەرباس. لەم بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (ئێمە بە گوێرەی ئەو پیلانە خۆمان ئامادە دەکرد کە بەرلە کات دوژمن ڕاکێشینە باشوور و زەبری گەورەی لێبدەین. بێگومان دوژمنیش لەوە تێگەیشتبوو، لەبەر ئەوەی ئێمە ئەو بڵاوکراوەیەمان لەسەر بێتەل خوێندەوە تا هەڤاڵان لەسەر بنچینەی کۆنگرە ئامادەکاری خۆیان بکەن و لەسەریان پەروەردە ببن.(٢))

بنوارە پ.ک.ک خەریکە هەموو پێگە و دامودەزگاکانی دەوڵەتی تورکیا بەجێدەهێڵێت و پلانی ڕەکێشکردنی سوپای تورکیای بۆ نێو

کوردستانی ئازاد دارشتوە و بیر لە ئاسایش و ژیانی هاوولاتیانی ئەو بەشە ڕزگارکراوە ناکاتەوە. لە کاتێکدا لە بەشی ژێردەسەڵاتی تورکیادا تەنیا بە دانانی کەمین لە جادەکاندا دەتوانی زەبر قورس و زیانی گەورە بە دەوڵەتی تورک بگەیەنێ، بەڵام ئەگەر هاتوو هەموو باشوری کوردستان لە شەڕی نێوان پ.ک.ک و تورکیادا وێران بێت، تورک زیان نابینی و بە دڵنیاییەوە دەبێتە جێی ڕەزامەندیی تورکیا و داگیرکەرانی کوردستان.

لە چوار چێوەی ئەو پلانەیدا، پ.ک.ک دوای تەواو بوونی کۆنگرەی پێنجەم، لە زاخۆ هێرشی کردە سەر بارەگاکانی هێزی تورکمانەکان و ڕایگەیاند، ئەوانە میتی تورکیان و لە ئاکامدا زەبرێکی قورسی لێوەشاندن. دواتر بە مەبەستی ڕەکێشکردنی سوپای تورکیا بۆ نێو خاکی باشوری کوردستان، لە دوورەوە سەربازگەیەکی تورکانی لەسەر سنوری دەستکرد گوللەباران کرد. هەڤاڵ جومعە لەو بارەیەوە دەڵێت:

- (.... سەربازگەیەکی سەرسنوور هەبوو کە دەماندیت هەندێ ئامادەکاری لەوێ دەکرێ، ویستمان لەو سەربازگەیە بدەین تاکوو هەڵوێستی تورکیاش تێبگەین، تاکوو تورکیا بخەینە کاردانەوە و بە ڕق و کین و بەبێ ئامادەکاری بکەوێتە باشوور و زەبری کاریگەری لێبدەین.[٣])

لەوە بگەڕێین کە تورکیا خاوەنی بەهێزترین سوپایە لە ناتۆدا و ئەمەش شتێکی شاراوە نیە کە ئوجەلان و پ.ک.ک نەیزانن. بەڵام ئەگەر سەربازگەی وڵاتێک بەبێ جیاوازی لە دنیادا، لە هەر لایەکەوە بە چەک پەلامار بدرێت، ئەو سەربازگەیەش بە چەک وەڵام دەداتەوە و لەجێی خۆی نابزوێ و لە سەنگەرەکانی خۆی لەنێو سەربازگەدا کەڵک وەردەگرێ کە زیانی بە سەربازەکانی نەگات. لەگەڵ ئەوەشدا داوای هێزی یارمەتیدەر و هێزی ئاسمانی دەکات کە بێت و ناوچەی هێرشکەران بۆمباران بکات. ئەوە ئەسڵێکی سەربازییە بەبێ گۆڕان.

بەهەرحاڵ، عەبدوڵا ئوجەلان بەبێ هیچ ئامادە کارییەکی پێشوەخت، هاوکات لەگەڵ کۆنگرەی پێنجەمی پ.ک.ک، بە ڕێگەی تەلەفۆنەوە، کۆنگرەیەکیشی بۆ ژنانی ئەندامی پ.ک.ک پێکهێنا. هەر بە تەلەفۆنیش ئەرکی ئەوانی دیاریی کرد و کارەکانی بۆ دەستنیشان کردن و هەرکامەیانی ڕەوانەی شوێنی دیارییکراو کرد.(٤)

لەگەڵ کۆتاییهاتنی کۆنگرەی پێنجەم، پ.ک.ک چەند گروپێکی ڕەوانەی ناوچەکانی ئەرزرووم، دێرسیم و دیاربەکر کرد، تا دوای ڕەکێشکردنی دوژمن بۆ خاکی هەرێمی کوردستانی عێراق، ئەوانیش لەوێ لە دوژمن بدەن، بەڵام ئەو گروپانە نەگەیشتنەجێ و لە ناوچەی جودی کەوتنە کەمینی دوژمنەوە و زیانێکی قورسیان لێکەوت.(٥)

هەروەها بەوکارانەی بیانووی دایە دەست سوپای تورکیا کە بخزێتە باشوری کوردستان کە لەدەست کوردەکانی باشوری کوردستاندا بوو. بە هاتنی سوپای تورکیا بۆ باشور، چونکە گریلاکان ورەی بەربەرەکانیان بە دژی سوپای تورکیا نەبوو! بەرلە هەموو لایەنێک خۆیان لە مەترسی ڕزگار کرد. لەو چوارچێوەیەدا، سەرەتا یەکێتیی ژنانیان بەرەو چیای گارە نارد و پاشانیش بۆخۆیان ڕایانکرد و باشوری کوردستانیشیان خستە ژێر پۆستاڵی سوپای تاوانباری تورکیا.

ڕێبەرانی پ.ک.ک بەبێ لەبەر چاو گرتنی هێز و توانا و ورەی خۆیان و گریلاکانیان، بە پشت بەستن بەو گوتنەی عەبدوڵا ئوجەلان کە گوتبووی: (باشووریان بۆ دەکەینە ڤێتنام.) خەریک بوون هەموو باشوری کوردستان بدەنە دەست دەوڵەتی تورکیاوە. هەڤاڵ جومعە لەم بارەیەوە دەڵێت:

- (دەیانزانی ئەگەر شەڕ بکێشرێتە سەرتاسەری باشوور، ئەو گۆڕەپانەیان بۆ دەبێتە گۆڕستان و قسەی سەرۆکایەتی وەدی دێت کە بەرلە هێرشەکە گوتبووی: "باشووریان بۆ دەکەینە ڤێتنام." دوژمن بە ڕاستی دەترسا و بۆ ئەوەی نەکەوێتە زلکاوێکی وەهاوە، دەیهەویست گورج و گوڵ زەبری خۆی بوەشێنێ.... و لە حەوتوویەکدا ئەو ناوچانە

بخاته بن کۆنترۆڵی خۆی.... ئەگینا زەبری گەورەتریان دەخوارد. ئەوکاتە باکوور و باشوور دەبوونە یەک و پ.ک.ک دەبوو بە پارتییەکی ڕەسمی لە باشوور و لەلایەن دەوڵەتان و ڕای گشتی جیهانیشەوە دەناسرا، بەڵام ڕای گشتی جیهان تورکیای ناچار کرد باشوور بەجێ هێڵێ و بگەڕێتەوە ناو سنوورەکانی خۆی.(٦))

سەرنج بدەنە ئەو سیاسەت و کرداره دوژمن خوازەی ئوجەلان و پ.ک.ک کە باشوری کوردستان بخەنە ژێردەسەڵاتی دەوڵەتی تورکیا، واتە ئەوەی تورکیا بە دوای جەنگی یەکەمی جیهان و لە ساڵی ١٩١٩وە هەوڵی بۆ دەدات کە پارێزگای موسڵ بە کوردستانیشەوە هی خۆیەتی و داوای دەکات. هەڤاڵ جومعە لەوە بە پەرۆشە کە سوپای تورکیا لەژێر گوشاری ڕای گشتی جیهان بە ناچار باشوری کوردستانی بەجێشت!!!

پ.ک.ک بە گوێرەی فەرمانی ئوجەلان و کۆنگرەی پێنجەمی، سوپای تورکیای کێشایە نێو خاکی هەرێمی باشوری کوردستانەوە، بەڵام چونکە گریلاکانی لە بەرامبەر سوپادا خۆیان بۆ ڕانەگیرا و ڕایانکرد، دەستی کرد بە پروپاگەندە و تاوانی هێرشی سوپای تورکیای بۆسەر باشوری کوردستان خستە ئەستۆی پارتی دیموکراتی کوردستان. لە درێژەی ئەو پروپاگەندەیەیدا، پ.ک.ک لە حەفتانینەوە پەلاماری هێزەکانی پارتی دیموکراتی کوردستانیان دا، بەڵام لەوێش شکان و پێشمەرگەکانی پارتی دیموکرات، زەبری قورسیان لە گریلاکانی پ.ک.ک وەشاند. لەو بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (ئەوکاتە هەڤالان لە حەفتانین ویستبوویان زەبرێک لە PDK بدەن، بەڵام لەبەر ئەوەی ئامادەکارییان نەبوو، زەبرێکی مەزنیان خوارد و گەلێک شەهیدمان دا. ئەودەم من لە ئێران بووم و پاش ئەو ڕووداوە لەگەڵ هەڤالان بە تەلەفۆن قسەم کرد و پێم گوتن کە بچن خۆیان تەسلیم بکەن لەو شێوازە باشترە. لە کاتێکدا ئێمە لە PDK

بەهێزتر بووین و PDK دەبوایە لە ئێمە بترسێ، بۆ دەبێ ئیزن بدەین ئەو کارانە بکەن و جەسارەت وەرگرن.(٧))

مرۆڤ لەو سیاسەتەی پ.ک.ک و سەرکردەکانی ناگات و نازانێ ئەوانە جگەلە لە شەڕ و ئاژاوە نانەوە چییان دەوێ!!! لە کاتێکدا پارتی دیموکرات دژی بەزاندنی سنور لەلایەن تورکیاوە هەڵوێستی گرتووە و بە یارمەتی ڕای گشتی جیهان سوپای تورکیای لە خاک و شوێنی دەسەڵاتی خۆی دەرکردوە و پ.ک.ک ی لە تەنگژە دەرخستوە و مەیدانی جوڵەی بۆ بەرفرەوان کردۆتەوە، بۆچی ئوجەلان و ڕێبەرانی پ.ک.ک لە بەرامبەر سوپای تورکیادا، ئەم جارە پەلاماری پێشمەرگەکانی پارتی دیموکراتیان دا؟ بۆچی ڕێبەرانی پ.ک.ک بەو کارەیان ژمارەیەکی زۆریان لە ڕۆڵەکانی کورد لەناو برد و ژمارەیەکی زۆر ژن و منداڵیان بەبێ شو و باوک هێشتەوە؟

پ.ک.ک ساڵی ١٩٩٥، ئەنجامێکی باشی لە بڕیارەکانی کۆنگرەی پێنجەم وەرنەگرت. لەو ساڵەدا، دژی دەوڵەتی تورکیا لە جووڵە کەوت، بەڵام خۆیان گوتەنی توشی قەیران بوون و پێوەندی نێوان گریلا و خەڵک پچڕا. لە باشوری کوردستان هەندێ دەسکەوتی هەبوو، ئەویش بە ئازاردانی خەڵکی ئەو جێیە و ئاژاوە نانەوە بۆ ڕێکخراوەکانیان. لەو بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (ئێمە لە ساڵی ١٩٩٥دا ئەنجامێکی ئەوتۆمان وەرنەگرت و دەرئەنجامەکانی کۆنگرەی پێنجەم نەهاتە بواری کردارییەوە. هۆیەکەشی ئەوە بوو کە تورکیا لە ساڵی ١٩٩٤دا پەیوەندی نێوان گەل و گریلای پچڕاندبوو و ڕێگەی لۆجستیک و ئازووقەی لە ئێمە بڕیبوو. ئەگەرچی ئەو مەسەلەیە لە ساڵی ٩٤دا زۆر خۆی نەنواند، بەڵام لە ساڵی ٩٥دا ئێمەی تووشی قەیران و تەنگانە کرد. کاتێ هەڤاڵ دەکەونە تەنگانە و برسێتی، ئەوکات ئەوانە لاوازن، دەکەون و پارتی بە مەسەلەی ناوخۆوە خەریک دەبێ و ناتوانێ بەپێی پیلانەکانی

بجووڵێتەوە. بەو شێوەیە ساڵی ٩٥ زۆر بە گرانی دەرباز بوو. ئەگەر لەو ساڵەدا هەندیکیش دەسکەوتمان هەبوو بە بۆنەی شەڕی باشوور بوو نەک باکوور.[٨])

دیار نییە کە پ.ک.ک لە باشوری کوردستان جگەلە بەکوشتدانی ژمارەیەکی زۆر گریلا و بەدیل گرتنیان لەلایەن پێشمەرگەکانی پارتی دیموکراتی کوردستان و شەهید و بریندار کردنی ژمارەیەک پێشمەرگە و هاوولاتی، چۆن دەستکەوتێکی هەبووە؟ چونکە هەرگیز لە مێژووی نەتەوەکاندا کوشتنی برا بە دەست برا، بە سەرکەوتن ناژمێردرێت.

شکان و پاشەکشەکانی پەیتا پەیتای پ.ک.ک لە تورکیا و باشوری کوردستان و خۆ خزاندنی گریلاکانی بۆ نێو خاکی ئێران و ڕۆژهەلاتی کوردستان، بەرە بەرە کادیر و گریلاکانی پ.ک.ک ی توشی داهێزان کرد و بە دوای ئەوەدا ڕێبەرانی پ.ک.ک نەیانتوانی وەک پێویست کەڵک لە گریلاکانیان وەرگرن و بۆ کۆماری ئیسلامی ئێران دەستەمۆ بوون. لەم بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (دەوڵەتی ئێران بە ئەنقەست ڕێگەی گوندەکانی دەکردەوە تاکوو هەڤالانی ئێمە لەو گوندانە فێری ئاکاری خراپ ببن و لە کەسایەتی میلیتان دەرکەون. بۆیە هێزەکانی سەرسنووری ئێرانمان وەکوو چەتە و ڕێگریان لێهاتبوو و دەستیان لە شەڕ و پارتی بە جارێک بەردابوو. تواناکاری زۆر بوو، ئەوانیش دەیانخوارد و دەیانخواردەوە و کەوتبوونە شوێن ڕاحەتی خۆیان.[٩])

جومعە بۆ چارەسەر کردنی ئەو کێشەیە و لە ڕاستیدا بۆ وەرگرتنی یارمەتی لە کۆماری ئیسلامی چوو بوو بۆ ئێران تا بەڵکوو پ.ک.ک بتوانێ لە باشوری کوردستاندا بەسەر پارتی دیموکراتدا زاڵ بێت و ناوچەی ژێردەسەلاتی پارتی بە تەواوی بخاتە دەست خۆی. جێگیر کردنی گریلاکانیشیان لەسەر سنور و خاکی ڕۆژهەلاتی کوردستاندا بە ئیزنی ئێران بوو، نەک ئەوەی کە گریلا خۆی بتوانی بچێت لەو شوێن و گوندانەدا جێگیر بێت. ئێران بەو کارەی ڕێگەی ڕەگازۆیی کردنی

پێشمەرگەکانی ڕۆژهەڵاتی کوردستانی لە باشورەوە بۆ ڕۆژهەڵات بەست.

هەرلەو کاتەدا کە جومعە یان باشترە بڵێم جەمیل بایک لە لای بەرپرسانی کۆماری ئیسلامی ئێران بوو، عەبدوڵا ئوجەلان ئاگاداری دەکاتەوە کە پارتی دیموکرات پێشنیازی کردوە بە ڕێگەی سیاسی کۆتایی بە شەڕەکانمان بێنین. لەبەر ئەوە ئوجەلان بە بایک ڕادەگەیەنێ کە پێویستە بگەڕێتەوە باشوری کوردستان و کێشەکان چارەسەر بکەی. جومعە لەم بارەیەوە دەڵێت:

- (سەرۆکایەتی گوتی: بچووە مەسەلەی ئێمە و PDK هەیە بە دوایین قسە و کۆبوونەوە کۆتایی پێ بێنە." کاتێ گەیشتمە هەولێر بەرلەوی بچمە لای PDK تەلەفۆنم بۆ سەرۆکایەتی کرد و دوایین ڕێنوێنیم وەرگرت، پاشان بەرەو سەلاحەدین وەڕێ کەوتم. هەم سەرۆکایەتی و هەم هەڤاڵانی بڕیارگەی ناوەندی ئاگاداری چوونی من بوون بۆ سەلاحەدین. ڕەوشێکی گەلێک خراپ بوو، لەوانە بوو هەر ئێستا نا ئێستا لەنێوان ئێمە و PDK شەڕ دەست پێ بکات.

PDK زۆر دەترسا چونکە هەڵگیرسانی شەڕێکی وەها لە بەرژەوەندی ئەودا نەبوو، لەبەر ئەوەی نێوانی لەگەڵ YNK باش نەبوو، بۆیە نەیدەویست لە هەردوولاوە بکەوێتە شەڕ. لەسەر ئەو بنەمایە داوای لە ئێمە کردبوو بچین لەگەڵی دانیشین و کێشەکانمان بە ڕێگەی سیاسی چارەسەر بکەین. دیارە ئێمەش تا ئەوکاتە هەڵوێستێکی وەهامان دیار نەکردبوو.

دانیشتنەکە لە کەش و هەوایەکی باشدا دەرباز بوو. بە ئاشکرا گوتمان: "چارەنووسی هەردوو پارچە بەیەکەوە گرێدراوە، بەو پلانەی ئێوە دەیگێڕن باشووریش لەناو دەبەن، دوو ڕێگەتان لە پێشە، یان ببنە دۆستی ئێمە و بناغەیەکی پتەوی دۆستایەتی دابڕێژین، یان ببنە دوژمنمان و ئەنجامەکەشی دیارە. ئیتر کامەیان قەبووڵ دەکەن

دەمێنێتەوە سەر ئێوە، بۆ ئێمە هەردووکیان باشە، ئێوەش وا باشترە بەپێی بەرژەوەندی خۆتان هەڵسوکەوت بکەن....

من دەمەویست هەر ئەو ڕۆژە کۆبوونەوە کۆتایی پێ بێت و بگەڕێمەوە لای هەڤالان، بەڵام سامی عەبدولڕەحمان دوای نان خواردن گوتی: "ئەگەر بەیانیش دانیشتنەکەمان بەردەوام بێت، باش دەبێ." منیش گوتم زۆر باشە، مادام ئێوە دەخوازن سەرلە بەیانی درێژە بە کۆبوونەوەکەمان دەدەین. من حیسابی ئەوەم لەگەڵ خۆم دەکرد کە هەتا مەسعود یا نێچیر لەوێ نەبێ ئەوان ناتوانن بڕیارێک بدەن، چونکە ئیرادەی ئەوەیان نییە، هەر بۆیە دەیانەوێ لەگەڵ ئەوان قسە بکەن و بەیانی وڵاممان بدەنەوە. دوای ئەمە لە سەلاحەدین دەرکەوتین و هاتینەوە هەولێر.

کاتێ گەیشتمە هەولێر، شەو درەنگ چەند هەڤاڵ هاتنە لامان. لێم پرسین: "بۆ بەم شەوە درەنگە هاتوونە ئێرە؟" گوتیان: هەڤاڵ ابوبکر ئێمەی ناردووە تا ئێوە لەگەڵ خۆمان دەست بەجێ ببەینە زاپ، چونکە لەوانەیە بەیانی ڕێگە بگیرێ." منیش پێم سەیر بوو و گوتم: "خێرە، چ بووە؟" گوتیان: "ئێمە نازانین هەڤاڵ ابوبکر گوتوویرتی هەتاکوو بەیانی ئێوە بگەینینە لای." منیش لەگەڵ خۆم گوتم، دیارە شتێک قەوماوە و لەوانەیە شەڕ دەست پێبکات، بەڵام بۆچی من خەبەرم لە هیچ نییە، گوتم لەوانەیە پەیوەندی پچڕابێ بۆیەش ئەم هەڤاڵانەی ناردووە. ئیتر منیش بەو هەڤاڵانەی ترم گوت: "سبەی نەچینە سەلاحەدین، چونکە لەوانەیە شەڕ ببێت. لە کۆتاییدا بڕیارماندا لەپێشدا گوێ لە گفتوگۆی ڕۆژانەی بێتەل ڕابگرین تاکو ڕەوشەکە تێبگەین، پاشان ئەگەر شتێک نەبوو وەڕێ بکەوین. ئەگەر پرسیاریشیان کرد بۆ وا درەنگ هاتوون، دەڵێین سەیارەکەمان خراپ ببوو. سەعاتی ١٠ی بەیانی بێتەلمان کردەوە و زانیمان کە هەڤالان لە هەموو لایەکەوە هێرشیان کردووەتە سەر PDK، بۆیە لە ڕۆیشتن بۆ سەلاحەددین پاشگەز بووینەوە.

ڕەوشێکی زۆر سەرسورڕهێنەر بوو، ڕاست لەو ڕۆژەدا کە دەبوایە بچین ئاکامی کۆبوونەوەکە دەستنیشان کەین، هێرشیان کردبووە سەر PDK. تەنانەت ئەوکاتەش بە بێتەل بە هەڤاڵ ابوبکرم گوت: "ئێوە چیتان کرد؟ ئێمە لە گفتوگۆدا بووین و هەتا ئەمڕۆش دانیشتنەکە درێژەی هەبوو." لە وەڵامدا گوتی: "هیچ نییە، دەتوانن گفتوگۆی خۆتان بەردەوام بکەن." بینیم هەڤاڵ بۆخۆشیان نازانن چ دەکەن و بەو چالاکییانەی کردبوویان و زەبریان لە PDK دابوو، سەرخۆش بوون.(١٠)

بەم جۆرە، عەبدوڵا ئوجەلان لەلایەک جەمیل بایکی لە ئێرانەوە گەڕاندەوە بۆ باشوری کوردستان کە لەسەر داخوازی پارتی دیموکراتی کوردستان کێشەکانیان بە ڕێگەی سیاسییەوە چارەسەر بکەن و لەلایەکی تردا لە حەینی دانیشتن و گفتۆگۆ کردندا گریلاکانی پ.ک.ک ی نارده سەر بنکەکانی پارتی دیموکرات و بە گوێرەی ڕاگەیاندنی خۆی لە تەلەفزیۆنی MEDtv ، دەستی بەسەر ٢٥ بنکە و بارەگای پارتی دیموکراتدا گرت و هەوڵیدا هەموو ناوچەکە بخاتە دەست خۆی.

گریلاکانی پ.ک.ک لە ڕۆژی یەکەمی شەڕدا زۆربەی ناوچە ستراتیژییەکانیان گرت، بەڵام پێشمەرگەکانی پارتی دیموکرات لە دژە هێرشێکی کوتوپڕدا، بەرپرچی گریلاکانیان دایەوە و تێکیان شکاندن و ناوچەکەیان خستەوە دەست خۆیان.

گریلا بۆ یەکەم جار لە مێژووی پ.ک.ک دا بەهۆی لێکەوتنی زەبری قورس، زمانی کرایەوە و تاوانی شەڕەکەی خستەسەر ئوجەلان و گوتیان:

- (ئێمە دژی کورد شەڕ ناکەین و ئەم شەڕە بە قازانجی شۆڕش نازانین.)

تەنانەت زۆربەی بەرپرسانی گریلا بەدڵ خۆیان نەدایە بەر شەڕەکە و وەک هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (گوتیان بە تۆبزیی ئوجەلان و فەرمانی ئەو شەڕیان دەست پێکردووە.)

هەر لەم بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دووپاتی دەکاتەوە و دەڵێت:

- (لەناو شەڕیشدا وایان هەڵسوکەوت دەکرد کە ئەمە خواستی خۆتە و بۆخۆت "سەرۆکایەتی" ئەم شەڕەت دەست پێکرد. واتە ئەمە شەڕی سەرۆکایەتییە، نەک هی پارتی.[١١])

عەبدوڵا ئوجەلان ئەم جارەش وەکوو جاری جاران کە بینی هێزەکانی گریلا لە تەنگانە کەوتوون و پاشەکشەیان کردوە، خۆی یەک لایەنە ئاگربەسی ڕاگەیاند و دیسانیش پارتی دیموکرات لێی قەبووڵ کرد.[١٢]

دوای قەبووڵ کردنی ئاگربەس لەلایەن پارتی دیموکراتەوە، ئوجەلان سەرلەنوێ هەوڵیدا، لەگەڵ ڕێبەرانی پارتی دانیشتنێک پێک بێنێ و بە هەڕەشە لێکردنی هەڵگیرساندنەوەی شەڕ و وێرانکردنی باشوری کوردستان، داواکارییە نارەواکانی بەسەر ڕێبەرانی پارتی دیموکراتدا بسەپێنێ. پ.ک.ک لە ڕابردوودا گەلێک جار بە هەڵە لە نەرم و نیانی پارتی دیموکراتی کوردستان گەیشتبوو و هەڵوێستی ئاشتیخوازانەی ڕێبەرانی پارتی دیموکراتی بە ترسەنۆکی ئەوان لە قەڵەمدابوو. ئەوان وا تێگەیشتبوون کە پارتی لە ترسان هەڵسوکەتی نەرم پێشان دەدات و لە ڕاستیدا نەرم بوونی پارتی دیموکرات، عەبدوڵا ئوجەلانی توشی هەڵە کردبوو

پ.ک.ک بە دوای هەر شەڕیکیدا لەگەڵ پارتی دیموکراتی کوردستان، ڕادەگەیەنێت کە پارتی لاوازە و شەڕی پێ ناکرێ و لە ترسان مل بۆ ئاگربەس ڕادەکێشێ. ئەو بۆچوونەوە لەوەوە دێت کە ئوجەلان بیر لەوە ناکاتەوە کە شەڕی کورد کوژی لەژێر هەرناوێک و بۆ هەر مەبەست و ئایدیۆلۆژییەک بێت، تاوانێکی مەزنی نەتەوەییە و لەو بوارەدا سەرۆک و سەرکردایەتی پارتی دیموکرات خۆیان لە بەرامبەر

نەتەوەی کوردا بە بەرپرس دەزانن. ئەگەر لاپەڕەکانی مێژووی شەڕەکانی براکوژی لە کوردستاندا هەڵدینەوە، هەرگیز توشی ئەوە نابین کە پارتی دیموکرات هەڵگیرسێنەر و هێرشبەری شەڕەکان بێت. ئەو ڕێکخراوەیە بە بەردەوامی لە شەڕەکاندا بەرگریی لەخۆی و لە نەتەوەکەی کردوە. پارتی دیموکرات ئازادکردنی کوردی لە نەرم و نیابیدا دیوە و دەزانن کورد بە توندوتیژی سەرناکەوێ. هەڤاڵ جومعە لەو بارەیەوە دەڵێت:

- (دوای ئاگربەس سەرۆکایەتی فەرمانی نارد کە بە هەندێ هەڤاڵی ژێر گفتوگۆ دەست پێ بکەن، پاشان لە ئاستی بەرزدا بە ئەنجامی بگەیەنن. لەسەر ئەو بنەمایەش چەند هەڤاڵمان ناردە هاوینە هەواری سەلاحەددین تا بزانین تامی زاری PDK چییە؟ ئەوکاتە هەر داوایەکمان لە PDK کردبا، قەبووڵی دەکرد، چونکە دەترسا دەست بە شەڕ بکەینەوە. نەشیاندەویست کەس ئەم ڕاستییە بزانێ و دیسانیش خۆیان بەهێز نیشاندەدا، کەچی وانەبوو و ئێمە بەوەمان دەزانی. بۆیە بە هەڤالانم گوت کە ئێمە دەتوانین زۆر بە ئاشکرا قسە بکەین و وەفدی PDK بکێشینە زاپ، تا لێرە گفتوگۆکانمان ئەنجام بدەین. ... هەڤالان ئەمەیان بە PDK گوتبوو، ئەوانیش دەست بەجێ قەبووڵیان کرد.[١٣])

پارتی دیموکرات وەفدێک دەنێرێتە ئامێدی، بەڵام هیچکام لە بەرپرسانی سەرووی پ.ک.ک لە ترسی ئەوەی کە نەوەکو سبەینێ بەرپرسایەتیان بکەوێتە ئەستۆ، ئامادە نابن بەرپرسایەتی وتووێژەکەیان بگرنە ئەستۆ، بۆیە ئەبوبەکر و گروپەکەی دەنێرن بۆ ئەو وتووێژە.

ئەبوبەکر و وتووێژکەرانی پ.ک.ک هەوڵدەدەن وەفدی پارتی دیموکرات بکێشنە ناوچەکانی ژێردەسەلاتی پ.ک.ک و لەوێ لەگەڵی کۆبنەوە و بە پشتبەستن بە هێزەکانی خۆیان لە ناوچەکەدا،

داخوازەکانیــان بەســەر وەفــدی پارتیــدا بســەپێنن، بەڵام ئەنــدامانی وەفــدی پــارتی ڕازییــان دەکەن، بچــن لە ســلاحەدین وتــووێژ بــکەن. ئەبــوبەکر لە هەولێــر بەشــوێن جەمیــل بایــک دا دەنێــرێ کە بێــت بەرپرســـایەتی وتـــووێژەکە بگـــرێتە ئەســـتۆ. بایـــک دێ، بەڵام نـــازانێ لەســـەر چ بنچیـــنەیەک گفتوگـــۆ بکـــات، لەبەر ئەوە بە تونـــدی لە ئەبوبەکر توڕە دەبێ و دەڵێت:

- (دوای ئەو هەمووە شەڕ و شەهیدانە چۆن دەتوانن بەو شێوەیە بێنە بەرپێی دوژمن.[١٤])

لەگەڵ ئەوەشدا، جەمیل بایک لەگەڵ گروپی وتووێژکەری پ.ک.ک دەکەوێ و لەگەڵ سامی عەبدولڕەحمان و چەند نوێنەری تری پارتی دیموکرات کۆدەبێتەوە. کۆبوونەوەی جەمیل بایک و گروپەکەی لەگەڵ سامی عەبدولڕەحمان و بەرپرسانی تری پارتی سێ ڕۆژی خایاند و پارتی بەشێک لە داواکارییەکانی پ.ک.ک ی قەبووڵ کرد. جەمیل بایک دەربارەی ئەو وتووێژ و ئاکامەکەی دەڵێت:

- (لە ترسی ئەوە کە دەست بەشەڕ بکەینەوە، هەموو خواستەکانی ئێمەیان قەبووڵ کرد. .... دیارە تەواو ئەو شتەی ئێمە دەمانهەویست پێک نەهات، بەڵام ئەوەی پێکمان هێنابوو خراپ نەبوو. .... ئامانج دروســت کردنــی ناوەنــدێکی ئــازاد و دیمــوکرات بــوو لە باشــووری کوردستان، کە هەرکەسێک بتوانێ بە ئازادی بۆچوونی خۆی بێنێتە زمان و پێشی کەس نەگیرێ. دەسەڵاتێکی دیموکراتیک دروست بێ، حکومەت و پارلەمانی فیدراڵی ببنە حکومەتو پارلەمانی دیموکراتیک و لەسەر ئەم بنچینەیە بکەونە خزمەتی هەموو کوردێک، نەوەک تەنیا خزمەتی دوو پارتی یان پارچەیەک بکات.[١٥])

ئەو کۆبوونەوەیە کۆتایی بە کێشەی عەبدوڵا ئوجەلان لەگەڵ پارتی دیموکرات هێنا، بەڵام سەرلەنوێ شەڕ بە هێرشی دووبارەی پ.ک.ک بۆسەر بنکەکانی پارتی دیموکرات هەڵگیرسایەوە و هەتا نوسینی ئەم لاپەڕانەش شەڕەکە بەردەوامە و بەکۆتا نەهاتووە.

پ.ک.ک کە دەبینی لە شەڕەکانیدا شکستی هێناوە، تاوانی بەشێک لەو شەڕانەی دەخاتە ئەستۆی یەکێتیی نیشتمانی کوردستان و دەڵێت: یەکێتی دەستی هەبووە لە خۆشکردنی ئاگری شەڕی نێوان پ.ک.ک و پارتی دا. لەم بارەیەوە هەڤاڵ جومعە دەڵێت:

- (YNK لە سەرەتادا دەیهەویست شەڕی خۆی و PDK بکاتە شەڕی PDK و پ.ک.ک، تەنانەت هەندێ چەکی ئێمەشی لە دهۆک بە دەستی PDK بەگرتن دا، تاکوو لەنێوان ئێمە و PDK ناکۆکی و شەڕ دەرکەوێ. دیسان بەرلە شەڕ گروپێک هەڤاڵی بریندار کە دەمانهەویست دەربازی گۆڕەپانی سەرۆکایەتیان بکەین، کاتی دەربازبوونیان لە زاخۆ، خستیە گەمارۆی PDK. دەیهەویست بەهەر جۆرێک دەتوانێ ڕامانکێشێتە ناو شەڕ و بەپێی بەرژەوەندی خۆی هەڵمان سوڕێنێ. بەو جۆرە ئێمە و PDK لاواز بکات و بۆخۆی ببێتە فەرمانڕەوای سەرتاسەری کوردستان. کاتێ شەڕی ئێمە ڕاوەستا و ئاگربەسمان کرد، YNK زۆری پێ ناخۆش بوو و دەیهەویست ئەو شەڕە دیسان دەست پێ بکاتەوە.[١٦])

١- مێژووی پارتی کرێکارانی کوردستان لاپەرەی ٦٥٥.
٢- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٦٥٧,
٣- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٦٥٦,
٤- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٦٥٩,
٥- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٦٥٨,
٦- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەکانی ٦٦٠ و ٦٦١,
٧- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٦٦٢,
٨- هەمان سەرچاوە.
٩- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٦٦٣,
١٠- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەکانی ٦٦٤- ٦٦٦
١١- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٦٦٨,
١٢- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٦٦٩,

١٣- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەکانی ٦٦٩- ,٦٧٠
١٤- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٦٧١.
١٥- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ,٦٧٢
١٦- هەمان سەرچاوە، لاپەڕەی ٦٧٣.

دامەزراندنی تەلەفزیۆنی MED

پێشتر گوتم دەوڵەتی تورکیا بەهۆی قەڵاچۆکردنی گوندەکانی سەر سنوری دەستکرد و گواستنەوەی دانیشتوانی ئەو ناوچانە بۆ شارەکان و ڕاکردنی نزیکەی نۆ هەزار کەس خەڵکی ئەو گوندانە بۆ باشوری کوردستان و جێگیر کردنیان لە کەمپی "ئەتروش" لەلایەن ڕێکخراوی نەتەوەیەکگرتووەکانەوە، پێوەنەی گریلا لەگەڵ کوردی ئەو ناوچانە پچڕا و ئیتر گریلا وەک پێویست نەیدەتوانی بخزێتە نێو قولایی خاکی تورکیا و شەڕ بکات و تەنانەت لە سەڕی ناوچەکانی سەر سنوریشدا پتر زەبری لێ دەکەوت تا بەدەستهێنانی دەستکەوت.

لەبەر ئەوە پ.ک.ک بۆ بەهێز کردنی پێوەندییەکانی لەگەڵ خەڵکی شار و گوندەکان و کوردی بەشەکانی تری کوردستان، لە فیکری دانانی تەلەفزیۆنێکی سەتەلایت کەوت کە بەڵکوو بەو تەلەفزیۆنە بتوانێ بۆشایی پێوەندییەکانی قەرەبوو بکاتەوە.

دەرەتانی باشی ئابووری کە بەدەست هێنانی گومانو مشتومڕی زۆری لەسەرە و زۆربوونی ژمارەی کوردی باکوری کوردستان لە ئەوروپا، بۆ نمونە پترلە نیو ملیۆن کورد لە ئەڵمانیا، ئەو دەرفەتەی بۆ پ.ک.ک ڕەخساند کە بتوانی لە کۆنفڕانسی چوارەمی خۆیدا، بڕیار لەسەر دانانی کەناڵێکی تەلەفزیۆنی سەتەلایت لە ئەوروپا بدات.

دامەزراندنی تەلەفزیۆنی MED لە لایەن پ.ک.ک و هەنگاوێکی بەنرخ بوو لە خەباتی سیاسی و جەماوەریی و کەلتوریی کورددا کە پ.ک.ک لە تەکنیکی نوێی جیهاندا دەستی پێگەیشت. تەلەفزیۆنی MED یارمەتی زۆری بە باری فەرهەنگی و زمانەوانی کوردەکانی

باکوری کوردستان کرد. پ.ک.ک لە بوارەکانی سیاسیشدا زۆر باش توانی ئەو بۆشاییە پڕ بکاتەوە کە دەوڵەتی تورکیا لەنێوان گریلا و ئەندامان و لایەنگرانی پ.ک.ک دا پێکی هێنابوو. تەلەفزیۆنی MED بوو بە مینبەرێکی سیاسی، فەرهەنگی و ڕێکخستنی پ.ک.ک دژی دەوڵەتی تورکیا و ئەگەر تەنیا بۆ ئەو مەبەستە و بەرژەوەندییە گشتییەکانی کورد کەڵکی لێوەربگیرایە، بێگومان جێگەیەکی تایبەتی پەیدا دەکرد لە بزوتنەوەی ڕزگاریخوازانەی نەتەوەی کورددا، بەڵام ئەوەی نەکرد و لە پەنای خەباتی فەرهەنگی و هۆشیار کردنەوە کورد دژی دەوڵەتی تورکیا، زۆر ناشیرینانە دژی ڕێکخراوە کوردییەکان، وڵاتانی ئەوروپا و بەتایبەتی دژی حکومەت و پەرلەمانی کوردستان کەڵکی لێوەرگیرا و لە هەموو شێوەیەک بۆ زەبر لێدان لە دەستکەوتە نەتەوەییەکانی کورد لە بەشە جیاوازەکانی کوردستاندا کۆتایی نەکرد و گەورەیی خۆی لە ڕیسواکردنی سەرۆک و سەرکردە کوردەکاندا دەبینی.

گوێ نەدانی لێپرسراوانی پ.ک.ک بە یاساکانی جیهانی و دەزگاکانی ڕاگەیاندنی گشتی لە سەر شاشە MEDtv و هاندانی لاوانی کورد بۆ بە ئەنجام گەیاندی کاری دژبە یاسا لە جیهاندا، وەک دەست بەسەرداگرتنی ساختمان و دەزگا سیاسی و فەرهەنگییەکان و سەفارەتخانەکان و هەڵگەڕانەوە لە پۆلیس، سەرەتا دەوڵەتی ئەڵمانیای ناچار کرد تا کۆتایی بە چالاکی سیاسی پ.ک.ک لە وڵاتەکەتدا بێنێ و لە دواییدا وڵاتانی ئەوروپی کردە دوژمنی خۆی و کوردەکانی دانیشتووی ئەو وڵاتە ئەوروپییانە.

MEDtv بۆ داسەپاندنی ویستی پ.ک.ک بەسەر ڕێکخراوە کوردییەکاندا، بوو بە بڵندگۆی شەڕی ناوخۆی کوردستان و بەکوشتدانی کورد بە دەست کورد و هەلی بۆ ژمارەیەک کوردی بەناو ڕۆشنبیر ڕەخساند، تا بۆ هێمن کردنەوەی دەرونیان، سەرۆک و

سەرکردەی ڕێکخراوە سیاسییەکانی کوردستان تاوانبار بکەن و بەبێ لەبەرچاو گرتنی هیچ پرنسیپێک بە تاوانی ئەوەی کە نەیانتوانیوە شۆڕش سەرخەن، لە شاشەی تەلەفزیۆنی MED دا موحاکمەیان بکەن. دیارە لە کەش و هەوایەکی ئەوتۆشدا دوژمنانی ئازادی کورد و ڕژێمە داگیرکەرەکانی کوردستان هەوڵدەدەن کەسانی گوێ لەمست و بەکرێگیراوی خۆیان بخزێننە نێو ئەم کێشەیەی کە لەنێو هێزە سیاسییە کوردییەکاندا سەرهەڵدەدات،

لە ئاکامی ئەو هەڵە کارییەدا، MEDtv بیست و یەک جار لە لایەن خاوەن شەریکەی سەتەلایتەکەی هوشیار کرایەوە و سەرئەنجام دوای گیرانی عەبدولا ئوجەلان، ئیزنی بڵاوکردنەوەیان لێ وەرگرتەوە. پ.ک.ک توانی بە کەڵکوەرگرتن لە یاساکانی ڕاگەیاندنی گشتی ئەوروپا، تەلەفزیۆنێکی دیکە بە ناوی MEDYA بکاتەوە و ئەم جارەیان لەژێر چاودێریی یاسادا پرۆگرامەکانی بڵاو بکاتەوە.

بەرلە داخستنی MEDtv، پارتی دیموکراتی کوردستان و یەکێتی نیشتمانی کوردستان. ڕۆژی ١٩٩٨/٩/١٧ لە واشنتۆن ڕێککەوتن و بەڕێزان مەسعود بارزانی و جەلال تاڵەبانی پەیمانێکی ئاشتیان واژۆ کرد. پ.ک.ک بە لایەنگریی شەڕ و دژی ئاشتی لە کوردستاندا هەڵوێستی خۆی ڕاگەیاند و بە دوای ئەو ڕێککەوتنەدا، ڕۆژی ١٩٩٨/١٠/٢١، لە تەلەفزیۆنی MED ڕایگەیاند:

- (ئاشتی نێوان پارتی و یەکێتی لە تاران، ئەنکارا، دیمەشق، بەغدا و سەرچیاکانی کوردستان بڕیاری لەسەر دەدرێ.)

ڕاکردنی عەبدوڵا ئوجەلان لە سوریا و گیرانی لە کینیا

پ.ک.ک لە کۆتایی ساڵی ١٩٩٧ و سەرەتای ساڵی ١٩٩٨دا بەهۆی لایەنگریی کردنی کوردی بەشە جیاوازەکانی لەو، بەتایبەتی لە ئەوروپا هێز و توانایەکی زۆری پەیدا کرد و گەلێک جار بەهۆی چالاکی خۆبەختکەرانەی "ئینتحار" لایەنگرانی، بەرژەوەندەکانی تورکیا و تەنانەت ئەوروپاشی لە مەترستی خست.

تورکیا لە بەرامبەر ئەو زەبر لێکەوتنانەیدا، لە کۆتایی ساڵی ١٩٩٨وە گوشارێکی زۆری خستەسەر پ.ک.ک و لە سەرەتای مانگی سپتێمبەری ١٩٩٨دا، عەبدولا ئوجەلانی ناچار کرد بەشیوەی یەک لایەنە دژی سوپای تورکیا شەڕ ڕابگرێت و داواکانی لە دەوڵەتی تورکیا بۆ مافی کەلتوری و ئازاد بوونی خەباتی سیاسی پ.ک.ک لە چوارچێوەی سنورەکانی تورکیادا دابەزێنێت.

تورکیا داوای ئوجەلانی قەبووڵ نەکرد و لە بەرامبەردا بە یارمەتی وەرگرتن لە دەوڵەتە زلهێزەکانی ئەوروپا و ئەمریکا، پلانێکی سەرتاسەری بۆ لەناوبردنی پ.ک.ک داڕشت. تورکیا هێزەکانی گواستەوە بۆ سەر سنوری دەستکردی سوریا و لەوێ مۆڵی دان و بە دەوڵەتی حافز ئەسەدی ڕاگەیاند:

- (ئەگەر دەوڵەتی سوریا کۆتایی بە چالاکی و مانەوەی پ.ک.ک و عەبدولا ئوجەلان لە خاکەکەیدا نەهێنێت، تورکیا هێرش دەکاتە سەر ئەو وڵاتە.)

حافز ئەسەدی سەرۆک کۆماری سوریا هەڕەشەی تورکیای بە جیددی وەرگرت و بۆ ئەوەی کە وڵاتەکەی تووشی شەڕ نەبێت، عەبدولا ئوجەلانی ناچار کرد سوریا بەجێهێڵێ. ئوجەلان چونکە لەگەڵ ژیانی پێشمەرگایەتی ڕانەهاتبوو، یان بڕوای بە ئەندامان و گریلاکانی نەبوو، لە چوون بۆ چیاکان خۆی پاراست و لە سوریاوە بە فڕۆکە چوو بۆ ڕوسیا. پەرلەمانی ڕوسیا داوای ڕاگرتنی ئوجەلانی لە ڕوسیا کرد، بەڵام "یەلتسین" سەرۆک کۆماری ڕوسیا لەسەر گوشاری ئەمریکا و

ئەوروپا ئیزنی مانەوەی پێنەدا. ئوجەلان ناچار کرا ڕوسیا بەجێهێڵێت. ئەو لەوێوە چوو بۆ ئیتالیا و ڕۆژی ١٩٩٨/١١/١٢ لە فرۆکەخانەی ڕۆم دابەزی، بەڵام پۆلیسی ئیتالیا دەستبەجێ خستییە ژێر چاودێرییەوە.

عەبدوڵا ئوجەلان تووشی کێشەیەکی مەزن ببۆوە. ناوبراو بۆ خۆ ڕزگار کردنی لەو کێشەیە، ڕۆژی ١٩٩٨/١١/٢٥ پێشنیازێکی نوێی ئاراستەی دەوڵەتی تورکیا کرد کە خۆی لە حەوت خاڵدا دەبینییەوە، بەڵام تورکیا وەڵامی نەدایەوە و تەنانەت داوای لە ئیتالیاش کرد کە ئوجەلان بە تاوانی تیرۆری هاووڵاتیان، بداتەوە بە تورکیا. ئیتالیا بە شێوەی ڕاستەوخۆ داوای تورکیای بەجێنەهێنا، بەڵام چونکە مانەوەی ئوجەلان لە وڵاتەکەیدا زەبری لە بەرژەوەندە سیاسی و ئابوورییەکانی دەدات، ئوجەلانی ڕازی کرد کە ئیتالیا بەجێهێڵێت.
عەبدوڵا ئوجەلان ئەم جارەیان پەنای بۆ وڵاتی هولەند برد، بەڵام لەویش ڕانەگیرا. بە دوای هولەنددا چوو بۆ وڵاتی یۆنان کە وڵاتی دۆستی کورد و ناکۆک لەگەڵ تورکیا بوو، کەچی دەرگای ئەوێشی لێ گاڵە درا و بە ڕێنوێنی یونانییەکان خۆی گەیاندە وڵاتی کینیا.
ئوجەلان چوو بۆ کینیا، بەڵام ڕۆژی ١٩٩٩/٢/١٥، بە پلانێکی چەند لایەنە لە "نایرۆبی" پایتەختی کینیا گیرا و بردرایەوە بۆ تورکیا.
گیران و بردنەوەی عەبدوڵا ئوجەلان بۆ تورکیا و زیندانی کردنی لە دورگەی ئیمرالی کاریگەرییەکی زۆری کردە سەر ورەی نەتەوەی کوردمان و تەنانەت ئەوانەش کە لە لایەن پ.ک.ک وە زیانیان بینی بوو، بە گوێرەی سوننەتی کوردەوای بۆ ئوجەلان بە پەرۆش بوون و هەموو لایەک دژی دەوڵەتی تورکیا ڕاپەڕین.
٦٣ کەس لە باکوری کوردستان و لە ئەوروپا بە دژی بێدەنگ بوونی ئەوروپا و ئەمریکا لە ئاست کێشەی کورد و دەستگیر کردنی عەبدوڵا

ئــوجەلان، ئاگریــان لــە جەســتەی خۆیــان بەردا و چەنــدین چــالاکیی خوبەختکەرانە لە باکور و شارەکانی تورکیا بەڕێوەچوون.

کۆنگرەی شەشەمی پ.ک.ک و هەنگاوەکانی دوایی

دوای گیـران و بـردنەوەی عەبـدولا ئـوجەلان بـۆ زینـدانی ئیمرالــی تورکیـا، پ.ک.ک لـە مـانگی مارسی ١٩٩٩دا کـۆنگرەی شەشـەمی خـۆی پێکهێنا، تا ستراتیژی خەبات و کۆمیتەی ناوەندیی نوێ هەڵبژێرێت، بەلام هەروەکوو ئوجەلان پێشتر گوتبووی:

- (هەوڵی هەموو ئەو کەسانەم لەبار بردووە کە ویستیان ببن بە کەسایەتی دووەم لە پ.ک.ک دا.[1])

هیچ کـام لـە ئەنـدامانی کۆمیتەی ناوەنـدی پ.ک.ک نەیتـوانی جێـی ئــوجەلان بگـرێتەوە و کـۆنگرە بەبــێ ئەوی کە ســەرنج بــداتە بــاری ڕوحـی ئـوجەلان لـە زینـدانی ئیمرالـی تورکیـادا، سـەرلەنوێ عەبـدولا ئوجەلانی بە سەرۆکی پ.ک.ک هەڵبژاردەوە و ڕایانگەیاند:

- (مەسەلەی کورد لە ئیمرالی چارەسەر دەکرێ.)

کــۆنگرە هەروەهــا کــۆمیتەیەکی ناوەنــدی لە: عوســمان ئــوجەلان، جەمیـل بایـک، دوران کالکـان، مسـتەفا قەرەئـیلان، سـەکینە جانسـز، مستەفا قەرەسو و پێـنج کەسـی تـر پێکهێنـا. کـۆنگرەی شەشـەم وەک کۆنگرەکــانی پێشــووی پ.ک.ک ســەرلەنوێ ڕێبــازی ئــوجەلانی بە ستراتیژی جیهـانی بـۆ دامەزرانـدنی سۆسـیالیزم ناسـاند و بە نـاوی "ئـاپۆ"، یـان باشـترە بڵـێم "ئـاپۆییزم" تاکتیکەکـانی خەبـاتی دواڕۆژی لەسەر دامەزراند.

کــۆمیتەی ناوەنــدیی پ.ک.ک لە ڕاگەیانــدنی کۆتــایی کــۆنگرەی شەشــەمیدا کە ڕۆژی ١٩٩٩/٣/٣ بە بــۆنەی کۆتاییهــاتنی کــۆنگرەی شەشــەم بلاویکــردەوە، دەربــارەی کەســایەتی عەبــدولا ئــوجەلان و ستراتیژی دواڕۆژی پ.ک.ک بۆ دامەزراندنی سۆسیالیزم دەڵێت:

- (کۆنگرەی ئێمە ئەم ڕاستییەشی دەرخستووە کە سەرۆک ئاپۆ نوێنەرێکی هەرە هێژایە، سیمبۆڵی سۆسیالیزم و ڕەمزی مرۆڤایەتیی سەردەمی ئێمەیە، لەم چوارچێوەیەدا، لە باری تیۆری و پراکتیکەوە، سەرۆکایەتی ئێمە لە خەباتی شۆڕشگێڕی و سۆسیالیستیدا ڕۆڵێکی مەزنی بە دەستەوەیە. دژی سیستەمی ئیمپریالی و کاپیتاڵی ڕەنگی ژیانێکی نوێ و شێوەی تێکۆشانێکی تازەی پێکهێناوە.
سەرۆک ئاپۆ کریستالیزەیەکی تەواو عەیاری خەباتی سۆسیالیستییە و لە هەر هەلومەرج و بارودۆخێکی مێژووییدا ئەرکی سەرشانی بەجێهێناوە. پارتیی ئیمە لەسەر ڕوح و تەفکیری سەرۆک ئاپۆ دامەزراوە و هەر ئەو ڕێبازە پۆزەتیڤە درێژە پێدەدات کە ئەو دامەزرێنەری بووە. فەلسەفەی سەرۆک ئاپۆ هەر ئەو زانستەیە کە هەموو هێزە سۆسیالیستەکانو سەرجەمی ئازدیخوازانو ئاشتیخوازان و دیموکراتەکانی جیهان وەک سەرچاوەی تێکۆشان باوەڕیان پێیەتی.)

نوێنەرانی کۆنگرەی شەشەمی پ.ک.ک بەبێ دەرس وەرگرتن لە شکستی شەڕەکانی ڕابردوویان کە بەدژی هێزە سیاسییە کوردییەکان و بەتایبەتی بە دژی پارتی دیموکراتی کوردستان و حکومەت و پەرلەمانی کوردستان بەڕێوەیان بردبوو، بڕیاریاندا لەمەوبەدوا بەناوی پ.ک.ک ی باشور لە هەرێمی کوردستاندا درێژەی بە شەڕ بدەن و لە پەنای ئەو شەڕەشدا، شەڕ بەرنە قولایی خاکی تورکیاوە.
پ.ک.ک بڕیاری خۆی بۆ بردنی شەڕ بۆ قولایی خاکی تورکیا بەجێنەگەیاند و تەنانەت لولەی چەکەکانیشی بۆ تورکیا شۆڕ کردەوە و ڕایگەیاند هەرگیز بەدژی تورکیا دەست بۆ چەک نابەنەوە، بەڵام دوا بە دوای کۆتاییهاتنی گۆنگرەی شەشەم، بە یارمەتی داگیرکەرانی کوردستان، گریلاکانی وەک گورگی برسی لە گیانی خەڵکی ئاسایی باشوری کوردستان بەردا.

پ.ک.ک بۆ وەشاندنی زەبری گورچوبڕ لە گەلی کوردمان لە باشوری کوردستان، لە تاکتیکی شەڕی گەڕۆک کەڵک وەردەگریٚ و ڕۆژ نیە لەو هەریٚمەدا ژمارەیەک بەدەست گریلاکانی زیانیان پێنەگات. کۆمیتەی ناوەندی پ.ک.ک لە ڕاگەیاندنی ڕۆژی ١٩٩٩/٣/٣یدا دەڵێت:

- (کۆنگرەی شەشەم ئانالیزێکی قووڵ و بنەڕەتی و زیاتری لەسەر گریلا کردووە. لە باری شەڕ و ئەرتەشی ڕزگاریی کوردستان و پێش نەکەوتنێکی دیار و بەرچاوی ئەم ئۆڕگانە، سستی و کزی و دەستی کەم گرتنی ڕۆڵ و دەوری گریلا وەک هۆ دەنرخێنێت و کەم کاریی بەڕێوەبەرەکان و گریلاکان دەستنیشان دەکات. بەپێی ئەو ئەسڵە کە دیسیپلینی گریلا گەرانتی ژیانی ئێمەیە و هەر شتێکی ئێمە بریتییە لە سوپا و گریلا، کەوایە دەبیٚ ARGK هەردەم مەزنتر و بەهێزتر و کارامەتر بکرێت. .... شەڕ بەرەو باشووری کوردستان و بۆ قولایی خاکی تورکیە بەرەوپێش بەرێت، ترس و دڵەخۆرپە بخاتە گیانی دوژمنەوە و بە شەڕێکی گەورە و گران سیستەمی کۆڵۆنیالی لەبن و بناغەوە بلەرزێنێت.

کۆنگرەی شەشەمی ئێمە، هەموو پارچەکانی کوردستان و سەرهەڵدانەکانیان لەبەر ڕۆشنایی نەتەوەییدا دەنرخێنێت و بەتایبەت لەسەر باشووری کوردستان ڕادەوەستێت و هەلومەرجێکی کە ئەوا ئیمڕۆ زاڵە بەسەر ئەم بەشەی نیشتمانەکەمان و بە تایبەت کە پرۆبلیمات "گیروگرفت- نوسەر" و بیٚ ئارامی و نەبوونی سەقام و پایەدارییەکی سیاسی تێدا بەرچاوە، هەوڵی پتر و خۆماندوو کردنێکی مەزنتری تێدا بەهێزتر بکەن. لەسەر ئەم ئەسڵە، بۆ ئەوەی خەتی پارتیمان لەم هەرێمەدا بتوانیٚ ژیانێکی گەرانتیدار وەرگرێت، بڕیارە هەموو خەباتی خۆمان لەو هەرێمەدا لەژێر ناوی "پ.ک.ک باشوور" بخەینە گەڕ و بەڕێوەی بەرین.)

بەڵێ! کۆمیتەی ناوەندی پ.ک.ک هەتا ئێستا لەژێر ناوی پ.ک.ی باشور، ئەرکی خۆی دژی دانیشتوانی باشوری کوردستان بەڕێوە دەبات و گومانیش لەوەدا نییە، بە گوێرەی بڕیاری کۆنگرەی شەشەم ترس و دڵەڕاوکێیەکی زۆری خستۆتە دڵی خەڵکی ئەو هەرێمە و تەنانەت بەزەییان بە چێڵ و مەڕ و ماڵات و کانیاو و کارەبای دانیشتووانیشدا نایەت، بەڵام تۆ بڵێی ڕێبەرانی پ.ک.ک بەو کارانەیان بتوانن سیستەمی کۆڵۆنالیستی لەبن و بناغەوە بلەرزێنن؟

کۆنسەی سەرۆکایەتی پ.ک.ک ئەمڕۆ لە جیاتی ئەوەی کە هەوڵی ئازادکردنی عەبدوڵا ئوجەلان لە زیندانی تورکیا بدات، یان بۆ پاراستنی پرستیژی ڕێکخراوەکەیان و بەفیڕۆ نەدانی خوێنی هەزاران ئەندام و لایەنگری پ.ک.ک و خەڵکی بێتاوانی باکوری کوردستان پشت لەو فەرمانانەی ئوجەلان بکات کە بە ئامۆژگاریی دەزگای هەواڵگریی تورکیا بەڕێوەیان دەبات، بەچەشنی ساڵانی ١٩٧٣-١٩٧٨ کە بە پلانی میت ئەندامانی ڕێکخراوە ئۆپۆزیسیۆنەکانی تورکیای تیرۆر دەکرد، بۆتە توتی و گوتنە کۆنەکانی ئوجەلان لەسەر چارەنوسی گەلەکەمان دووپات دەکاتەوە!!

بۆ دەرخستنی ئەو ڕاستییە پێویستە بزانین عەبدوڵا ئوجەلان لە زیندانی ئیمرالییەوە چۆن لەسەر کێشەی کورد و بزوتنەوەکانی دەدوێ، بەڵام باشتر ئەوەیە سەرەتا ئاگاداری بەشێک لە وتووێژی "ئەحمەد زەکی ئوکچویوغلو" سەرۆکی پێشوی لیژنەی پارێزەرانی ئوجەلان بین کە ڕۆژی ١٩٩٩/٦/٥ لەگەڵ شاهین بەکر سورەکلی لە بەشی کوردی ڕادیۆ SBS ی ئوسترالیا ئەنجامی داوە. ئوکچویوغلو لە بەشێکیدا دەڵێت:

شاهین بەکر: واتە ئەو شتانەی ئوجەلان دەیویست بیڵێت ڕای ئێوەی لەسەر نەبوو؟

ئەحمەد زەکی ئوکچویوغلو: (یەکەم جار بەویشم گوت و بە هەڤاڵەکانی ئەویشم گوت کە ئەم کێشەیە بەرلە هەموو شتێک

کێشـەی کـوردە و لـە دواییـدا کێشـەی پ.ک.ک و پاشـان هـی عەبـدوڵا ئـوجەلان. هەڤـاڵانـی بـەم شـێوەیە تـەماشـای کێشـەکەیان نـەدەکـرد و گوتیـان ئـەم کێشـەیە ئـەوەڵ هــی عەبـدوڵا ئـوجەلانـە و پاشـان هــی پ.ک.ک و لـە دواییدا هـی کوردە. بـۆیە لـە سـەرەتادا ڕێکنـەکـەوتـین و هۆی خۆکێشانـەوەکـەشم ئـەمـە بـوو.)

شـاهین بـەکـر: بـەڕێـز ئوکچویوغلـو، میـدیای جیهـانـی دەڵێـت کـە ئـوجـەلان زۆر شـتـی گوتــووە و هـەنـدێک لـەو گوتنـانـەی دژی پرنسـیپی سـاڵانـی ڕابـرووی پ.ک.ک یە. لە لایـەکــی تـرەوە پ.ک.ک ش دەڵێـت میـدیای تـورکی درۆ دەکـات و راسـت نـاڵـێ، هـەروەهـا دەگوتـرێـت ئـەو شـتـانـەی ئـوجـەلان لـە دادگــادا دیلێـت، نـویٚ نـین و پـێش ئێسـتاش گوتراون. بـە دیتنـی ئێوە ئوجەلان لـە دادگادا چی گوت و بۆ؟

ئوکچویوغلو: (پێشانیش هەندێک چەوتی لـە دیتنـەکانـی ئوجـەلان دا هـەبوو و ئـەمڕۆ دیتنـەکانـی سەرتاپا چەوتن.)

شــاهین بـەکــر: مەبەســتت لـە ڕای ئـەو "عـەبـــدوڵا ئـــوجـەلان" لـە دادگادایە، یان شتی تر؟

ئوکچویوغلـو: (ئـەو تێڕوانینـانـەی کـە لـەسـەر ئـوجـەلان دەنوسـرێن و گــوتـراون و دەنوسـرێن راسـتن. پـەنـدێکی تـورکی هـەیـە کـە دەڵێـت: "میزراک چووالـە سگماز" واتـە "تیر کـە ڕەها بوو لـە کـەواندا نامێنـێ." بۆیە ئێمـە ناتوانین هـەمـوو شـتێک بشـارینـەوە، لـەبـەر ئـەوەی هـەمـوو ئـاشکران. لـە سـەرەتادا بـە عـەبـدوڵا ئـوجـەلانم گـوت: دەوڵـەت فریـوت دەدات، بـەتـۆ دەڵێـت ئـەگـەر ئیفـادەکـەت "وەڵام" وەهـا بێـت و ئـەم شــتـانـە بڵێــی، ئیعــدامت نــاکـەین. بـە ئــوجـەلانم گــوت: هـەر بـەم شێوەیـەش شێخ سـەعیدیان فریودا. ئـەوان ئیعدامت دەکـەن، بـەڵام ئـەو باوەڕی بـەمن نـەکرد.)

شاهین بـەکر: ئـەم سینـاریۆیـەی کـە سـاز دەدرێـت و شێوەی دادگـایی کردنـی ئوجـەلان، وەک پارێزەر و محـامـی بـە دڵـی تۆ نـیـە. بـاشـە ئـەگـەر پرۆسـەی پاراسـتنـی ئـوجـەلان لـە دەسـت تـۆدا بـووایـە و تـۆ پـارێزەری

سەرەکی ئەم کێشەیە بوویتایەی، پرۆسەی پاراستنت بە چ شێوەیەک بەڕێوە دەبرد؟

ئوکچویوغلو: (من بە عەبدوڵا ئوجەلانم گوت: تۆ دەبێ بەرگری لە خۆت بکەی و کێشەی کورد و ڕێکخستنەکەشت بپارێزی. تۆ ناتوانی تازە ئەمڕۆ بەرەو دواوە هەنگاو هەڵگری. بەڵێ، زۆرتان هەڵە هەیە و من خۆشم دژی ئێوە بووم و ئێستاش دژی ئێوەم، بەڵام دەوڵەتی تورکیاش هیچ ڕێگای تری لە بەرامبەر کورد نەهێشتبوو. بۆیە تۆ دەبێت ئەمە بڵێت، هیچ ڕێگایەکتان پێشانی ئێمە نەدا و هیچ ڕێگایەکتان لە بەردەم ئێمە نەهێشت، بۆیە ئێمەش ناچار بووین چەک هەڵگرین و چەکیش زیانی بە هەردوولا گەیاندوە. ئێمە خوازیاری ئەوە نین بە شێوازی چەکداریی درێژە بەم کێشەیە بدەین، بەڵام دەبێت بڕیار بدەن و ڕێگای تر بکەنەوە. پێم گوت: مافی کورد بپارێزە، ئەوە سەد ساڵە تورک ئینکاری مافی کورد دەکات. تۆ دەبێ باسی کورد بکەیت و وەک سەرکردەیەک بەرگری لە خۆت بکەی و لەسەر پێی خۆت بوەستی، بەڵام نەمتوانی قەناعەتی پێ بکەم.)

شاهین بەکر: بەڕێز ئوکچویوغلو وەک دەڵێن بینینتان بۆ ئەم ڕەوشە دیتنێکی بەخێر نیە؟

ئوکچویوغلو: (بەڵێ بەخێر نیە. کاتی شێخ سەعیدیش هەر ئەم شتە بوو. شێخ سەعیدیشیان فریودا. چوونە ژوورەکەی لە بەندیخانەی ئیمرالی و پێیان گوت: مەڵی ئەم کێشەیە، کێشەی کوردانە و بڵێ ئێمە بۆ ئیسلام ڕاپەڕیوین، ئێمە بڕیاری ئیعدامت دەدەین و پاشان بۆت دەکەین بە زیندانی هەمیشەیی "دایم". دەتنێرین بۆ "ئەدرنا" و دوو ساڵ دورت دەخەینەوە. دوای ئەو دوو ساڵە بچۆ "خنس" و لە ناوچەی خۆت بمێنەوە. ئێمە دێین پێکەوە بەرخێک سەر دەبڕین و دەیخۆین. ئا بەو شیوەیە ڕێککەوتن.

شێخ سەعید دەڕواتە دادگا و وەک عەبدوڵا ئوجەلان ئینکاری شتەکانی دەکات و ئینکاری کێشەی کورد دەکات و لە دواییشدا

بڕیاری لە سێدارەدانی دەدرێت و هەر ئەو ڕۆژە دەیبەن دەیکوژن. کاتێ دەیبەن بیکوژن، شیخ سەعید ئەو حاکمە دەبینێ کە ناوی حاکم "عەلی سایب" بوو، پێی دەڵێت: عەلی بەگ تۆ گوتت ئەوها و ئەوها بڵێ ئێمە عەفوت دەکەین. حاکم دەڵێت ئەم سزایە بۆ کەسانی وەک تۆ کەمیشە و شێخ سەعید دەبەن و لە سێدارەی دەدەن.

ئەم چیرۆکەی شێخ سەعیدم لە لای کۆنترا گریلاکانی تورک بۆ ئوجەلان گێڕایەوە و پێم گوت: شێخ سەعیدیان ئاوا بەم جۆرە فریودا و تۆش فریو دەدەن. ئوجەلان گوتی: پێوەندی من و شێخ سەعید هیچ بە یەکەوە نیە.)

شاهین بەکر: هەر بەم شێوەیە، ئوجەلان وەڵامی دایەوە؟

ئوکچویوغلو: (بەڵێ. جاری دووەم کە من چوومە لای، ئوجەلان بەمنی گوت: ئەوانەی لە ژورەوەن خۆشیان لەو چیرۆکەی تۆ دەربارەی شێخ سەعید نەهات. دەبێ لەمەوبەدوا وریا بی لە قسەکانتدا و شتی ئاوا چەوت بەمن نەڵێی. پێم گوت ڕاستییەکەی ئەوەیە. من بۆ ئەوەم نەگوتووە کە ئەوان کەیفیان پێ بێت. حەزم دەکرد ئەمە نمونەیەک بێت بۆ تۆ و دەرسی لێ وەرگری.)

شاهین بەکر: ئێشکچییەکانی تورک قسەکانی تۆیان بیست؟ تۆ بە ئاشکرا ئەو شتانەت گوت؟

ئوکچویوغلو: (بەڵێ. دۆزێکی مێژوویی یە. پیویستە دەستی پێ نەکەین، یان کاتێک کەوتینە ناوی ئەرکی خۆمان جێبەجێ بکەین. من ناچار بووم ئەو ڕاستییە بڵێم.)

ئێستا کە ئاگاداری بیروڕای ئەحمەد زەکی ئوکچویوغلو سەرۆکی پێشووی لیژنەی پارێزەرانی عەبدوڵا ئوجەلان و ڕێکخراوەکەی بووین، باشتر ئەوەیە سەرنج بدەینە بەشێکی بچوک لە وتەکانی ئوجەلان و بزانین ئەو خۆی چۆن و بە چ شێوەیەک لە بەرامبەر دادگای تورکیادا بەرگری لە ئایدیۆلۆژییەکەی و پ.ک.ک و نەتەوەی کورد دەکات. ڕۆژنامەی "ڕۆژا تەزا" Roja teze لە لاپەڕەی دووەمی ژمارە دووەمی

خۆیدا بەشێک لە وتەکانی عەبدوڵا ئوجەلانی بڵاوکردۆتەوە. ئوجەلان لە دادگادا گوتی:

- (بۆ ئاشتی و دیموکراسی هەلێک بەمن بدەن تا کۆتایی بە شەڕی پ.ک.ک بێنم. خەڵک لەسەر چیاکانەوە بێنمەوە خوارێ و نەهێڵم چیتر خوێن بڕژێ. من دوای بیست ساڵ تازە تێگەیشتم کە ڕێگای شەڕ هەڵەیە. کاروباری سیاسی ئاشتیخواز و دیموکرات باشترە. .... من سەربەخۆییم ناوێ، تەنانەت فیدارسیۆن و خودموختاریشم ناوێ. ئەو ویستانە لە جێدا نین و دەوڵەتی تێکەلاو باشترە. من تەنیا کۆماری دیموکراتیم دەوێ. من دەمەوێ خزمەتی دەوڵەتی تورک بکەم. من ئەگەر هەتا ئێستا گەلێک هەڵەم کردوە، دەمەوێ لەمەوپاش هەڵەکانم ڕاست بکەمەوە. ئێوە چیتان دەوێ من وا دەکەم....

سەرهەڵدانی پێشووی کوردان وەک سەرهەڵدانی شێخ سەعید، دێرسیم و ئەوانی تر هەموویان کۆنەپەرستانە بوون، فیۆداڵی بوون، دژی کۆماری تورکیا بوون، لەبەر ئەوە مستەفا کەمال بە شکاندنی ئەوان کارێکی باش و بەنرخی کرد. پێویست بوو ئەوە بکات. کەمالیزم ئایدیۆلۆژییەکی باشە و من لەگەڵ ئەوم....

ئەو پیلانەی باکوری عێراق "مەبەست باشوری کوردستانە- نوسەر" مەترسییەکی گەورەی بۆ تورکیا هەیە کە بە دەستی ئینگلیز پێکدێ. من دژی ئەوم. من دەمەوێ موسڵ و کەرکوکیش بکەونە ناو سنوری تورکیا، تا میساقی نەتەوەیی تەکمیل بێت.)

ئەمانە تەنیا بەشێکی بچووکن لە وتەکانی ئوجەلان کە لە بەرگرییەکەیدا بۆ دادگای تورکیای نوسیوە و کۆنسەی سەرۆکایەتی پ.ک.ک ش لە بەیاننامەکەیدا ڕایگەیاند:

- (ئێمە لەگەڵ سەرۆکایەتین و ئەو چ دەڵێ لە جێدایە.)

بەم جۆرە کۆماری دیموکراتی بوو بە بڕیاری پ.ک.ک و ستراتیژی لەسەر دارێژرا.

١- سەرکردەوە گەل، حەوت ڕۆژ لەگەڵ ئاپۆ، لاپەڕەی ٢١٠.

کۆماری دیموکراتی

پارتی کرێکارانی کوردستان سێ قۆناخی خەباتی بڕی تا پرۆژەی کۆماری دیموکراتی کردە ستراتیژ و وازی لە سەربەخۆیی و فیدراڵی و ئۆتۆنۆمی بۆ باکوری کوردستان هێنا. پ.ک.ک ئەمڕۆ بە ڕێگای کۆماری دیموکراتییەوە پەیمانی ئەمەکناسیی خۆی بە دەوڵەتی تورکیا ڕادەگەیەنێت و بە وتەی ڕێبەرانی، خەریکە میساقی نەتەوەیی لەگەڵ کاربەدەستانی تورکیا تەکمیل دەکات، ئەویش بەشێوەی یەکلایەنە، نەک بە ڕازی بوونی دەوڵەتی تورکیا.

قۆناخی یەکەمی ژیانی پ.ک.ک لە ساڵی ١٩٧٣وە دەستی پێکرد و هەتا ساڵی ١٩٧٨ کە کۆنگرەی دامەزرێنەری پ.ک.ک ی پێکهێنا، دەوامی کرد. پ.ک.ک لەو قۆناخەیدا گروپێکی ئایدیۆلۆژی بچووک بوو، و بە نوسینی ئوجەلان و جەمیل بایک "هەڤاڵ جومعە"، گروپەکەیان بە ئیمکاناتی دەوڵەتی تورکیا خۆی پەروەردە کرد.

قۆناخی دووەمی پ.ک.ک لە کۆنگرەی دامەزرێنەرەوە ١٩٧٨وە هەتا ١٤ی ئابی ١٩٨٤ واتە ١٩٨٤/٨/١٤ دەگرێتەوە. پ.ک.ک لەو قۆناخەیدا گریلاکانی لە "دۆڵی بەقاع" پەروەردە کرد و لە سوریا، ئێران و باشوری کوردستاندا خۆی حەواندەوە.

قۆناخی سێیەمی ژیانی پ.ک.ک لە ١٩٨٤/٨/١٥وە دەست پێدەکات و هەتا ١٩٩٩/٨/١٥، ماوەی ١٥ ساڵ شەڕی چەکدارانەی ئەو ڕێکخراوە لەخۆ دەگرێت.

پ.ک.ک ئەمڕۆ بە ڕاگەیاندنی ستراتیژی کۆماری دیموکراتی پێ دەنێتە چوارەمین قۆناخی ژیانی سیاسی و چەکدارانەی خۆی. ئەم هەڵوێستە نوێیەی پ.ک.ک وەرچەرخانێکی گرنگە لە ستراتیژ و تاکتیکەکانی ئەو ڕێکخراوەیەدا، لەبەر ئەوە پێویستە سەرەتا بزانین پرۆژەی ئەو ستراتیژە لە کوێوە هات و چۆن سەری هەڵدا.

هەروەکوو پێشتر ئاماژەم بۆ کرد و هەموو لایەکمان ئاگادارین، عەبدوڵا ئۆجەلان سەرۆکی پارتی کرێکارانی کوردستان ڕۆژی ١٩٩٩/٢/١٥ لە نایرۆبی پایتەختی کینیا دەستگیر کرا و بردرایەوە بۆ تورکیا. دوابەدوای گیرانی، ئۆجەلان دەیان پارێزەری کورد و بیانی ڕایانگەیاند:

- (ئامادەن لە بەرامبەر دادگای تورکیادا، پارێزگاری لە سەرۆکی پ.ک.ک بکەن.)

دادگای ئاسایشی تورکیا چەند کەسێکی قەبووڵ کرد و "ئەحمەد زەکی ئۆکچویوغلو" بوو بە سەرۆکی لیژنەی پارێزەرانی ئۆجەلان. ئۆکچویوغلو بۆ ئەوەی لە لایەک کێشەی کورد بکێشێتە بەرنامەی کاری دادگای تورکیا و لەلایەکی تردا عەبدوڵا ئۆجەلان لە زیندان ڕزگار بکات، بە ئۆجەلانی ڕاسپارد:

- (تۆ نابێ فریوی دەوڵەتی تورکیا بخۆی و پێویستە مافی کورد بپارێزی. سەد ساڵە تورک ئینکاری مافی کورد دەکات و تۆ دەبێ باسی کورد بکەی و لە پلەی سەرکردەیەکیش خۆت بپارێزی و لەسەر پێی خۆت ڕاوەستی.)

ئەحمەد زەکی ئۆکچویوغلو نەیتوانی قەناعەت بە عەبدوڵا ئۆجەلان بێنێت. ناوبراو ئامۆژگارییەکانی ئۆکچویوغلوی لە گوێ نەگرت و پلانی کاربەدەستانی میتی تورکیا کە بە شێوە و تاکتیکی جۆراوجۆر هەڵسوکەوتیان لەگەڵ دەکرد، لە دوڕگەی ئیمراڵی تورکیاوە پرۆژەی "کۆماری دیموکراتی" گەڵاڵە کرد و کۆنسەی سەرۆکایەتی پ.ک.ک ش ئەوی بە ستراتیژی نوێی پارتەکەی ناساند و هەتا ئێستاش بەبێ

ئەوەی کە بە ڕاشــکاوی بە خەڵــک ڕابگەیەنــن کە لە ســتراتیژیی پێشــوویاندا شکســتیان هێنــاوە، دروشــمی ئاشــتی لەگەڵ دەوڵەتــی تورکیایــان کــردۆتە بنێشتەخۆشــکە و لە ڕادیــۆ و تەلەفزیــۆن و ڕۆژنامەکانیاندا پروپاگەندەی بۆ دەکەن.
بەرلەوەی کە پەنجە بۆ ئامانجەکانی کۆماری دیموکراتیی پ.ک.ک ڕابکێشــم، پێویســتە ئاوڕێــک لەو بڕیــارەی کۆنســەی ســەرۆکایەتی پ.ک.ک بدەینەوە و بزانین ئەو کۆنسەیە لەسەر کام بنەما و بەپێی چ بەنــد و مــاددەی پڕۆگرامــی پەســەندکراوی کــۆنگرەی شەشــەمی پ.ک.ک کە بڕیاریدا بوو "شەڕی چەکدارانە بەرێتە قوڵایی خاکی تورکیا"، پشتی لەو بڕیارەی کۆنگرەکەی کرد و دوای تێپەڕبوونی سێ مانــگ و بــانگەوازی ئــوجەلان، شــتێکیان لەجێــی دانــا کە ١٨٠ پلە جیاوازیی لەگەڵ بڕیــاری کۆنگرەکەیــان هەیە. کۆنگرەی شەشــەم بە بەشــداریی ٣٠٠ کەس پێکهــات و ســتراتیژ و تاکتیکەکــانی دواڕۆژی پ.ک.ک ی پەسەند کرد، بەڵام عەبدوڵا ئوجەلان بە تەنیا لە دوڕگەی ئیمراڵییەوە هەموو ڕیسەکانی لێ کردنەوە بە خوری.

ئەو کۆمــارە دیمــوکراتییەی کە ئەمــڕۆ پ.ک.ک بە ســتراتیژی خــۆی هەڵبیــژاردوە، بــۆ زۆربەی هەرە زۆری گەلــی ئــێمە و تەنــانەت لایەنگرانی پ.ک.ک ش دیاردەیەکی ناڕوون و نامۆیە و هەر کەسەی بە جۆرێک لەسەری دەدوێ و لێپرسراوانی پ.ک.ک ش وەک پێویست ناتوانن مەبەستی ڕوونی خۆیان لەسەر کۆماری دیموکراتی بۆ خەڵک ڕوون بکەنەوە و لە ڕاستیدا باس لێکردنی ئەوەندە ئاڵۆزە کە زمان توانــای بەیــانی نییە. بــۆ ئەوەی کە لە نــاوەڕۆکی ئەو ســتراتیژە نوێیەی پ.ک.ک بگەین، باشترە سەرەتا بزانین عەبدوڵا ئوجەلان لە بەرگری کردنە دەستنوسەکەی خۆیدا بۆ دادگای تورکیا، چۆن ئامارژە بەو دیاردەیە دەکات و لە کۆماری دیموکراتی تورکیادا!!! چ مافێکی

بــۆ کــورد دەوێــت. ئــوجەلان لـە نامـەیەکیــدا بــۆ ســـەرۆکی دادگـــای ئاسایشی دەوڵـەتی تورکیا دەنوسێت:

- (دادوەرە بەڕێزەکان، من دەمەوێ لـەو ڕۆژانـەدا کە محاکەمەی من نزیــک دەبێــتەوە، پەنـــجە بــۆ چەنـــد تەوەرەیەک ڕاکێشـــم کە بە محاکەمەی من دەبەسترێنەوە. کێشـەی مـن و هەلـومەرجی ئەمڕۆی تورکیا، ساڵی ١٩٢٥ و کـاتی دامەزرانـدنی کۆمـاری تورکیـا و لیبـراڵ بـوونی ئەو کۆمـارە و کێشـەی موسڵ و کەرکـووکم وەبیر دێنـنەوە کە بەهۆی سەربزێوی ئەنجامێکی نیگاتیڤی بەدەست خست. بەتـایبەتی فێڵبـازی و پیلانگێـڕی ئینگلیـز کە لـە پشـت پەردەی کێشـەی کـورددا پیادەی کرد و ئەوی بە ئامانج گەیاند.

ئێستا ئەو شتەی کە لـە عێـراق پێکدێ و بەستراوەیی ئەو بەشـەی کـورد بە یارییەکـانی ئەو سـەردەمە لە مێشکدا زینـدوو دەکەنەوە. ئەگەر من و پ.ک.ک لەجێی بزاڤی ١٩٢٥ دانێن، دەبینن یارییەکانـی ئـەمڕۆ گەلێک نزیکـایەتی هاوبەشیان لـەگەڵ یارییەکـانی ئەوکـات هەیە. من بەو توانـا و تئسیرەی خـۆم لـەسـەر پ.ک.ک و کـوردان، بـۆ ئەوەی کە ئەو یارییە دووپات نەبێتەوە، میسـاقی میللـی تورکیـا بە برایەتی تورک و کورد گەلێک کراوە دەبینم. یەکێتیـی و دیمـوکراتی ڕاســتەقینە بــۆ ســەرکەوتنی کۆمــاری دیمــوکراتی لـە بەرامــبەر پیلانەکانی دەرەوە و بەتایبەتی لـە دژی ئەو پیلانـەی کە لـە عێـراق پێکـدێ، بـۆ سـەرکەوتنی هێڵـی میسـاقی میللـی بە ئەرکـی خۆمـان دەزانین و بە هەڵوێستی نوێ حەرەکەتی بۆ دەکەین.[1])

عەبـدوڵا ئـوجەلان بـۆ پێکهێنـانی پەیمـانی نـوێی خـۆی و پ.ک.ک لەگەڵ دەوڵـەتی تورکیا لـە چەند بەشی نامەیەکی ڕۆژی ١٩٩٩/٨/١یدا بە کۆنسەی سەرۆکایەتی پ.ک.ک فەرماندەدات و دەنوسێ:

- (پ.ک.ک دەبێ لێرەوەبەدوا دەست لـە هەنـدێ دیتنـی دوگمـاتێکی خۆی و ئەو بەڕێوەچوونە کوێرانـەیەی هەڵگرێ.

- ئەگەر بە وردی لەبیـــری پ.ک.ک بـــڕوانین ئەوە دەردەکەوێ کە پ.ک.ک هیچ جارێک داوای دەوڵەتی سەربەخۆ و جوودابوونەوەی لە کۆماری تورکیا نەکردووە و نەکەوتۆتە نێو قالبێکی ناسیونالیستی تەسکەوە.

- بۆ گەورەیی دەوڵەت و سوپا، تورکیا دەیویست مەشروعیەتی سنورەکانی خۆی بپارێزێت، یا ئەوەتا دەبوایە پ.ک.ک ی لە سنورەکانی خۆیدا دوور خستبایەوە یان لەناوی بردبا. بۆیە دەبێت بچینە ئەو ناوچانەی کە لەپێشدا دەستنیشان کراون، دەبێ لەژێر سێبەری UN کەمپی مەخمور بکەین بە شوێنکی سیاسی.

- دەبێ پ.ک.ک ی باشوور جێی خۆی لەنێو ئەو ڕێکخستنە نوێیەی کورد لە باشووری کوردستان بکاتەوە و سەرکردایەیش هەوکاری ئەم شتە بکات بۆ ئەوەی جێگای خۆی وەک هێزێک لە دەسەلاتی ئەوێ وەربگرێت.

- تورکیا و هەندێ لایەنی تر توانیان پ.ک.ک وەک ڕێکخستنێکی تیرۆریست پێشانی ولاتانی دەرەوە بدەن، هەر لەبەر ئەوە ڕێگا لە پ.ک.ک گیرا و نەیتوانی هەنگاو بەرەوپێشەوە بنێت.

- پێویستە لەم قۆناغەدا خاڵە لاوازەکانی تورکیا دژی تورکیا بەکار نەهێنین، بەڵکوو بەپێچەوانەوە پێویستە بەهەموو توانایەکمانەوە هەوڵی بەهێز کردنی ئەو خاڵە لاوازانە بدەین.

- ئەگەر دەوڵەتی تورکیا بەرامبەر بەو کارە باشانەی ئێمە هیچ هەڵوێستێکی پۆزەتیڤی پێشان نەدا، ئەوە ئێمە نابێ بێ ئومێد بین.

- (ئەم شتانەی کە من لەم قۆناغەدا دەیانڵێم پێویستە بە هەموو پ.ک.ک بگات، باوەڕ ناکەم زۆر کەس هەبن کە بەشێوەیەکی عەمدی دژی ئەم شتانە دەرکەون یان پێی ئیستفزاز "بهەژین" بن. ئەگەر واش بن ئەوە ئێوە دەتوانن بە ئاسانی دمکوتیان بکەن. ئەوەی لەم بوارەشدا بکەوێتە سەرشانی من ئەوە منیش دەتوانم ڕۆڵی خۆم ببینم. لە لایەکی تریشەوە ڕاگەیاندنێکی بەهێزتان هەیە و ئەرکی

سەرشانی ئێوەیە کە ئەم شتانەی من دەیانڵێم بە خەڵکی ڕابگەیەنن و ئەمەش ئەرکێکی زەحمەت نابێت.

- هەڵەیەکی گەورەیە گەر ئێوە وەکوو پێشوو خۆتان لەوەی "کوردستانی باشوور" بە مەترسیەکی گەورە بۆ تورکیا نابینن.

- ئێوە خۆتان لە کوردستانی باشوور بە بێگانە دامەنێن، بەڵکوو پێویستە خۆتان وەک خاوەن ماڵ ببینن، چونکە نیوەی زیاتری ئەو ڕێکخستنە "پ.ک.ک باشوور" خەڵکی باشووری کوردستانە، بۆیە هیچ گرفتێکتان نابێت.[٢])

عەبدوڵا ئوجەلان هەروەها ڕۆژی ١٩٩٩/٨/٢ بەهۆی پارێزەرەکانیەوە بانگەوازێکی ئاشتی بڵاوکردەوە. ناوبراو لە بانگەوازەکەیدا بە گریلاکانی ڕاگەیاند، دەست لە چەک بەردەن و دژی تورکیا شەڕ ڕاگرن، بۆ ئەوەی زەبر لە برایەتی کورد و تورک نەکەوێ، سنورەکانی تورکیا بەجێبهێڵن. ناوبراو هەروەها لە بەرامبەر نافەرمانی و سەربزێوییەکانی پ.ک.ک دا، داوای لە دەوڵەتی تورکیا کرد، لێبوردنی گشتی بۆ ئەندامانی پ.ک.ک دەربکات و بە شێوەی ڕەسمی یاسای لێبوردنی گشتی ڕاگەیەنێ، کەچی بڵند ئەجەوید لە وەڵامی داواکەی ئوجەلاندا، ڕۆژی ١٩٩٩/٩/٤ گوتی:

- (پ.ک.ک کەوتووەتە هەڵوێستێکی دژوارەوە، بۆیە ئەو بانگەوازەی ڕاگەیاندوە و دەیانەوێ بە مەبەستی داواییهێنان بە تیرۆر یاسای لێبورنی گشتی پەسەند بکەین. هەر کەسێک بیر لە بەرژەوەندی تورکیا بکاتەوە، دەبێ لە کۆتایی هێنانی تیرۆردا یارمەتی بکات، بەڵام لە هیچ کاتێکدا ئەو مەسەلەیە ناخەینە سەودا و مامەڵەوە. ئێمە بە جێگەی لێبوردنی گشتی، داوای پەشیمانیی قەبووڵ دەکەین، ئەویش لەو کەسانە کە تیرۆریان نەکردبێ و دەستیان بەخوێنی هاووڵاتیانی سور نەبووبێت.)

جگەلەوە سلێمان دمیرێل سەرکۆماری تورکیا ڕێگەیاند:

- (دەوڵەت ئەو جۆرە لێدوانانەی ئوجەلان بە هیچ دەگرێ و گوتنەکانیشی کار لە ئێمە و دەوڵەت ناکەن.)

مێژووی گەلانی ژێردەست و مێژووی پڕلە کارەساتی گەلی کوردمان سەلماندوویانە کە ئەگەر زیندانییەکی سیاسی خۆی بۆ ڕانەگیرێ و لە زینداندا بشکێ، بۆ ڕازی کردنی دوژمن و پاراستنی گیانی خۆی، گەلێک شتی نارەوای دوور لە ڕاستی دەڵێت. ئوجەلان یەکێک لەو سەرکردانەیە کە پێشتر لە ساڵی ۱۹۷۳دا بە وتەی خۆی حەوت مانگ زیندانی بووە و چونکە مانەوەی لە زینداناد زۆر بۆ دژوار بووە، دوای ئازادبوونی لە زیندان ڕایگەیاند: **(تازە قەت خۆم بەدەستەوە نادەم.)**

کاتێ گیرانی ئەم جارەشی هەر لە ڕۆژی یەکەمی گیرانەکەیدا لەسەر شاشەی تەلەڤزیۆن لەبەر دیدی هەموو دانیشتووانی کوردستان و جیهان بە ڕاشکاوی بەو پاسەوانانەی کە خەریکبوون دەیانبردەوە بۆ تورکیا گوت: (من بۆ خزمەت ئامادەم.)

کەوابوو گوتنی زیندانییەکی وەک ئوجەلان کە بە نوسینی خۆی لە ساڵی ۱۹٦٦وە بۆ ماوەی دوازدە ساڵ جیرەخۆری میتی تورکیا بووە و بە ئیمکاناتی دەوڵەتی تورکیا خۆی پێگەیاندوە، بۆ خەباتکارانی کورد زۆر جێگەی سەرسوڕمانە کە کۆنسەی سەرکردایەتی پ.ک.ک قسەکانی ئوجەلان بەجیددی بگرێ و پەیڕەوەی لە فەرمانەکانی بکات. لەمەش سەیرتر پڕوپاگەندەی ئەو بەناو ڕۆشنبیرانەیە کە دەیانەوێ بە سەفسەتە و چەنەوەڕیی تەسلیم بوون بە ڕێباز و ستراتیژی نوێ دابنین.

بەڵێ، ئوجەلان و کۆنسەی سەرکردایەتی پ.ک.ک بە پەسەند کردنی ستراتیژی کۆماری دیموکراتی، هەموو شەرت و مەرجەکانی پێشوویان خستە ژێرپێ. سەرەتا هەموو شۆڕش و بزوتنەوەکانی کوردیان بە دوای ۱۹۲۵ لە خزمەتکردن بە بێگانەدا بینی و ئەوانیان بە کۆنەپەرستیی و فیودالیی و پشتگری دیموکراسی تاوانبار کرد. بە وتەی ئوجەلان و پ.ک.ک شێخ سەعیدی پیران، سەید ڕەزا، ئیحسان

نوری پاشا و هەموو شەهیدانی بزوتنەوەکانی ڕزگارییخوازنەی کوردستان، نەیانهێشتووە کۆماری لیبراڵی تورکیا لە ماوەی ٧٥ ساڵی ڕابردوودا ڕەوتی سروشتی خۆی بیۆوێ و بە ئامانجە دیموکراتییەکانی بگات.

مێژووی پ.ک.ک لەسەر شەڕ و خوێن ڕشتن دانراوە. هەموو لایەک دەزانن کە ئەگەر کەسێک ڕەخنەی لە کار و کردەوەکانی پ.ک.ک گرتبا و شەڕی براکوژیی پ.ک.ک ی لە باشوری کوردستان سەرکۆنە کردبا، بە هاوکاریی کەمالیزم و سەهیونیزم تاوانبار دەکرا و ئێستاش خەباتکارانی باکوری کوردستان بەوە تاوانبار دەکەن کە دژی کۆماری لیبراڵی کەمالیستەکانن و ئوجەلان لە زیندانەوە فەرمان بە کۆنسەی سەرکردایەتی پ.ک.ک دەدات کە ئەوانەی دژی بۆچوونەکانی دمکوتیان بکەن و دەڵێت: ئەوەی لەم بوارەشدا بکەوێتە سەرشانی ئەو، دەتوانێ ڕۆڵی خۆی ببینێت کە خوێنەرانی ئازیز بێگومان لە واتای ئەو وتەیەی ئوجەلان دەگەن.

عەبدولا ئوجەلان و پ.ک.ک بۆ ئەوەی ئەرکی شۆڕشگێڕی خۆیان لە بەرامبەر کۆماری دیموکراتی تورکیادا بەجێ بگەیەنن، چەند قۆناغیان دەستنیشان کرد، وەک ئاگربەس، داماڵینی چەکی گریلا و دەست بۆ چەک نەبردنەوە، داوای لێبووردنی گشتی و گەڕانەوەی ئەندامان بۆ خزمەت کۆماری تورکیا.

چەک دانانی پ.ک.ک و کۆتایی هێنانی شەڕ بد دژی تورکیا لە چوارچێوەی پرۆگرام و پرنسیپی ڕێبەرانی ئێستایدا، بێگومان ئەو قازانجانەی بۆ کورد دەبێ کە ئیتر تورکیا نەتوانێ گوندەکانی کوردستان وێران بکات و لاوەکانمان بە تاوانی کردەوەی تیرۆریستی بکوژێ و بەپێی یاسامەندییەکانی ئەمڕۆی جیهان، مافە دیموکراتییەکانی کورد پێشێل بکات. هەروەها پ.ک.ک ش ئیتر ناتوانێ وەک پێشوو بیانوو بە کوردی باشوور و بەشەکانی تری کوردستان بگرێ و لەژێر پەردەی هەوڵدان بۆ دامەزراندنی دەوڵەتی

سەربەخۆی کوردستان، چارەنوسیان لە مەترسی هاویێژێ. پتەوکردنی میساقی میللی ئوجەلان لەگەڵ تورکیا، پتر پیلانەکانی ئەو و پ.ک.ک ئاشکرا کرد. هەرچەندە عەبدوڵا ئوجەلان لە ڕابردووشدا نەیشاردوەتەوە ئازاد بوونی باشوری کوردستانی بە خەنجەرێک لە پشتی خۆی و ڕێکخراوەکەیدا دەبینێت، بەڵام ژمارەیەک لە ڕووی نەزانی یاخود بە مەبەستی تایبەت و قازانجی شەخسی گوێی خۆیان لێ کپ دەکرد.

دوای بڵاوبوونەوەی بانگەوازی ئوجەلان، هەرکام لە ئەندامانی کۆنسەی سەرکردایەتی و ئۆرگانەکانی پ.ک.ک بە تەلەفۆن و بەیانی ڕۆژنامەوانی پشتی بانگەوازی ئوجەلانیان گرت و ئەویان بە ستراتیژی نوێ کورد ناساند. کۆنسەی سەرکردایەتی پ.ک.ک ل بەیاننامەیەکیدا کە ڕۆژی ١٩٩٩/٨/٥ لە METtv بڵاویکردەوە، پشتی بانگەوازی ئوجەلانی گرت و ڕایگەیاند:

- (هەموو شێوەکانی خەبات لە شێوازی کۆماری دیموکراتیدا بەڕێوە دەبات.)

کۆنسەی سەرکردایەتی پ.ک.ک بانگەوازی ئوجەلانی بە هەلێکی زێڕین بۆ تورکیا نرخاند. کۆمیتەی ناوەندی پ.ک.ک لە ڕاگەیاندراوێکی خۆیدا کە ڕۆژی ١٩٩٩/٨/٨ لە METtv بڵاوی کردەوە، ڕایگەیاند:

- (لە کۆبوونەوەی ڕۆژانی ٢٣- ١٩٩٩/٧/٢٩دا، بانگەوازی ئوجەلانمان بە ستراتیژی نوێ قەبووڵ کرد و پێویستە کێشەکەمان لەگەڵ تورکیا لە کۆمارێکی دیموکراتیدا چارەسەر بکەین و بۆ ئەوەش ئاڵوگۆڕ لە پێڕەوە و پرۆگرامەکەماندا پێک دێنین و بڕیارماندا کۆنگرەیەکی نائاسایی ببەستین.)

هەروەها بەرەی ڕزگاری نەتەوەی نەتەوەیی "ئەرگەکە" ڕایگەیاند:

(لە ڕۆژی ١٩٩٩/٩/١وە سنورەکانی تورکیا بەجێدەهێڵێت و دەکشێتەوە دەرەوەی سنورەکان.)

عوسمان ئوجەلان برای عەبدوڵا ئوجەلان کە ئەندامی کۆنسەی سەرکردایەتی پ.ک.ک یە، ڕۆژی ١٩٩٩/٨/٥ بە ڕێگەی تەلەڤزیۆنی METtv، کۆماری دیموکراتی بۆ ئێران، عێراق و سوریاش دەوێ. ناوبرا لەو بارەیەوە گوتی:

- (ئەو پرۆسە ئاشتییەی پ.ک.ک دەستی پێکردوە، بە پەلە بەرەوپێشەوە دەچێ و هیچ گیروگرفتیش لە پێکهێنانیدا نییە. پێویستییەکانی دیموکراسی و ئاشتی هەندە گرنگن کە ڕێگەی گەڕانەوەیان نەماوە و ئێمە لەو هەڵوێستەماندا هەموو کۆمەڵگای تورکیا و دەڵەتیشمان لەبەرچاو گرتووە. دەوڵەتی تورکیا باوەڕی بەم پرۆسەیە هەیە، بەڵام بە تەدبیر هەڵسوکەوتی لەگەڵ دەکات. ئەو بڕیارەی ئێمە هەموو خەڵکی سەرسام کرد، بەڵام ئەمە ڕێبازی ئێمەیە بەرەوە ئاشتی و دیموکراسی.

هێزەکانمان بۆ ئاوەدان کردنەوەی تورکیا تەرخان دەکەین و ئەگەر هەلومەرجیش بێتە پێشەوە، ئێمە دەست بۆ چەک نابەینەوە و بەرپرسانی سەربازیی تورکیا دڵنیا دەکەینەوە لەو بڕیارەمان پاشگەز نابینەوە. پرۆژەی کۆماری دیموکراتی بۆ هەموو ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستە و هەموو لایەکیش ڕۆڵی خۆیانی تێدا دەبینن و کۆماری دیموکراتیمان بۆ ئێران، عێراق و سوریاش دەوێت.)

هەتا ئێستا بە باوەڕی عەبدوڵا ئوجەلان و پ.ک.ک دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆی کورد لە کوردستان بە سەرۆکایەتی ئوجەلان و پ.ک.ک ئەرکی سەرشانی هەموو کوردێک بوو، خزمەت لەم ڕێگەیەوە بە کورد بکات، بەڵام ئێستا بە قسەی عوسمان ئوجەلان کرد لە هەموو بەشەکانی کوردستاندا پێویستە بە ئەرکی خۆیان بزانن کە لەژێر ڕێبەرایەتی پ.ک.ک دا تەسلیم بە ڕژێمەکانی ئێران، عێراق، سوریا و تورکیا ببنەوە و خزمەتی کۆمارە دیموکراتییەکانی ئەو وڵاتانە بکەن!!!

جگەلەوە، مستەفا قەرەسوو ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی پ.ک.ک ش ڕۆژی ١٩٩٩/٨/٨ بە تەلەفۆن بەشداریی پڕۆگرامێکی تەلەڤزیۆنی میدیای کرد و گوتی:

- (لە ڕۆژی ١٩٩٩/٩/١وە ئاگربەس لەگەڵ پارتی دیموکراتیش ڕادەگەیەنین و ئەگەر ئەوان بگەڕێنەوە سەر هێڵی نەتەوەیی، دژی ئەوانیش شەڕ ناکەین.)

بە وتەی مستەفا قەرەسوو وادیارە دەوڵەتی تورکیا گەڕاونەتەوە سەر هێڵی نەتەوەیی، بۆیە پ.ک.ک ی هەڵگری بیری نەتەوەیی!!! شەڕی بە دژی دەوڵەتی تورکیا ڕاگرتووە و بە وتەی خۆیان بۆ هەمیشە وازیان لە شەڕ بە دژی دەوەتی تورکیا هێناوە!

بەمجۆرە هەرکام لە ئەندامانی کۆنسەی سەرکردایەتی، کۆمیتەی ناوەندی و ئۆرگانەکانی پ.ک.ک بە نۆرەی خۆیان پشتی بانگەوازی عەبدوڵا ئوجەلانیان گرت و بۆ ئەوەی کە میساقی میللی خۆیان لەگەڵ دەولەتی توکیا بەهێز بکەن، شەڕیان دژی دەوڵەتی تورکیا ڕاگرت، بەڵام هەتا ئێستا کە من خەریکی نوسینی ئەم دێڕانەم، تورکیا وەڵامی داخوازی لێبوردنی گشتی ڕێبەرانی پ.ک.ک ی نەداوەتەوە و دەیەوێت جگەلە ئوجەلان، ئەوانی تریش ناچار بکات واز لەو داوایە بێنن و ڕێگای خۆبەدەستەوەدان بگرنە بەر!

شکانی ستراتیژی پ.ک.ک بۆ دامەزراندنی سۆسیالیزم و دەوڵەتی سەربەخۆی کورد، جارێکی تریش بە نەتەوەی ئێمەی سەلماند کە سۆسیالیزم بە کوردی هەژار بێ دەوڵەت دانامەزرێ! بۆ ئازادبوونی خۆشی، ئەگەر کوردی هەر بەشێکی کوردستان یەکڕیز نەبن و لە بەرەیەکی نەتەوەیی و نیشتمانیدا لەگەڵ کوردی هەموو پارەچەکانی کوردستان کۆنەبێتەوە و یەک دەنگ نەبێ، یپلۆماتی بەهێزی نەبێ و نەتوانی بەرژەوەندیی ئابووری دەوڵەتە زلهێزەکانی جیهان و دراوسێکانی لە هەرێمەکەیدا نەپارێزی و ڕێز بۆ یاسامەندییەکانی ئەمرۆی جیهان دانەنێ، دیسان سەرکەوتن بەدەست ناهێنێت. بۆ

ئەوەی ئێمەی کورد سەرکەوین، پێویستە بەپێی هەلومەرجی ڕەخساو لە هەرێمەکاندا بجوڵێینەوە.

پ.ک.ک خۆی کردوەتە قوربانیی ئەو هەڵەکارییانەی و کورددەبێ لە کردەوەکانی ئەزموون وەرگرێ. هەرچەندە ئێستاش کەسانێک هەن کە نەهاتوونەتەوە سەرخۆ و باوەڕیان بە شکان پ.ک.ک نەهێناوە، بەڵام ڕاستی تاڵە و بەهەموو کەس قوت نادرێت. هیوادارم ڕێبەرانی پ.ک.ک بەسەر ڕابردووی ڕێخراوەکەیاندا بچنەوە و ڕێگایەکی دروست بگرنە پێش کە چیتر بە خەیاڵ ڕێبەرایەتی کردنی هەموو کوردستان و دامەزراندنی سۆسیالیزم و دەوڵەتی دیموکراتی خۆیان و ئەندام و لایەنگرەکانیان فریو نەدەن.

١- ڕاپۆرتی دەستنوسی عەبدوڵا ئوجەلان بۆ سەرۆکی دادگای ئاسایشی دەوڵەتی تورکیا لە زیندانی ئیمراڵی، لە کتێبی لە پشت پەردەی ئیمراڵی Imralinin perde arkasi، نوسینی ئۆیا ئارموچوو و لامعە ئایهان، بڵاوکراوەی ئومێد، ئەنکارا ١٩٩٩ وەرگیراوە.

٢- عەبدوڵا ئوجەلان بۆ کۆنسەی سەرکردایەتی پ.ک.ک، ڕۆژنامەی سەرخۆبوون، ژمارە ٢١٢، مانگی هەشت.

سەیر ئەوەیە کە سەلاحەدین دەمیرتاش هاوسەرۆکی پارتی ئاشتی و دیموکراسی ب.د.پە کە لایەنگریی لە ئۆجەلان و پ.ک.ک دەکات. لە ڕەوتی وتووێژەکانی نێوان دەوڵەتی تورکیا و لایەنی کورد و پ.ک.ک و عەبدوڵا ئوجەلان دا لە مانگی نۆیەمی ساڵی ٢٠١٣دا کە پێکهێنانی کۆنگرەی نەتەوەیی دواخراو، هەمان وتەی ئوجەلانی دووپات کردەوە و ڕایگەیاند: (ئێمە وەک پارتی ئاشتی و دیموکراسی باوەڕمان بە دەوڵەتی تاک نەتەوە نییە.) لە هەمان کاتدا پ.ک.ک ڕایگەیاند لە فەلسەفەی ئۆجەلاندا سەربەخۆیی بۆ کوردستان نییە.

پ.ک.ک لە بەرامبەر ئەو داخوازەی دا بۆ باکوری کوردستان لە دەوری چالاکییەکانی خۆی نەوەستاوە. هەروەک پێشتر پ،ک.ک ی بۆ باشوری کوردستان دامەزراند و دواتر ناوی گۆڕی بۆ پارتی چارەسەریی دیموکرات کوردستان. ئەو پارتە لە هەڵبژاردنی مانگی ١٠ی ٢٠١٣دا بۆ پەرلەمانی کوردستان تەنیا ٣٦٠٥ دەنگی هێنایەوە.

هەروەها پارتی ژیانی کوردستانی لە ڕۆژهەڵاتی کوردستان دامەزراند کە ئەو پارتە خاوەن تاکتیکە و ستراتیژیی نییە بۆ ڕۆژهەڵاتی کوردستان و لە ڕۆژئاوای کوردستانیش پارتی یەکێتی دیموکراتی دامەزراندوە کە بەرگری لە بەشار ئەسەد و حیزبی بەعسی سوریا دەکات لە بەرامبەر خواستی زۆرینەی کورد ئەو بەشەی کوردستاندا

لە بنـاری قەنـدیل نـزیکەی ٨٠ گونـدی باشـوری کوردسـتانیان داگیـر کردوە.

وەڵامێـك بـۆ فوراتنیـوزی سـەر بە بـاڵی تونـدڕۆی پەکەکە : ئێـوە دژی بـەرژەوەندییەکانـی گەلـی کوردستانن

Nov/06/2013 [16:33]

هەولێر6 ی تشرینی دووەم/نۆڤەمبەر(PNA) - سایتی فوراتنیوزی سەر بە

پەکەکە، بابەتێکی لە دژی پارتی دیموکراتی کوردستان بڵاو کردووەتەوە و تێیدا ئەوپەڕی دوژمنکاری و شێواندنی مێژوو و لەکەدارکردنی بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی کوردستان هاتووە. لە وتارێکیشدا "عەلی سەلیم" وەڵامی ئەو بابەتەی فوراتنیوزی داوەتەوە.

لەم وتارەدا عەلی سەلیم نووسیویەتی:

بەشێوەیەکی بێسەرووبەر باسی ڕووداوە مێژووییەکانی کردووە. ئەم شرۆڤەییە لە نووسینی دوژمنێکی داخلەدڵ دەچێت کە تاکە هیوای کولاندنەوەی برینەکان و قووڵتربوونی درزەکان و زیندووکردنەوەی شەڕی ناوخۆ و دووبەرەکییە. ئەو ئاواتەی کە تەنیا دوژمن و داگیرکاری کوردستان شەو و ڕۆژ نەخشەی بۆ دەکێشێت و جێگەی داخە لایەنێکی خۆبەکوردزان ئەوەها لەپێناو چەواشەکردنی ڕای گشتی دەستی بۆ دەبات. نووسینەکە ئەوەندە دوژمنکارانە بوو وا چاوەڕواندەکرا بەرپرسانی پەکەکە ڕوونکردنەوە بدەن و داوای لێبووردن لە خەڵکی کوردستان بکەن بەڵام بێدەنگییان بە مانای پاڵپشتیی ئەوان دێت بۆ ئەم دوژمنکارییە. بۆیە لەشوێن خۆیەتی وەڵامیان بدرێتەوە و ڕیسوا بکرێن و تاوانەکانیان لەدژی خەڵکی کوردستان ئاشکرا بکرێن.

پەکەکە چۆن ئەو مافە بەخۆی دەدات سووکایەتی بە ئیرادەی گەلێك بکات کە یەك سەدەییە بێوچان لەپێناو پاراستن و کەرامەتی خۆی خەبات دەکات؟ چۆن ڕێگەی بەخۆی دەدات دوژمنایەتیی لایەنێك بکات بەسەدان هەزار قوربانیی بەم خاکە بەخشیوە و پێشەنگی بزووتنەوەی

ڕزگـاریخوازی کـوردە؟ ئەگەر سـەرکردە تونـدڕۆ و سەرلێشـێواوەکانی پەکەکە تۆزقاڵێـك مەردایەتـی و ڕۆحـی کوردایەتییـان هەبـا بەمجـۆرە نمەك حەرام نەدەبوون و ئەوها بێباکانە پەلاماری مێژووی میللەتێکی ستەمدیدە نادەن؟

خەڵکی کوردستان باش لەوە تێدەگات کە باڵی توندڕۆی پەکەکە چییە و بـۆ چـی دروسـت کـراوە و چ ئەرکێکـی پێڕاسـپێردراوە. نە ئامـانجێکی ڕوونیـان هەیە و نەبـۆ خەڵـك ڕوون دەکەنەوە کە بەدوای چیدا وێڵـن و نەیش لە واقعدا هیچ دەستکەوتێکیان بۆ گەلی کورد مسۆگەر کردووە. ئەوەتـا لە ڕۆژئـاوا بـوونەتە داردەسـتی ڕژێـم و پاسـەوانی بەرژەوەندییەکانی بەعسن و شەڕی بۆ دەکەن. لە باکوور هیچ شتێکی مەلمووسیان بۆ گەلی کورد وەدەستنەهێناوە. پێشتریش هەتا توانیویانە خەڵکـی کوردیـان کوشـتوە و هاوڕێکـانی یەکتریشـیان لە ئەوڕووپـا و کوردسـتان و شـوێنەکانی دی تیـرۆر کـردووە. ئەوەنـدە مخـابەڕاتی دەوروبەر نفووزی لەنێویاندا هەیە نەیانتوانیوە ببنە خاوەنی قەراری خۆیـان. ڕۆژانە لەپێنـاو بەدیهێنـانی ئەجێنـدای داگیرکـاران هەر فرسەتێك بۆ گەلی کورد بهێتە پێش ئەوان دێن و هەوڵ دەدەن تێکی بـدەن. بـوونەتە تفەنگێکـی ئامـادە بـۆ ئەوەی هەر ڕۆژەو داگیرکارێـك بەکرێی بگرێت. پەکەکە حزبێکی تێکدەرە ئەرکی سەرەکی تێکدانی ئەو دەرفەتـانەیە کە لە هەر چـوار پـارچەی کوردسـتان بە خـوێن و بە قوربانیدان بۆ گەلی کورد هاتوونەتە دی.

بۆ ناسینی زیاتری ئەم ڕێکخراوە سەیروسەمەرەیە کە هیچ ئامـانجێکی ڕوونـی بۆ گەلـی کورد پـێ نییە جگە لە بەلاڕێبـردن و سەرلێشێواندنی هاووڵاتیانی کوردستان دەکرێ ئاماژە بە چەند خاڵێك بکەین:

- پەكەكە لە بنەڕەتدا بۆ ئەوە دروست بووە دژایەتیی هزری نەتەوەیی بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی كورد بكات. هیچ هەنگاوێكی لە بەرژەوەندیی گەلی كورددا نەبووە. ناتوانن بە خەڵك بڵێن ئەوە دەستكەوت و سەروەرییەمان بۆ گەلی كورد بەدەست هێناوە.

- لەڕووی تەنزیمییەوە هەر لەسەرەتا ڕێكخراوێكی ترسناك و تۆقێنەر بوون. منداڵ و هەرزەكارانیان فریو دەدا و مێشكیان بە ئایدیۆلۆژییای نانەتەوەیی دەشۆرد. لەناو ڕێكخراوەكەیاندا ئازادی بوونی نییە و ئەندامەكانی تەنیا وەك ئامرازێكی بێڕۆحن لە خزمەتی سەركردەكانیاندا. لەناو ئەم ڕێكخراوە ترسناكەدا هەر كەس واز بێنێ سەرەنجامی كوشتنە و ئێستا ژمارەیەكی زۆریان هەر لەناو پەكەكەن بەڵام لەژێر هەڕەشەی كوشتنن چونكە دژی سیاسەتی سەركردەكانی ئەم ڕێكخراوەن. لەوانە دەكرێ ئاماژە بە چەند ناو بدەین (عوسمان ئۆجەلان. نیزامەدین تاش ناسراو بە بۆتان. محەمەد عبدالرحمان ناسراو بە محەمەد شرنەخی. تاهر شرناخی كە ناوی نهێنی قاسمە. مسعود حسن كە ناوی نهێنی ئاراراتە. ڕووبار چەلی. چەكدار هەكاری و دەیان كادیری دی. تا ئێستا 5100 ئەندام و چەكداریان بەهۆی سیاسەتە چەوتەكانی پەكەكە وازیان هێناوە بەڵام هەڕەشەیان لەسەرە. لەوانە دەكرێ ئاماژە بە چەندین ناو بكەین (د. علی ئەندامی پێشووی كۆمیتەی كۆنسەی (HPG) و دیجلە ئاندۆقی خێزانەكەی و خدیجا ئەندامی پێشووی كۆمیتەی كۆنسەی (HPG) و ئامەد هەولێری ئەندامی پێشووی كۆمیتەی سیاسیی پەكەكە و كاركو سلێمان بەرپرسی پەیوەندییەكانی پەكەكە لە ڕوسیا و د. سلیمان و زكی بچووك ئەندامانی پێشووی كۆنسەی كادەك و كەسیرە یەڵدرم ناسراو بە فاتیمە و ماهر وڵات و مەلا ڕەشید بەرپرسی پێشووی كڕینی كەلوپەل لە ناوچەی قەرارگای زاپ و هۆزان ڕۆژهەڵات ئەندامی پێشووی دەستەی كارگێڕیی پژاك و دەیان كادیری دیكە.

- مێژووییەکەیان پڕە لە تیرۆر و کوشتنی خەڵکی بێگوناح و تەنانەت تەسفیە و کوشتنی کەوادیری خۆیان لەوانە دەکرێ ئاماژە بەم ناوانە بدەین: (کمال شاهین ناسراو بە کمال سوور ئەندامی سەرکردایەتییان بووە ساڵی 2005 لە سلێمانی کوژرا. ناسر سەرگەورە ناوی راستەقینەی فارق بوزورگ بوو لە 2000 لە قەندیل کوژرا. ابراهیم زەرد بەرپرسی پاراستنی جەوهەری لە 2005 لە ناوچەی زاب کوشتیان. ئاپێ حس ئەندامی کۆنسەی (HPG) لە 2012 پەکەکە کوشتی. خەلیل کایا یان جمالە کۆر لە 1987 لە لوبنان کرایە جێگری ئۆجەلان بەڵام هەر خۆیان کوشتیان. دلبرین لە 1998 بە فەرمانی مستەفا قەرەسوو لە گادەر کوژرا .هاروون عبدالرحمان یان هاروون سەرمەزن لە 2009 لە ناوچەی خنێرە بەدەستی پەکەکە کوژراوە. کانی یلماز و سەبری توری لە 11-2-2006 پەکەکە لە سلێمانی تیرۆری کردن و دەیان و بگرە سەدان کادیری دیکەی پەکەکە کە بوونەتە قوربانیی تەسفیەی سەرانی پەکەکە.

- بەشێوازی جۆراوجۆر خزمەتی ڕژێمە داگیرکارەکانیان کردووە. پەیوەندیی زۆر ئاڵۆزیان لەگەڵ موخابەڕاتی دەورووبەردا هەیە.

- دژی پڕۆسەی ئاشتین. لەهەر شوێنێك ئاشتی سەر بکەوێت ئەوان لەناو دەچن.

- ماوەیەکی دوورودرێژ لەگەڵ سەرکردە توندڕۆیە سەربازییەکانی سوپای تورکیا (ئەرگەنەکۆن) بە نهێنی ڕێککەوتنیان هەبوو بۆ ئەوەی شەڕ بەردەوام بێت بۆ ئەوەی بەرپرسە گەندەڵە سەربازییەکانی سوپای تورك بەردەوام بن لە دزینی پارە و پەکەکەش بەردەوام بێت لە مافیگەری و بازرگانیی موخەدەرات.

- هەڵسوکەوتی نەشیاوی پەکەکە کاریگەری خەراپی لەسەر ناوبانگی کوردیش داناوە. زۆربەی وڵاتە ئازاد و دیموکراتەکان پەکەکە بە ڕێکخراوێکی مافیایی و تێکدەر و تیرۆریست و تلیاکفرۆش دەزانن.

- بە دەیان ئەندام و کادیریان لە زیندانەکانی ئەوڕووپا بە تۆمەتی کوشتن و بازرگانیی موخەدەرات لە زیندان دان.

- لە گوندەکان بەزۆر سەرانە و پارەیان لە خەڵك وەرگرتووە.

- لەبزووتنەوەی ڕزگاریخوازی کوردی باشوور زۆر موستەفید بوون و یارمەتی دراون بەڵام ئەوان نمەکحەرامییان کردووە و لە زرووفی زۆر هەستیاردا شەڕیان بە باشوور فرۆشتووە.

- هەمیشە لەبەرانبەر بێگانەدا تەنانەت لە بەرانبەر پۆلیسێکی سادەی بیانیدا سەرشۆڕ و ترسنۆك بوونە بەڵام خۆیان بە حاکمی کوردستان دەزانن و کەڵەگاییان بەسەر خەڵکی کورددا کردووە.

- زۆربەی سەرکردەکانیان کوردی نازانن کەچی لافی کوردایەتی لێ دەدەن.

- ئۆجەلان لە کاتی گیرانیدا دەیتوانی ببێتە قارەمان و مێژوو بۆ خۆی تۆمار بکات بەڵام زۆر ترسنۆکانە گوتی دایکم تورکە و دەبێ بگەڕێنەوە بۆ ڕێبازی ئاتاتورك. لەهەموو ژیانیدا ڕۆژێك لەگەڵ گریلاکانی نەژیاوە تەنیا لە دیمەشق و دۆڵی بیقاعی لوبناندا بووە و گوێی لە تەقەی شەڕ نەبووە.

- ساڵانێکی دوورودرێژە باڵی توندڕۆی پەکەکە بە نیازە لە هەموو بەشەکانی کوردستان گرفت دروست بکات. ئەوان لە باکوور یەك

دەستکەوتیان بۆ گەلی کورد بەدەستنەهێناوە. زۆرجار بوونەتە مایەی گرفتی گەورە بۆ خەڵك. ئەوەی ئەوان لە دژی کوردستان کردوویانە هیچ دوژمنێك نەیکردووە. ئەوان ڕێك ئەو شتە دەکەن کە لە قازانجی داگیرکارانی کوردستانە.

- بۆ سەلماندنی نۆکەرایەتیان بۆ بەعسی عێراق چەند پێشمەرگەی باشووریان تەسلیم بەو رژێمە کرد وەکو محەمەد حەمدی و ئیدریس (ئەحمەد کادیر) و نزار محەمەد خرابی و سەعدوللا ئاقدەل و خالید وەرملی و نزمی وەرملی کە لەدوای شاڵاوی بەدناوی ئەنفال لە دژی گەلی کورد ئەم شۆڕشگێڕانەیان دایە دەست ڕژێمی بەعسی خوێنڕێژ. هەروەها ژن و منداڵی گوندی دێزۆ کە بێگوناح بوون و شەهیدیان کردن و پاشان لەنێو خانووەکانیاندا سووتاندیان. زۆر نامرۆڤانە دەیانجاری دیکەش ژن و منداڵی گوندەکانیان لە هەموو پارچەکانی کوردستان دزیوە و کەس نازانێ چارەنووسیان چی بەسەر هاتووە. بەهۆی ئەو مینانەی لەسەر ڕێگا و بانەکان و لەنێو کانیاوی گوندەکانی کوردستانیان دادەنا دەیان ژن و منداڵی کورد شەهید بوونە و سەدانی دیکەش بێ دەست و قاچ بوونە.

- لەساڵی 1993 دیاردەیەکی مەترسیدار لە باکوری کوردستان سەری هەڵدا ئەو دیاردەیە ناوی لێنرابوو، "بکەری نادیار" تیرۆر ئەنجام دەدرا، هیچ شوێن پەنجەیەکی لە تاوانەکەدا بەجێ نەدەهێشت. ئەو ڕێکخراوەی کە ئەو جۆرە تیرۆری ئەنجام دەدا ناوی کۆنترا گەریلا بوو کە بەسەدان نووسەر و چالاکوانی سیاسی و مەدەنی و سەرکردەی حزبی کردبووە ئامانج، یەکێك لە نمونەکانی تیرۆری بکەری نادیار کوشتنی تۆرگوت ئۆزال و ئەشرەف بدلیسی بوو. ئەو ڕێکخستنە،

لەنێوان دەوڵەتی تورکیا و پەکەکە بناغەی خۆی قایم کردبوو، ئەو تاوانە بەهاوبەشی و ئاسانکاری لەنێوان ئەرگەنەکۆن و کۆنترا گەریلا پەیرەو دەکرا، تاوانەکان لەرووی سیاسیەوە خزمەتێکی زۆری دەوڵەتی ئەو کاتی تورکیا و باڵێکی توندرەوی ناو پەکەکەی دەکرد، لە ساڵی 1993، ئەشرەف بدلیسی و تورگوت ئۆزال، دەستێکی ئاشتیان بۆ چارەسەری کێشەی کورد لەگەڵ ئۆجەلان درێژ کرد، بەڵام کەسێك بەناوی مەحموود یڵدرم، لەگەڵ باڵە توندرەوەکەی پەکەکە، بەشێوەیەکی راستەوخۆ کاریان لەسەر تێکدانی ئەو ئاگربستە کرد، چونکە ئامانجی هەردوولا لە سەر ئەو بنەمایە هەڵێنجرابوو، کە چۆن تۆرگوت ئۆزال و ئەشرەف بدلیسی لەناو ببەن ئەوە بوو پیلانێکی هاوبەش لهنێوان باڵێکی توندرەوی پەکەکە و ئەو رێکخستنە بەناوی کۆنترا گەریلا، کە راستەوخۆ لەژێر چاودێری مەحموود یڵدرم بەرێوە برد.

- گەلی کورد خۆشحاڵ بوو کە کۆنگرەی نەتەوەیی دەبەسترێ. دەستە موخابەراتییەکانی ناو پەکەکە خێرا کەوتنەخۆ و بەکرێگیراوێکی وەك جمیل بایکیان کردە سەرۆکی کەجەکە بۆ ئەوەی ئەرکی تێکدانی کۆنگرەی نەتەوەیی بگرێتە ئەستۆ. ئەو کادیرانەش کە نەتەوەیی و نیشتیمانپەروەر بوون لادران.

ئەوە بوو مشتێك لە خەرواری تاوانەکانی پەکەکە کە دەرهەق گەلی کورد و ئەندامەکانی ئەنجامیان داوە.

See more at: - http://peyamner.com/PNAnews.aspx?ID=324500#sthash.FyL8GjfI.dpuf

بەرهەمەکانی نووسەر

1- بادانەوە یان پێچەقاندن
2- ڕاپۆرت دەربارەی هەڵبژاردن و پەرلەمانی کوردستان
3- کوردایەتی و حیزبایەتی
4- کورتە مێژووی ئاواز و گۆرانیی کوردی
5- لێکۆڵینەوەیەکی گشتی و پێداچوونەوە بە بیرەوەرییەکانی کەریم حیسامی
6- کۆمەڵەی ژیانەوەی کوردستان
7- کۆماری دیموکراتی
8- کۆکردنەوەی ئاڵەکۆک بۆ غەنی بلوریان
9- ڕاستییەکان بۆخۆیان دەدوێن
10- چاوخشاندنێک بەسەر وتارەکانمدا
11- باشووری کوردستان لەنێوان دوو هەڵبژاردندا
12- چەککردنی سەربازگەی مهاباد 1979

ئەو بەرهەمانەی کە نووسەر کردوویەتە کوردی

1- مەکسیکی، نووسینی جەک لەندەن
2- مەگەر لە وڵاتی ئێوەدا کەر نییە، نووسینی عەزیز نەسین
3- کوردەکان، نووسینی حەسەن ئەرفەع
4- کورد تورک عەرەب، نووسینی سیسیل ج ئیدمۆندس
5- مێژووی شارستانییەت، نووسینی ئیزاک ئاسیمۆف و فرانک وایت
6- ئافرەت لە کاروانی مێژوودا، سیامەک ستودە